

KAZNENO PRAVO: MLADEN PIŠKOREC, predsjednik kaznenog odjela

GRADANSKO PRAVO: ANTUN DOMINKO, predsjednik građanskog odjela

KAZNENO PRAVO

I KAZNENI ZAKON	2 - 7
II ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU.....	7 - 14
III ZAKON O SIGURNOSTI PROMETA NA CESTAMA.....	14 - 15
IV ZAKON O TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA.....	15
V ZAKON O ORUŽJU.....	15 - 16
VI ZAKON O IZVRŠAVANJU KAZNE ZATVORA.....	16

GRADANSKO PRAVO

I STVARNO PRAVO.....	17 - 34
II OBVEZNO PRAVO.....	34 - 48
III OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO.....	48 - 61
IV RADNO PRAVO.....	62 - 81
V GRADANSKO PROCESNO PRAVO:	
PARNIČNI POSTUPAK.....	81 - 95
OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA.....	95 - 111
IZVANPARNIČNI POSTUPAK.....	111 - 112

I KAZNENI ZAKON

1) Čl. 33.

Radnja kaznenog djela teške krađe u vidu provaljivanja zatvorenih zgrada iz čl. 217. st. 1. toč. 1. KZ-a započeta je samim činom provaljivanja u cilju da se dođe do stvari koje se nalaze u zgradi. Ulazak okrivljenika u kasnim noćnim satima kroz provaljeni prozor u kuću, u kojoj u to vrijeme oštećenika nije bilo, može biti jedino u cilju da se iz kuće otuđe vrednije stvari. U svakoj radnji pokušaja kaznenog djela teške krađe provaljivanjem u zatvorene zgrade neminovno je sadržano i kazneno djelo narušavanja nepovredivosti doma iz čl. 122. KZ-a, ali zbog idealnog stjecaža kazneno djelo iz čl. 122. KZ-a gubi samostalnost i zasebno se ne kažnjava.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-226/09 od 28. siječnja 2010. g.

2) Čl. 95.

Čini kazneno djelo prouzročenja smrti iz nehaja iz čl. 95. KZ-a okrivljenik koji je kao policijski službenik interventne jedinice policije, nakon zaustavljanja automobila kojim je ugrožavan javni promet, prišavši oštećeniku koji je negodovao zbog zaustavljanja, svjestan svoje fizičke snage i okolnosti da se nalazi na mjestimično zaleđenoj asfaltnoj površini i da oštećenik pod takvim okolnostima uslijed udarca može pasti i teško i po život opasno ozlijediti, olako smatrajući da se to neće dogoditi, udario oštećenika donjim dijelom dlana desne ruke u bradu, uslijed čega je oštećenik pao i udario sljepoočno zatiljnim dijelom glave u asfaltnu podlogu, te zadobio po život opasnu ozljedu, zbog koje je sedam dana kasnije u bolnici preminuo.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-197/09 od 25. veljače 2010. g.

3) Čl. 101. st. 1.

Okrivljenik ne čini teško kazneno djelo protiv opće sigurnosti iz čl. 271. st. 3. u vezi čl. 263. st. 4. i 1. KZ-a, već kazneno djelo tjelesne ozljede iz nehaja iz čl. 101. st. 1. KZ-a, kada je utvrđeno da je upravljajući viličarem zbog nepravilnog prilaska složaju kamenih ploča zapeo i udario viličarem u ploče, te izazvao njihovo urušavanje, kojom prilikom je tešku tjelesnu ozljedu zadobio oštećenik koji je stajao između ploča. Kazneno djelo iz čl. 263. KZ-a čini osoba koja općeopasnom radnjom ugrozi tijelo ljudi, dakle individualno neodređenoga kruga ljudi ili individualno određenog većeg broja ljudi ili individualno neodređene osobe. Kako radnjama okrivljenika nisu bile ugrožene druge osobe osim oštećenika, koji je zadobio tešku tjelesnu ozljedu, ostvarena su obilježja kaznenog djela teške tjelesne ozljede iz nehaja

iz čl. 101. st. 1. KZ-a, jer ugrožavanje jedne određene osobe koje je imalo za posljedicu njezino teško tjelesno ozljeđivanje sadrži jedino elemente predmetnog kaznenog djela protiv života i tijela.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-207/10 od 16. prosinca 2010. g.

4) Čl. 119. st. 1.

Nije došlo do povrede prava birača na tajno glasovanje time što je okrivljenik, kao zamjenik člana biračkog odbora, osobi koja je na biračkom mjestu bila promatrač ispred jedne političke stranke, na njen zahtjev poimenično pročitao birače zaokružene u izvodu iz popisa birača koji su izašli na biralište, pa u takvoj radnji nema elemenata kaznenog djela povrede tajnosti glasovanja iz čl. 119. st. 1. KZ-a. Sukladno odredbama izbornih zakona promatrač ima pravo uvida u sve izborne materijale, što znači da ima i pravo uvida u izvod iz popisa birača u kome su zaokružene osobe koje su pristupile glasovanju.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-19/10 od 18. ožujka 2010. g.

5) Čl. 129. st. 3.

Ako je okrivljenik u jednoj SMS poruci ozbiljno prijetio kakvim zlom svojoj bivšoj supruzi, trojici sudaca koji su postupali u predmetima vođenim između okrivljenika i bivše supruge, te njenom odvjetniku, tada je počinio jedno kazneno djelo prijetnje prema većem broju osoba iz čl. 129. st. 3. u vezi st. 1. KZ-a, a ne u realnom stjecaju kaznena djela prijetnje iz čl. 129. st. 1. i čl. 129. s. 3. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-131/10 od 1. srpnja 2010. g.

6) Čl. 188. st. 1.

Kada je utvrđeno da je oštećenica na spolne odnose morala pristati zbog straha od prijetnje okrivljenika da će ubiti nju i njeno dvoje djece, te prijetnje da će sve ispričati njenom suprugu, dok je na neke spolne odnose morala pristati i zbog fizičkog maltretiranja okrivljenika – dva puta je tukao, tada se radi o prijetnjama smrću koje imaju potrebnu kvalitetu da se radi o kaznenom djelu silovanja iz čl. 188. st. 1. KZ-a, a ne samo postojanju elemenata kaznenog djela prisile na spolni odnošaj iz čl. 190. KZ-a.

**Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-34/06 od 20. siječnja 2009. g. i
I Kž-602/09 od 20. travnja 2010. g.**

7) Čl. 188. st. 4.

Nije počinio realni stjecaj kaznenog djela silovanja iz čl. 188. st. 4. KZ-a i bludnih radnji iz čl. 193. st. 2. KZ-a, već jedno produljeno kazneno djelo silovanja iz čl. 188. st. 4. u vezi čl. 61. KZ-a okrivljenik koji je u vremenskom razdoblju od siječnja do srpnja 2008. godine u više navrata svojoj maloljetnoj kćerki, unatoč njenom protivljenju zavladao ruke ispod odjeće i gaćica, dirajući joj grudi i spolni organ, a u travnju 2008. godine uporabom sile joj skinuo hlače i gaćice, te prste i svoje spolovilo nekoliko puta stavio u njen spolni organ. Okrivljenik je kroz 6 mjeseci kontinuirano seksualno iskorištavao maloljetnu kćer na sličan način, bludničenjem i izvršenim spolnim odnošajem radi zadovoljenja svoje pohote, pa utvrđenu kriminalnu djelatnost okrivljenika treba označiti kao jedno produljeno kazneno djelo silovanja počinjeno u stjecaju sa kaznenim djelom rodoskrvuća iz čl. 198. st. 2. KZ-a.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Kžm-12/09 od 15. listopada 2009. g.

8) Čl. 197.a st. 1.

U radnjama okrivljenika koji je putem mobitela dvjema djevojčicama starim 12 i 13,5 godina poslao fotografije svog golog spolnog organa nema bitnog obilježja kaznenog djela iz čl. 197.a st. 2. KZ-a da je djetetu učinio pristupačnim slike „pornografskog sadržaja“. Obilježje „pornografski sadržaj“ zakonodavac sadržajno nije definirao, ali se prema prihvaćenom shvaćanju pod pornografskim sadržajem smatra prikazivanje nekog eksplicitnog seksualnog ponašanja na nizak, uvredljiv ili ponižavajući način. Slike golog muškog spolnog organa, bez obzira da li je u erekciji ili ne, ne predstavljaju pornografski sadržaj, jer ne predstavljaju pokazivanje nekog eksplicitnog seksualnog ponašanja, iako su takve slike uvredljive. Radnje okrivljenika slanjem djeci fotografija njegovog spolnog organa nemaju zato obilježja samostalnog kaznenog djela, već su imale za svrhu potaknuti oštećenice da slikaju svoje spolne organe razgolićene i stoga se radi o postupanju koje je bilo u funkciji namjere počinjena kaznenog djela iz čl. 197.a st. 1. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-129/10 od 27. svibnja 2010. g.

9) Čl. 197.a st. 1.

Da bi se počinilo kazneno djelo dječje pornografije na računalnom sustavu ili mreži iz čl. 197.a st. 1. KZ-a potrebno je da počinitelj pomoću računalne mreže pribavi za sebe i u računalnom sustavu posjeduje pornografske sadržaje koji prikazuju djecu i maloljetnike koji su fokusirani na njihove spolne organe. Ako je nesporno utvrđeno da na računalu okrivljenika nisu bile pohranjene fotografije nage djece i maloljetnika

na kojima su prikazani njihovi spolni organi ne može se raditi o počinjenju predmetnog kaznenog djela, dok sam pristup takvim internet stranicama nije kažnjiv u smislu odredaba Kaznenog zakona.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-55/10 od 10. lipnja 2010. g.

10) Čl. 200. st. 2.

Okrivljena koja je kao novinarka u dnevnim novinama objavila članak u kome je iznijela da su roditelji maloljetne djevojčice ravnatelju doma zdravlja i ministru zdravstva poslali pismo u kojem optužuju privatnog tužitelja kao liječnika za fizičko maltretiranje i napastovanje njihove šesnaestogodišnje kćerke, što nije istinito, počinila je kazneno djelo klevete iz čl. 200. st. 2. KZ-a. Okrivljena je objavila sadržaj anonimnog pisma, bez ikakve konkretne provjere navoda iz tog pisma, izbjegavajući u tekstu navesti činjenicu da raspolaže samo anonimnim pismom kao izvorom objavljenih informacija, pa se to ne može opravdati javnim interesom, već se radi o postupanju koje je imalo za cilj isključivo naškoditi časti i ugledu privatnog tužitelja, te kod okrivljene ne postoje razlozi za isključenje protupravnosti iz odredbe čl. 203. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-441/09 od 14. siječnja 2010. g.

11) Čl. 205.

Kada je okrivljenik proglašen krivim zbog kaznenog djela klevete iz čl. 200. st. 2. KZ-a počinjenog putem svoje Internet stranice tada sud ne može donijeti odluku da je okrivljenik na temelju čl. 205. KZ-a dužan na svojim Internet stranicama objaviti izreku presude kojom je proglašen krivim. Odredba čl. 205. KZ-a javno objavljivanje presude za kaznena djela klevete ograničava na djela počinjena samo putem tiska, radija ili televizije, dok se ne navodi neki drugi način zbog čega je kleveta postala pristupačna većem broju ljudi. Sud je stoga primijenio nedopuštenu analogiju i prekoračio ovlasti koje ima po zakonu, čime je počinio povredu kaznenog zakona iz čl. 368. toč. 5. ZKP-a na štetu okrivljenika.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-167/10 od 25. studenog 2010. g.

12) Čl. 224.

Ukoliko je utvrđeno da su dvojica okrivljenika zajednički i po prethodnom dogovoru fingirali prometnu nesreću tako što su ranije oštećeni motocikl i osobni automobil

postavili u navodni sudarni položaj i izvijestili policiju da se dogodila prometna nesreća u kojoj je osobni automobil vršeći polukružno okretanje oduzeo prednost prolaska motociklu, te su policijski djelatnici evidentirali zapisnikom o očevidu zatečeno stanje, nakon čega je jedan od okrivljenika podnio osiguravajućem društvu zahtjev za naknadu štete, koja je isplaćena, tada su kao supočinitelji počinili kaznena djela prijevare iz čl. 224. KZ-a, a ne zlouporabe osiguranja iz čl. 225. KZ-a. Postupanje okrivljenika sadrži u sebi niz pomno isplaniranih i međusobno povezanih aktivnosti koje poduzimaju da bi na lažan način prikazali nastanak prometne nesreće i prijavom iz fingirane prometne nesreće ostvarili materijalnu korist za jednog od njih, pa se radi o prijevornom postupanju koje ima daleko veći i teži opseg od onoga kojeg predviđa kazneno djelo zlouporabe osiguranja iz čl. 225. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, KŽ-11/10 od 29. travnja 2010. g.

13) Čl. 329. st. 1.

Čini kazneno djelo samovlasti iz čl. 329. st. 1. KZ-a okrivljenik koji je na kući za odmor iznajmljivanoj turistima, koju je koristio zajedno sa bivšom suprugom, radi pribavljanja posjeda i korištenja cijele kuće u svrhu iznajmljivanja, promijenio bravu na ulaznim vratima.

Županijski sud u Bjelovaru, KŽ-414/09 od 27. svibnja 2010. g.

14) Čl. 330. st. 2.

U radnjama okrivljenika koji je radi naplate svog potraživanja od oštećenika zatražio da mu vrati 100,00 kn, a kada je oštećenik odgovorio da nema, pitao svog poznanika koji se tamo zatekao, misleći na oštećenika, „što da mu radi“, nema obilježja kaznenog djela protupravne naplate iz čl. 330. st. 2. KZ-a. Okrivljenikove riječi „što da mu radi“ upućene kao pitanje poznaniku za oštećenika koji je prethodno rekao da nema novca za vratiti dug, bez obzira na subjektivni učinak kod oštećenika, objektivno ne predstavljaju ozbiljnu prijetnju u smislu obilježja bića kaznenog djela iz čl. 330. st. 2. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, KŽ-177/09 od 21. siječnja 2010. g.

15) Čl. 330. st. 2. i 3.

Za počinjenje kaznenog djela protupravne naplate iz čl. 330. st. 2. KZ-a ne traži se kumulativna primjena „i sile i prijetnje“, već se djelo čini i alternativnom primjenom

„sile ili prijetnje“. Radnja djela sastoji se u namjeri naplaćivanja (utjerivanja) tražbine, kod čega nije odlučno postoji li tražbina objektivno ili ne, nego je dovoljno da počinitelj misli da ona postoji. Čini stoga predmetno kazneno djelo iz čl. 330. st. 3. u vezi st. 2. KZ-a okrivljenik koji je prijetnjom da će ubiti oštećenika i članove njegove obitelji tražio kod oštećenika da mu za izvedene radove plati iznos od 29.000,00 kn, što je oštećenik prijavio policiji.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-349/09 od 29. srpnja 2010. g.

16) Čl. 331. st. 1.

Za kazneno djelo nasilničkog ponašanja iz čl. 331. st. 1. KZ-a bitno je da se radi o nasilju, zlostavljanju ili osobito drskom ponašanju u cilju izživljavanja. Ne radi se o takvom postupanju okrivljenika koji je, smatrajući da je oštećenik ošteti njegov auto, primio oštećenika za kaput i bacio uz zid, a potom na plot i vukao ulicom, kojom prilikom je oštećenik zadobio tjelesne ozljede, već takve radnje imaju bitna obilježja samo kaznenog djela tjelesne ozljede iz čl. 98. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-409/09 od 4. ožujka 2010. g.

17) Čl. 335. st. 2.

Količina od 4 komada pješačkog streljiva call. 14,5 mm, od kojih je iz jednog streljiva izvađen barut i ono je neopasno, te jedan komad markirnog metkića za ručni bacač, ne može predstavljati „veću količinu“ streljiva. Količina od 4 komada trotilskih metaka TM 200 grama, koji su ispravni, ali ih bez detonatora nije moguće aktivirati, ne može se smatrati „većom količinom“ eksplozivne tvari, bez obzira na inače razarajuće djelovanje takve vrste eksploziva. Okrivljenik koji je posjedovao takvu količinu streljiva i eksplozivnih tvari ne čini stoga kazneno djelo nedozvoljenog posjedovanja oružja i eksplozivnih tvari iz čl. 335. st. 2. KZ-a, već samo osnovno kazneno djelo iz čl. 335. st. 1. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-207/09 od 21. siječnja 2010. g.

II ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU

18) Čl. 9. st. 2.

Predstavljaju nezakoniti dokaz dijelovi pismenog nalaza psihijatrijskog vještaka u kojem su u cijelosti reproducirani iskazi privilegiranih svjedoka (sina i snahe

okrivljenika), kao i dio usmenog izlaganja vještaka psihijatra na raspravi gdje se izričito poziva na podatke koje je dobio od privilegiranih svjedoka. S obzirom da su svjedoci prihvatili zakonsku blagodat da ne svjedoče ti iskazi ne mogu biti relevantni u nalazu i mišljenju vještaka koji je pak u cijelosti prihvaćen od strane prvostupanjskog suda, jer se radi o pribavljanju nezakonitih dokaza, dakle onih koji su, pored izdvajanja njihovih iskaza kao svjedoka, trebali biti ispušteni i iz pismenog dijela nalaza vještaka, kao i dijela usmenog izlaganja vještaka. Kako se prvostupanjski sud ne ograđuje od tih dijelova nalaza psihijatrijskog vještaka navedenim postupanjem prvostupanjskog suda ostvarena je bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 2. ZKP-a.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I KŽ-637/10 od 26. kolovoza 2010. g.

19) Čl. 9. st. 2.

Suglasnost osumnjičenika o pristanku na poligrafsko ispitivanje predstavlja pisano očitovanje koje nema nikakav procesni značaj za dokazivanje neke činjenice o postojanju kaznenog djela i krivnje, pa se ne treba izdvajati iz spisa, jer ne predstavlja dokaz u kaznenom postupku, a time ni nezakoniti dokaz. Izvješće o poligrafskom ispitivanju sa mišljenjem poligrafskog ispitivača nije samo po sebi nezakoniti dokaz, jer se radi o bilješci o rezultatu izvidne radnje – dobrovoljnom poligrafskom ispitivanju, koja bilješka se ne može koristiti u dokaznom postupku. Radilo bi se o nezakonitom dokazu tek ukoliko bi sud odlučio to mišljenje izvesti čitanjem kao dokaz u dokaznom postupku, u kom slučaju bi se trebalo izdvojiti iz spisa i na njemu se ne bi mogla temeljiti sudska odluka, jednako kao što se ne može temeljiti na zapisniku o poligrafskom ispitivanju i/ili iskazu poligrafskog ispitivača o provođenju i rezultatima poligrafskog ispitivanja.

Županijski sud u Bjelovaru, KŽ-312/10 od 30. rujna 2010. g.

20) Čl. 9. st. 2.

Prvostupanjski sud pogrešno interpretira odredbu čl. 74. st. 2. ZKP-a kada navodi da je zapisnik koji je pisala ista osoba koja je poduzimala radnju prepoznavanja nezakoniti dokaz. ZKP-om nije izričito propisano da se ne može upotrijebiti kao dokaz zapisnik o prepoznavanju koji je sačinila ista osoba koja je provodila tu istražnu radnju, pa nisu ispunjeni uvjeti iz čl. 9. ZKP-a da bi takav dokaz bio nezakonit, odnosno da bi bio pribavljen na nezakoniti način. U ovom slučaju prilikom provođenja radnje prepoznavanja svjedoci su upozoreni prema odredbi čl. 238. st. 3. ZKP-a, pozvani su opisati osobu koju trebaju prepoznati, nakon čega

su im pokazane osobe i izrađena je zajednička snimka, o čemu je sačinjen zapisnik koji nije moguće ocijeniti nezakonitim dokazom.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-351/09 od 4. ožujka 2010. g.

21) Čl. 9. st. 2.

Pošto je radnja zasjede sukladno važećem Zakonu o policiji poduzeta radi sprječavanja izvršenja kaznenih djela, što podrazumijeva da se poduzima kada postoji izvjesna pretpostavka da bi moglo doći do počinjenja određenog kaznenog djela za koje se progoni po službenoj dužnosti, policijski službenici koji su provodili zasjedu mogu se ispitati kao svjedoci na činjenice i okolnosti načina provođenja zasjede i onoga što se događalo, pa takvi iskazi ne predstavljaju nezakoniti dokaz u smislu odredbe čl. 9. st. 2. ZKP-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-226/09 od 28. siječnja 2010. g.

22) Čl. 11. st. 1.

Nije povrijeđeno temeljno načelo iz čl. 11. st. 1. ZKP-a da nitko ne može biti suđen za djelo za koje je već bio suđen i za koje je donesena pravomoćna sudska odluka kada je utvrđeno da je osuđenik koji je u kaznenom postupku pravomoćno proglašen krivim zbog kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 2. KZ-a prije toga u prekršajnom postupku pravomoćnim rješenjem proglašen krivim zbog prekršaja iz čl. 54. st. 1. toč. 1. u vezi st. 3. Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, te mu je izrečena novčana kazna u iznosu od 2.000,00 kn. Iako se može zaključiti da se radi o istom događaju s obzirom na mjesto i vrijeme, kao i količinu droge marihuane koja je zatečena kod okrivljenika i za čije neovlašteno posjedovanje je pravomoćno proglašen krivim u prekršajnom postupku, ne radi se o povredi načela „ne bis in idem“, jer je izrekom pravomoćne kaznene presude proglašen krivim da je istu količinu droge neovlašteno posjedovao radi prodaje. Kriminalna aktivnost za koju je osuđenik proglašen krivim u kaznenom postupku uveliko premašuje početni oblik radnje za koji je proglašen krivim u prekršajnom postupku – samo zbog neovlaštenog posjedovanja droge, tako da povećani stupanj kriminalne aktivnosti zbog kojeg isti događaj prerasta u kazneno djelo ne dopušta zaključak da se radi o dva potpuno ista djela. Takvo stajalište podupire i činjenica da je za predmetni prekršaj neovlaštenog posjedovanja opojne droge propisana samo novčana kazna, dok je za kazneno djelo iz čl. 173. st. 2. KZ-a zapriječena kazna zatvora od najmanje 3 godine.

Županijski sud u Bjelovaru, Kv-60/10 od 22. srpnja 2010. godine

23) Čl. 32. st. 1.

Činjenica da je osuđenik do sada već pravomoćno suđen na županijskom sudu zbog kaznenog djela ubojstva, te činjenica da su povodom tog kaznenog djela svi njegovi prijedlozi za obnovu kaznenog postupka po istom sudu odbačeni ili odbijeni, ne predstavlja tzv. „druge važne razloge“ zbog kojih bi trebalo odrediti drugi stvarno nadležni županijski sud za postupanje radi odlučivanja o žalbi sada okrivljenika protiv prvostupanjske presude općinskog suda kojom je osuđen zbog dva kaznena djela prijetnje iz čl. 129. st. 2. i 3. KZ-a, počinjena prema sutkinji općinskog suda i zamjenici državnog odvjetnika. Pritom valja posebno naglasiti da sudovi u Republici Hrvatskoj sude na temelju Ustava i zakona u svim pravnim situacijama kada su nadležni, pri čemu nisu limitirani količinom sporova ili postupaka u kojima se određena stranka pojavljuje, niti vrstama odluka koje su u tim postupcima donesene.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, II Kr-46/10 od 7. travnja 2010. g.**24) Čl. 119. st. 2. toč. 7.**

Za radnje obavljene od 11. prosinca 2009. godine odvjetniku koji je određen za branitelja po službenoj dužnosti pripada nagrada sukladno Tbr. 4 toč 7 Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika – „Narodne novine“ br. 148 od 11. prosinca 2009. godine.

Pravno shvaćanje Kaznenog odjela Županijskog suda u Bjelovaru od 28. listopada 2009. godine**25) Čl. 163. st. 2.**

Sukladno odredbi čl. 163. st. 2. ZKP-a oštećenik kao tužitelj ne može podnijeti istražni zahtjev protiv osumnjičenika koji je sudac ukoliko nema odobrenje za kazneni progon od Državnog sudbenog vijeća, pa takav istražni zahtjev treba istražni sudac odbaciti kao nedopušten, a ne izjavljivati neslaganje u smislu odredbe čl. 190. st. 2. ZKP-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kv-119/10 od 16. prosinca 2010. g.**26) Čl. 170. st. 1. toč. 5.**

Kada je osuđenik koji je proglašen krivim zbog pokušaja kaznenog djela razbojništva iz čl. 218. st. 2. u vezi čl. 33. KZ-a počinjenog na štetu Hrvatske pošte za to isto djelo

podnio državnom odvjetništvu kaznenu prijavu protiv drugih dviju osoba, koja je odbačena, tada ne može preuzeti kazneni progon u svojstvu oštećenika kao tužitelja, obzirom da u odnosu na konkretne kriminalne radnje nema svojstvo oštećenika sukladno propisu čl. 170. st. 1. toč. 5. ZKP-a. Konkretnom kriminalnom aktivnošću koja je opisana u istražnom zahtjevu nisu povrijeđena ili ugrožena osobna ili imovinska prava osuđenika, što je bitna pretpostavka za stjecanje svojstva oštećenika, a time i stjecanja prava iz čl. 55. ZKP-a.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, IV Kž-15/10 od 8. lipnja 2010. g.

27) Čl. 170. st. 1. toč. 5.

Ako je kazneno djelo razbojništva iz čl. 218. st. 2. KZ-a počinjeno tako što je okrivljenik maskiran i pištoljem zaprijetio djelatnici mjenjačnice novca da dade novac i ona je uplašena za svoj život izvadila i predala okrivljeniku novac iz ladice, tada je za svoju imovinu oštećena mjenjačnica, dakle trgovačko društvo, dok status oštećenika u smislu odredbe čl. 170. st. 1. toč. 5. ZKP-a ne može imati djelatnica trgovačkog društva, jer kod kaznenog djela razbojništva, čiji je zaštitni objekt imovina, nikakvo njeno imovinsko pravo nije povrijeđeno ili ugroženo.

Županijski sud u Bjelovaru, Kv-6/10 od 26. veljače 2010. g.

28) Čl. 305. st. 4.

Ukoliko je sud zbog nemogućnosti pristupa okrivljenikovog branitelja pisanim nalogom odgodio zakazanu glavnu raspravu i odredio novi datum rasprave, ali obavijest o tome nisu pravodobno dobila dva svjedoka koji su došli na sud u vrijeme odgođene rasprave, sud te svjedoke nije mogao ispitati izvan glavne rasprave u skladu s odredbom čl. 305. st. 4. ZKP-a, jer za to nisu postojale zakonske pretpostavke. Kada je iskaze svjedoka koji su ispitanu nepravilnom primjenom odredbe iz čl. 305. st. 4. ZKP-a na slijedećoj glavnoj raspravi pročitao i na njima temeljio donijetu presudu, sud je povrijedio pravo obrane okrivljenika, što je bilo od utjecaja na presudu, čime je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 3. ZKP-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-382/09 od 18. veljače 2010. g.

29) Čl. 353. toč. 5.

Okrivljenik koji je u prekršajnom postupku pravomoćno proglašen krivim zbog prekršaja iz čl. 6. st. 2. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira počinjenog

time što je zatvorenom šakom desne ruke udario oštećenika u predjelu glave, nakon čega ga je zajedno sa drugim okrivljenikom udarao rukama i nogama po glavi i tijelu, te je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 30 dana, koju je izdržao, pri čemu je prekršajni sud vodio računa o činjenici da je oštećenik zadobio tešku tjelesnu ozljedu, ne može ponovno u kaznenom postupku biti suđen za isto djelo pravno označeno kao kazneno djelo teške tjelesne ozljede iz čl. 99. st. 1. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-77/10 od 17. lipnja 2010. g.

30) Čl. 353. toč. 5.

Okrivljenik koji je u prekršajnom postupku pravomoćno proglašen krivim zbog prekršaja iz čl. 74. st. 1. Zakona o oružju, zato što je neovlašteno držao jedan prigušivač za vatreno oružje, ne može ponovno u kaznenom postupku biti suđen za iste radnje pravno označene kao kazneno djelo nedozvoljenog držanja oružja i eksplozivnih tvari iz čl. 335. st. 1. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-249/09 od 10. lipnja 2010. g.

31) Čl. 353. toč. 5.

Po svojoj naravi prekršaj iz čl. 289. st. 1. Zakona o sigurnosti prometa na cestama (ZSPC) u vidu zabrane upravljanja vozilom u prometu na cesti vozača za vrijeme dok mu je izrečena mjera zabrane upravljanja motornim vozilom, za koji je prema čl. 289. st. 4. ZSPC-a propisana novčana kazna ili kazna zatvora do 60 dana, ima karakteristike kaznenog djela iz čl. 308. st. 2. KZ-a. Radi se o dvjema normama koje propisuju sadržajno istu protupropisnost – zabranu upravljanja motornim vozilom za vrijeme dok je izrečena takva mjera, time da je razlika jedino u stupnju težine zapriječene kazne, koja je kod prekršajnog djela alternativno propisana (novčana kazna ili zatvor do 60 dana), dok je za kazneno djelo propisana samo kazna zatvora. Po stajalištu drugostupanjskog suda radi se o istim protupravnim djelima različitog stupnja težine propisane kazne i stoga počinitelj koji je za takvo djelo pravomoćno proglašen krivim u prekršajnom postupku ne može biti poslije ponovno osuđen u kaznenom postupku.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-48/10 od 13. svibnja 2010. g.

32) Čl. 353. toč. 5.

Ako je okrivljenik u prekršajnom postupku pravomoćno oslobođen optužbe zbog prekršaja iz čl. 43. Zakona o sigurnosti prometa na cestama kojim je izazvana prometna nesreća u kojoj su tjelesne ozljede zadobile dvije osobe (čl. 293. st. 2. Zakona o sigurnosti prometa na cestama), tada za isti događaj ne može biti suđen u kaznenom postupku zbog kaznenog djela izazivanja prometne nesreće iz čl. 272. st. 2. KZ-a, jer se radi o već pravomoćno presuđenoj stvari u smislu odredbe čl. 368. toč. 3. ZKP-a, pa protiv okrivljenika treba odbiti optužbu na temelju čl. 353. toč. 5. ZKP-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-126/10 od 23. rujna 2010. g.

33) Čl. 410.

Prilikom odlučivanja o žalbi osuđenika protiv rješenja suda kojim je odbijen njegov zahtjev za obnovu kaznenog postupka kao neosnovan, drugostupanjski sud ne može razmatrati i ocjenjivati nove dokaze koje je osuđenik prvi put iznio u žalbi, već samo dokaze i činjenice koji su bili sadržani u zahtjevu za obnovu.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-888/09 od 17. prosinca 2009.g.

34) Čl. 415. st. 2.

Kada je podnesen zahtjev za izvanredno ublažavanje kazne u kome se predlaže i prekid izvršenja kazne zatvora predsjednik prvostupanjskog vijeća u skladu s odredbom čl. 415. st. 2. ZKP-a iz opravdanih razloga može odlučiti da se izvršenje kazne zatvora odgodi, o čemu donosi posebno rješenje, dok u slučaju kada ocjeni da ne postoje opravdani razlozi za odgodu izvršenja kazne, ne donosi negativnu odluku, odnosno rješenje kojim se prijedlog osuđenika za odgodu izvršenja kazne zatvora odbija kao neosnovan.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-57/10 od 25. veljače 2010. g.

35) Čl. 438. st. 3.

Nije povrijeđeno pravo obrane iz odredbe čl. 438. st. 3. ZKP-a kada su na zakazanu glavnu raspravu pristupili okrivljenik i njegov branitelj i primili na znanje da će se rasprava, umjesto u 09,15 sati održati istog dana u 13,15 sati, uz upozorenje okrivljeniku da nije dužan pristupiti, jer se očitovao o osnovanosti optužbe i bio ispitan. Branitelj okrivljenika je u takvoj procesnoj situaciji trebao odmah, a ne kasnije pisanim podneskom, zatražiti odgodu i iznijeti razloge zbog kojih nije u mogućnosti pristupiti na raspravu istoga dana u 13,15 sati, pa je sud ispravno utvrdio

da su ispunjene pretpostavke za održavanje glavne rasprave istog dana u 13,15 sati i održao raspravu u odsutnosti okrivljenika i njegovog branitelja.

Županijski sud Bjelovar, KŽ-314/09 od 4. veljače 2010. g.

36) Čl. 461. st. 1.

Kada je sud presudom i rješenjem utvrdio da je okrivljenik u stanju neubrojivosti počinio protupravno djelo pokušaja teške tjelesne ozljede iz čl. 99. st. 4. i 1. KZ-a i odredio njegov smještaj u psihijatrijsku ustanovu u trajanju od 6 mjeseci, tada je pravilno posebnim rješenjem produljio pritvor iz razloga navedenog u čl. 458. st. 1. ZKP-a. Na opisani način sud nije povrijedio niti jednu postupovnu odredbu, jer se prisilni smještaj koji je određen na temelju l. 461. st. 1. ZKP-a ne može smatrati kaznenopravnom sankcijom u koju bi trebalo uračunati vrijeme u pritvoru.

Županijski sud u Bjelovaru, KŽ-113/10 od 30. travnja 2010. g.

37) Čl. 502.

Presuda Europskog suda za ljudska prava (ESLJP) kojom je utvrđeno da su u pravomoćno okončanom kaznenom postupku pred općinskim sudom povrijeđena osuđenikova prava na pošteno suđenje i pravo da ga zastupa pravni zastupnik po njegovom izboru ne može predstavljati novi dokaz koji bi bio prikladan za obnovu kaznenog postupka. U smislu odredbe čl. 502. ZKP/09 ne radi se o odluci ESLJP koja se odnosi na neki od taksativno određenih razloga za obnovu kaznenog postupka, dakle ni razlog iz čl. 501. st. 1. toč. 3. ZKP/09, jer se ne radi o novim činjenicama koje bi bile prikladne da prouzroče oslobođenje osuđenika ili njegovu osudu po blažem kaznenom zakonu. Povreda osuđenikovih prava obrane ne može biti predmet zahtjeva za obnovu kaznenog postupka, nego jedino nekih od drugih izvanrednih pravnih lijekova – zahtjeva za zaštitu zakonitosti, zahtjeva za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude.

Županijski sud u Bjelovaru, KŽ-106/10 od 13. svibnja 2010. g.

III ZAKON O SIGURNOSTI PROMETA NA CESTAMA

38) Čl. 57. st. 4.

Neprihvatljivo je gramatičko tumačenje odredbe čl. 57. st. 4. ZSPC-a da je vozač jedino prilikom ulaska vozilom na cestu koja je prometnim znakom označena kao

cesta s prednošću prolaska dužan propustiti vozila koja se kreću tom cestom. Dužnost vozača u smislu odredbe čl. 57. st. 4. ZSPC-a da propusti sva vozila koja se kreću cestom koja je prometnim znakom označena kao cesta s prednošću prolaska postoji od trenutka kada ulazi vozilom na takvu cestu, pa sve do trenutka kada radnja „ulaska“ nije dovršena, razumljivo pod uvjetom da je kroz cijelo to vrijeme u objektivnoj mogućnosti uočiti vozila koja se kreću tom cestom i pravodobno odgovarajućom reakcijom omogućiti im prolazak.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-100/10 od 7. listopada 2010. g.

IV ZAKON O TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA

39) Čl. 626. st. 1. toč. 2.

U vremenskom razdoblju od primjene Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ br. 118 od 24. srpnja 2003. godine) – 1. siječnja 2004. godine – do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ br. 137 od 13. studenog 2009. godine) – 1. svibnja 2010. – član uprave društva s ograničenom odgovornošću (d.o.o.) ne može počinuti kazneno djelo povrede dužnosti u slučaju gubitka, prezaduženosti ili nesposobnosti za plaćanje iz čl. 626. st. 1. toč. 2. Zakona o trgovačkim društvima.

**Pravno shvaćanje Kaznenog odjela Županijskog suda u Bjelovaru
od 28. listopada 2009. godine**

V ZAKON O ORUŽJU

40) Čl. 97. st. 5.

Pravilnim tumačenjem odredbe čl. 97. st. 5. Zakona o oružju (ZO) prijava posjedovanja oružja ili streljiva mora biti učinjena prije postupanja policije, bez obzira da li je povod policijskog postupanja postojanje osnovane sumnje da je počinjeno kazneno djelo iz čl. 335. KZ-a, ili je povod postupanja policije neko drugo kazneno djelo, prekršaj ili se radi o primjeni policijskih ovlasti utvrđenih Zakonom o policiji. To ne proizlazi samo iz jezičnog tumačenja čl. 97. st. 5. ZO-a koji rabi množinu pri opisu situacija u kojima se neće pokretati prekršajni ili kazneni postupak (...poduzimanja izvidnih radnji...izvida kaznenih djela te hitnih istražnih radnji...primjene policijskih ovlasti...), već prvenstveno kada se ima na

umu i svrha navedene odredbe. Njome se naime želi potaknuti građane na prijavu ili predaju oružja, te ih „nagraditi“ neprovođenjem prekršajnog ili kaznenog postupka, ali samo ako je prijava ili predaja bila prije početka provođenja bilo koje policijske radnje ili ovlasti. Ako je policija poduzimala zakonske ovlasti povodom prekršajne prijave dan prije nego što je okrivljenik prijavio posjedovanje oružja i streljiva, koji su mu kasnije oduzeti, nije bilo zakonskih uvjeta za primjenu čl. 97. st. 5. ZO-a.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Kzz-8/10 od 27. listopada 2010. g.

VI ZAKON O IZVRŠAVANJU KAZNE ZATVORA

41) Čl. 54. st. 4. i 5

Odgoda izvršavanja kazne zatvora po pojedinom zakonskom razlogu taksativno određenom u toč. 1-9 st. 3. čl. 54. ZIKZ-a može najdulje trajati do vremena koje je propisano u čl. 54. st. 4. ZIKZ-a, a u slučaju kada dolazi do odgoda izvršavanja kazne zatvora po različitim zakonskim razlozima sveukupna odgađanja izvršavanja kazne zatvora mogu trajati najdulje ukupno 20 mjeseci (čl. 54. st. 5. ZIKZ-a). Prema tome, po zakonskom razlogu za odgodu iz čl. 54. st. 3. toč. 9. ZIKZ-a izvršavanje kazne zatvora može se najdulje odgoditi do šest mjeseci, bez obzira da li je do odgode došlo jednim li sa više rješenja.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž I-55/10 od 9. rujna 2010. g.

GRAĐANSKO PRAVO

I STVARNO PRAVO

OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA – OPĆA DOBRA

Izgradnja javne ceste na ne izvlaštenoj nekretnini

(Čl. 3.st.1. i st.2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00,114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 38/09, i čl.2. Zakona o javnim cestama – „Narodne novine“ br.180/04, 82/06, 138/06, 146/08, 152/08, 38/09, 124/09 i 153/09).

Nekretnina u zemljišnoj knjizi upisana kao poljoprivredno zemljište (oronica) u vlasništvu neke (fizičke) osobe, a koja je u naravi izgrađena autocesta, po svojim osobinama više ne može biti u vlasti niti jedne fizičke ili pravne osobe pojedinačno, pa činom izgradnje navedene javne ceste ona izlazi iz režima vlasništva i postaje opće dobro neovisno od toga što prije izgradnje nije proveden postupak njenog izvlaštenja i vlasnicima isplaćena pravična naknada.

„Prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da je nekretnina kč.br. 76, oronica površine 29 m2, upisana u zk.ul. 646 ko. C.-Č. kao suvlasništvo 1. i 2. tuženika, a kako to proizlazi i iz priloženog zk.izvatka, dok je na temelju uvida u uvjerenje Državne geodetske uprave, Područnog ureda za katastar R. utvrdio da predmetna nekretnina odgovara dijelu nekretnine čk. br. 9062/1 koja da je u posjedovnom listu evidentirana kao javno dobro- autocesta. Dakle, proizlazi da je na nekretnini, koja je u zemljišnim knjigama upisana kao oronica u suvlasništvu tuženih, izgrađena autocesta te je kao autoput i upisana u katastru.

Na temelju utvrđenog činjeničnog stanja prvostupanjski sud ocjenjuje da tužitelj tijekom postupka nije dokazao da je proveden postupak izvlaštenja kč.br. 76 upisane u zk.ul. 646. k.o. C.-Č., niti postupak eksproprijacije, pa da nije moglo prestati pravo vlasništva tuženih unatoč činjenici da je na istoj izgrađena autocesta.

Odredbom čl. 3. st. 1. Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 – dalje: ZVDSP) propisano je da su sposobne biti objektom prava vlasništva i drugih stvarnih prava sve stvari, osim onih kojima njihove naravne osobine ili zakonske odredbe priječe da pripadaju pojedincu.Tako sukladno st.2. istog članka i zakona nisu sposobni biti objektom prava vlasništva i drugih stvarnih prava oni dijelovi prirode koji po svojim osobinama ne mogu biti u vlasti niti jedne fizičke ili pravne osobe pojedinačno, kao što su to atmosferski zrak, voda u rijekama, jezerima i moru, te morska

obala (opća dobra), dok o općim dobrima vodi brigu, njima upravlja i za to odgovara Republika Hrvatska, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno (st.3.).

Odredbom čl. 2. Zakonom o javnim cestama (»Narodne novine«, br. 180/04, 82/06, 138/06, 146/08, 152/08, 38/09, 124/09 i 153/09) određen je pravni status javne ceste, na način da su one opće dobro i da se na njima ne može stjecati pravo vlasništva niti druga stvarna prava po bilo kojoj osnovi. Treba dodati da je odredbama čl.26.st.2. istog Zakona propisano da se na postupak izvlaštenja nekretnina radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta primjenjuju propisi o izvlaštenju, dok je odredbom čl. 26. st. 6. istog Zakona određeno da izvlaštenjem nekretnine postaju opće dobro od interesa za Republiku Hrvatsku, no navedeno ne znači da bi već izgrađena javna cesta postala opće dobro tek izvlaštenjem.

Prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda izgrađena autocesta je opće dobro te u smislu odredbe čl. 3. ZVDSP-a i čl. 2. Zakona o javnim cestama nije sposobna biti objektom prava vlasništva bez obzira da li je proveden postupak izvlaštenja tuženih kao ranijih vlasnika oranice na kojoj je izgrađena ta cesta. Dakle, nitko pa niti tuženi, iako su sada formalno u zemljišnim knjigama upisani kao suvlasnici predmetne ceste nemaju vlasničkopravna ovlaštenja na istoj, ali navedeno ne priječi tužene da ostvaruju naknadu za oduzeto zemljište.

Slijedom navedenog valjalo je u skladu s odredbom čl. 368. st. 2. ZPP-a uvažiti žalbu tužitelja i pravilnom primjenom materijalnog prava preinačiti prvostupanjsku presudu na način da se prihvaća tužbeni zahtjev u cijelosti.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1679/09-2, od 15. IV. 2010.

OBJEKT PRAVA VLASNIŠTVA – NEPOKRETNE STVARI
Utvrđenje vlasništva na građevini bez zemljišta

(Čl.9.st.1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 37/09)

Nije moguće tužbenim zahtjevom tražiti utvrđenje stjecanja prava vlasništva građevinskog objekta (garaže) bez zemljišne čestice na kojoj je isti sagrađen, jer je takav zahtjev protivan načelu pravnog jedinstva nekretnine.

„Iz priložene skice premjeravanja za predmetne čestice (list 9 spisa), kao i kopije katastarskog plana (list 10 spisa) proizlazi da je kuća sagrađena na čk. br. 281, dok se garaže nalaze na čk. br. 1140/12.

Prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda, imajući u vidu postavljeni tužbeni zahtjev tužiteljice kao i utvrđeno činjenično stanje u odnosu na upis u zemljišne knjige, proizlazi da je tužiteljica tužbeni zahtjev postavila suprotno načelu pravnog jedinstva nekretnine iz čl. 9. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 38/09–dalje: ZVDSP).

Naime, sukladno odredbi čl. 366. st. 1. ZVDSP-a od dana stupanja na snagu tog Zakona, u Republici Hrvatskoj vrijedi načelo pravne jedinstvenosti određeno čl. 9. tog. Zakona, ako posebnim zakonom nije što drugo određeno. Sukladno odredbi čl. 9. st.1. ZVDSP-a pojedinačnu nekretninu čini zemljišna čestica, uključujući i sve što je s njom razmjerno trajno povezano na njezinoj površini ili ispod nje; ali kad je više zemljišnih čestica upisano u zemljišnoj knjizi u isti zemljišnoknjižni uložak, one su pravno sjedinjene u jedno tijelo (zemljišnoknjižno tijelo), koje je kao takvo jedna nekretnina. Temeljem odredbe čl.2.st.1. ZVDSP-a predmet prava vlasništva i drugih stvarnih prava može biti svaka pokretna (pokretnina) ili nepokretna stvar (nekretnina), osim onih koje nisu za to sposobne, dok su nekretnine čestice zemljine površine, zajedno sa svime što je sa zemljištem trajno spojeno na površini ili ispod nje, ako zakonom nije drukčije određeno (st.3. istog čl. i Zakona).

Slijedom izloženog, proizlazi da tužbeni zahtjev tužiteljice da se utvrdi da je tužiteljica izvanknjižni suvlasnik neuknjiženog objekta – garaže sagrađene na z.č. 1140/12 u z.k.ul. 1391 k.o. V. u ½ dijela, nije osnovan, jer je isti postavljen suprotno načelu pravnog jedinstva nekretnina. Radi navedenog budući se nije niti moglo raspravljati o pravu vlasništva na tako označenom predmetu, neosnovan je zahtjev tužiteljice i za predaju u suposjed predmetne garaže u ½ dijela iste.

Zbog navedenog pravilnom primjenom materijalnog prava iz odredbe čl. 9. st. 1. ZVDSP-a, na temelju odredbe čl. 368. st. 2. ZPP-a valjalo je jednako odlučiti o tužbenom zahtjevu tužiteljice, odnosno isti odbiti kao neosnovan, te je stoga odbijena žalba tužiteljice kao neosnovana i potvrđena prvostupanjska presuda.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1682/09-2, od 13. V. 2010.

STJECANJE POSJEDA - OSTALO

Stjecanje posjeda prava služnosti svjetlosti i vidika

(Čl.16.st.2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 37/09)

Pravo služnosti vidika i svjetlosti je negativna kućna služnost, čija suština je u propuštanju vlasnika (susjeda) da nešto čini na svojoj nekretnini, pa stoga ni za stjecanje posjeda prava navedene služnosti nije dovoljno izricanje zabrane susjedu da čini ono (podize zid ispred prozora) što oduzima vidik ili prijeći dotok svjetlosti, već je potrebno da se on toj zabrani i pokori.

„Sukladno odredbi čl. 188. st. 5. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 37/09 – u daljnjem tekstu:ZVDSP), da bi služile nekretninama sa zgradom mogu se osnovati služnosti koje vlasnika te nekretnine ovlašćuju na to da vlasnik poslužne nekretnine nešto propušta, a što bi inače slobodno činio, kao što su osobito: svoju kuću ne povisivati ili je ne snižavati; ne oduzimati povlaštenoj zgradi svjetlo i zrak, ili vidik; ne odvrćati kišnicu s krova svoje kuće od susjedova zemljišta kojem bi mogla koristiti za polijevanje vrta ili punjenje cisterne ili na neki drugi način; ili što drugo.

Prema odredbi čl. 16. st. 2. ZVDSP kad posjednik jedne nekretnine jednostrano zabrani posjedniku druge nekretnine činiti na toj nekretnini nešto što bi taj inače mogao činiti, pa to taj zbog toga propusti učiniti, posjednik prve nekretnine je time u korist te nekretnine, kao povlasne, izvorno stekao posjed prava stvarne služnosti da se to propušta činiti na drugoj nekretnini kao poslužnoj.

Tijekom postupka provedenim dokazima i to iskazom tužitelja i iskazom tuženika saslušanih kao stranaka, utvrđeno je da su nekretnine stranaka, a koje su predmet ovog postupka, susjedne nekretnine i da iste međaše, da iste u naravi predstavljaju građevinska zemljišta na kojem su sagrađene kuće, da je tužitelj u posjedu svoje nekretnine i to kčbr. 138. k.o. P., a tuženik kčbr. 1978/2 k.o. P., te da su oni i vlasnici tih nekretnina. Tužitelj je sagradio kuću koja na zidu do nekretnine tuženika ima dva prozora i to jedan u prizemlju, a drugi na katu. Po nalogu tuženika na nekretnini koju posjeduje, od bloketa sagrađen je zid kojim su zaklonjeni prozori tužitelja, a kako je to utvrđeno iskazima stranaka i uvidom u fotografiju (list br. 9E).

Iskazom tužitelja utvrđeno je da je u travnju mjesecu 2009. godine zatekao radnika koji je gradio zid, te ga je upitao što radi i upozorio ga da prestane graditi zid, a on mu je odgovorio da isti gradi po nalogu tuženika i da se za eventualne primjedbe obrati njemu. Nakon toga angažirao je odvjetnika, te je podnio predmetnu tužbu, a da bi zaštitio svoj posjed. Iskazom tuženika utvrđeno je da je zid izgrađen u posljednjim satima jednog dana, te u jutarnjim satima idućeg dana.

Dakle, iz iskaza stranaka, a niti iz drugih provedenih dokaza ne proizlazi da se je tužitelj, a prije nego li je tuženik na svom zemljištu sagradio zid, nalazio u posjedu prava služnosti svjetla i zraka, jer u posjedu prava stvarne služnosti svjetla i zraka nalazi se onaj susjed – posjednik povlasnog dobra, koji je drugom susjedu – vlasniku poslužnog dobra zabranio podizanje zida, a ovaj se toj zabrani pokorio (čl. 16. st. 2. ZVDSP).

Predloženim i provedenim dokazima nije utvrđeno da je tužitelj tuženiku zabranio podizanje zida i da se tuženik toj zabrani pokorio pa tužitelj, prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda, nije stekao posjed prava služnosti svjetla i zraka, radi čega je u skladu sa odredbom čl. 380. t.3. ZPP-a preinačeno prvostupanjsko rješenje i tužitelj je odbijen s tužbenim zahtjevom.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1802/10-2, od 9. XII. 2010.

POSJED – SUDSKA ZAŠTITA – ZAŠTITA SUPOSJEDNIKA
Zaštita posrednog suposjednika

(Čl. 24.st.1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00,114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 38/09).

Posredni suposjednik, u odnosu na drugog suposjednika (neposrednog), ovlašten je tražiti posjedovnu zaštitu i zbog čina smetanja kojim je onemogućeno ili otežano izvršavanje posjedovnih čina osobi koja se prema njemu nalazi u položaju neposrednog posjednika, odnosno osobi na koju je on prenio izvršavanje njegova suposjeda.

„Iz činjeničnog utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da su tužiteljica i tuženik bili u suposjedu sporne garaže, u kojoj je tužiteljica držala kućne potrepštine, te dozvolila sinu Z. da u njoj parkira svoj automobil, dok je tuženik u istoj garaži držao svoje stvari, kao što su kotao za rakiju i druge potrepštine. Nadalje je očividom na licu mjesta utvrđeno da se u garaži doista nalaze stvari tuženika zbog kojih nije više moguće parkirati vozilo koje je po odobrenju tužiteljice parkirao sin Z., koji je dakle kao neposredni posjednik vršio suposjed garaže.

Pravo na zaštitu suposjeda prema drugim suposjednicima pripada suposjedniku jedino ako ga je drugi suposjednik potpuno isključio od dotadašnjeg suposjeda ili mu je bitno ograničio dotadašnji način izvršavanja faktične vlasti, kako je to propisano čl. 24. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 38/09 – dalje: ZVDSP).

Odgovor na pitanje koje tuženik u žalbi postavlja, a to je da li je uopće tuženik svojim ponašanjem smetao tužiteljicu u suposjedu prijeporne garaže kraj činjenice da je sud utvrdio da su tužiteljica i tuženik u suposjedu garaže na način da svaki u garaži drži neke svoje stvari, što je nesporno, pa tuženik nije smetao tužiteljicu da te svoje stvari i dalje drži u garaži i da istima raspolaze, nalazi se u činjenici da je tužiteljica dozvolila drugom sinu a bratu tuženika Z.B. da parkira svoje vozilo u predmetnoj garaži, pa tužiteljica kao posredni suposjednik uživa zaštitu u smislu čl. 23. ZVDSP-a, jer je

neposrednom suposjedniku, radnjama poduzetim od strane tuženika onemogućen način izvršavanja faktične vlasti (čl. 24. st. 1. ZVDSP-a).

Kako je utvrđeno da je tuženik počinio smetanje suposjeda, a zaštitu kojeg smetanja je tužiteljica ovlaštena zahtijevati sukladno čl. 24. st. 1. a u vezi čl. 23. ZV-a, pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo kada je prihvatio tužbeni zahtjev.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1663/09-2, od 18. V. 2010.

POSJED – PRESTANAK POSJEDA

Neuspjela samopomoć i prestanak posjeda prava služnosti prolaza

(Čl.29.st.2. u svezi čl.21.st.4. i st.5. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 37/09)

Ako nije uspostavljen slobodan prolazak spornim putem tada oduzeti posjed prava služnosti putnog prolaza nije ni vraćen dopuštenom samopomoći, pa u tom slučaju, ako posjednik posjedovnu zaštitu ne ostvari ni u sudskom postupku unutar zakonom propisanog roka, njegov posjed prava služnosti prestaje.

„U predmetnoj parnici nije bilo sporno da tužitelji, zbog prepreka koje su tužene postavile na pravac služnosti, nisu bili u mogućnosti koristiti sadržaj prava stvarne služnosti puta u razdoblju od 29. listopada pa do 23. studenoga 2008. godine, jer to tako proizlazi i iz činjeničnih navoda njihove tužbe, u kojima se ističe da su u tom razdoblju na svoju nekretninu dolazili morskim putem, tj. barkom. Dakle, iz samih navoda tužbe proizlazi da su tužene tužiteljima dana 29. listopada 2008. godine oduzele posjed prava služnosti puta.

Sporno je bilo da li su tužitelji, nakon što im je posjed oduzet 29. listopada 2008. godine, koristeći se dopuštenom samopomoći, vratili navedeni posjed prava služnosti puta 23. studenog 2008. godine, u kojem slučaju bi se, u skladu sa odredbom čl.21.st.5. ZVDSP, smatralo da zbog čina smetanja poduzetog 29. listopada 2008. godine nije došlo do prekida posjeda prava služnosti.

Na temelju onih dokaza koje su stranke predložile (iskaza svjedoka, iskaza stranaka i uvida u službenu bilješku policije) sud prvog stupnja utvrđuje da tužitelji dana 23. studenog 2008. godine, kada su pokušali ponovno ukloniti prepreku sa spornog puta, nisu vratili oduzeti im posjed prava služnosti pute, jer navedenog dana nisu prošli spornim putem. Navedeno utvrđenje suda prvog stupnja, i prema ocjeni ovog

drugostupanjskog suda, je pravilno jer iz izvedenih dokaza proizlazi da su tužitelji dana 23. studenog 2008. godine doista pokušali vratiti posjed prava služnosti, ali to nisu uspjeli jer su im se u uklanjanju prepreka navedenog dana fizički usprotivile tužene, zbog čega je toga dana između stranaka došlo i do sukoba pa je morala intervenirati i policija, a nakon intervencije policije tog istog dana tužene su na pravac služnosti vratile sve ono što su tužitelji, unatoč fizičkom protivljenju tuženih, do dolaska policije uspjeli ukloniti.

Budući da tužitelji dana 23. studenoga 2008. godine nisu vratili posjed prava služnosti putem dopuštene samopomoći, niti su njegovu sudsku zaštitu ostvarili nakon toga dana a unutar roka od 30 dana računajući od kada im je isti bio oduzet (29. listopada 2008. godine), posjed prava stvarne služnosti im je prekinut i prestao je u skladu sa odredbom čl.29.st.2. ZVDSP. Naime, tom odredbom je propisano da posjed prava ne prestaje samim neizvršavanjem sadržaja prava stvarne služnosti dok ga njegov posjednik može izvršavati ako to želi, ali on prestaje kad posjednik poslužne nekretnine prestane činiti što je do tada činio, prestane trpjeti da se i dalje izvršava sadržaj prava služnosti na njegovoj nekretnini, odnosno prestane propuštati što je do tada propuštao, ako posjednik prava ne ostvari zaštitu svojega prava, s tim da ta zaštita mora biti ostvarena u rokovima propisanim odredbom čl.21. ZVDSP.

U konkretnom slučaju, kada primjenom dopuštene samopomoći nisu uspjeli 23. studenoga 2008. godine vratiti posjed koji im je bio oduzet 29. listopada 2008. godine, tužitelji su imali mogućnost unutar zakonom propisanih rokova tražiti sudsku zaštitu posjeda u odnosu na radnje kojima je posjed oduzet, a što oni nisu učinili. Slijedom navedenog valjalo je, temeljem odredbe čl.380.t.2. ZPP-a, odbiti žalbu tužitelja kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsko rješenje.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1660/10-2, od 25. XI. 2010.

SUVLASNIŠTVO - POSLOVI IZVANREDNE UPRAVE – PRETPOSTAVKE ZA PODUZIMANJE POSLOVA IZVANREDNE UPRAVE

Suglasnost suvlasnika za nadogradnju obiteljske kuće

(Čl.41. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 37/09)

Rekonstrukcija i nadogradnja obiteljske kuće predstavlja posao izvanredne uprave, pa je za njegovo poduzimanje suvlasniku potrebna suglasnost drugog suvlasnika, neovisno od toga što su suvlasnici podijelili posjed i način uživanja kuće, i neovisno od toga što je tim poslom zahvaćen samo dio građevine u njegovom

posjedu i uživanju, a u slučaju protivljenja suglasnost drugog suvlasnika nije moguće nadomjestiti sudskom odlukom.

„Tijekom postupka provedenim dokazima, i to uvidom u izvadak iz zemljišne knjige, utvrđeno je da su na katastarskoj čestici 580/2 – kuća sa 1104 m² upisanoj u z.k. ul. br. 896 k.o. O., upisani kao suvlasnici tužitelj i tužena svaki u ½ dijela.

Iskazom tužitelja saslušanog kao stranke, i iskazom svjedoka Lj.H. utvrđeno je da je tvrtka H.p. d.o.o. za projektiranje, građenje opremanje i promet nekretninama na zahtjev tužitelja, radi rekonstrukcije kuće i gradnje bazena na nekretninama na kojima su stranke suvlasnici, a radi izdavanja građevinske dozvole, najprije izradila projekt broj 09-XII-03 od 29. ožujka 2004. godine na koji je tužena dala suglasnost, a na zahtjev tužitelja sačinila je drugi projekt broj 09-XII-03 od prosinca 2004. godine, a nakon toga i treći projekt od 15. travnja 2009. godine, a na ove projekte tužena je odbila dati suglasnost.

Na tako utvrđeno činjenično stanje sud prvog stupnja pogrešno je primijenio materijalno pravo kada je usvojio tužbeni zahtjev tužitelja. Naime, odredbom čl. 41. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“ broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06 i 146/08 – dalje ZVDSP), propisano je da je za poduzimanje poslova koji premašuju okvir redovitoga upravljanja (naročito promjene namjene stvari, veći popravci, dogradnja, nadogradnja, preuređenje, otuđenje cijele stvari, davanje cijele stvari u zakup ili najam na dulje od jedne godine, osnivanje hipoteke na cijeloj stvari, odnosno davanje pokretne stvari u zalog, osnivanje stvarnih i osobnih služnosti, stvarnoga tereta ili prava građenja na cijeloj stvari), potrebna suglasnost svih suvlasnika.

Obzirom da se tužitelj i tužena ne mogu suglasiti za poduzimanje poslova koji premašuju okvir redovitog upravljanja, a prema projektima broj 09-XII-03 od prosinca 2004. i projektu od 15. travnja 2009. godine, to tuženik može zahtijevati samo razvrgnuće suvlasništva, kako je to propisano odredbom čl. 41. st. 3. ZVDSP, a njegovi navodi da su projekti od prosinca 2004. godine i 15. travnja 2009. godine identični i da se u svemu slažu, neodlučni su za ishod ovog postupka. S obzirom da je prvostupanjski sud pravilno utvrdio činjenično stanje, ali je na pravilno utvrđeno činjenično stanje pogrešno primijenio materijalno pravo kada je usvojio tužbeni zahtjev tužitelja, to je valjalo uvažiti žalbu tužene i preinačiti prvostupanjsku presudu, a u skladu sa odredbom čl. 373. t. 3. ZPP-a, te odbiti tužbeni zahtjev tužitelja kao neosnovan.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-394/10-2, od 15. IV. 2010.

SUVLASNIŠTVO – FIZIČKA DIOBA

Umanjenje vrijednosti nekretnine pri geometrijskoj diobi

(Čl. 50.st.2. i st.4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00,114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 38/09).

I onda kada je nekretninu moguće geometrijski (parcelacijom) podijeliti na dva dijela koji bi površinom odgovarali veličini suvlasničkih dijelova suvlasnika, takav način diobe nije moguće uvažiti ukoliko se njime, zbog veličine ili oblika, u bitnoj mjeri umanjuje vrijednost novoformiranih zemljišnih čestica.

„Prvostupanjski sud je prihvatio prijedlog predlagatelja i razvrgnuće suvlasničke zajednice predmetne nekretnine proveo geometrijski, a na način kako je to predložio predlagatelj.

Odredbom čl. 50. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“ broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 38/09 – dalje: ZVDSP) propisano je da kad razvrgnuće provodi sud vezan je u prvom redu strogim zakonskim odredbama, a podredno valjanim sporazumom stranaka o načinu razvrgnuća, ako takav postoji, a moguć je i dopušten, a i pravom na razvrgnuće isplatom koje bi imao pojedini suvlasnik na temelju pravnog posla ili zakona. U smislu st. 2. čl. 50. citiranog Zakona sud će nekretnine dijeliti geometrijski, ako glede načina razvrgnuća nije vezan u smislu st. 1. ovoga članka, a prema st. 4. čl. 50. ZVDSP ako dioba iz st. 2. ovoga članka nije moguća, a da se znatno ne umanjuje vrijednost, sud će odlučiti da se stvar proda na javnoj dražbi ili na drugi prikladan način, a dobiveni iznos podijeli razmjerno suvlasničkim dijelovima (civilno razvrgnuće).

Pravilno je utvrđenje prvostupanjskog Suda da je tijekom postupka provedenim dokazima i to uvidom u Uvjerenje Ureda državne uprave u L.-S. županiji, Službe za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, graditeljstvo i imovinsko-pravne poslove, Ispostava S., od 20. studenog 2007. godine (list broj 12) utvrđeno da se nekretnina koja je predmet diobe nalazi izvan granica građevinskog područja Prostornog plana uređenja grada S., a očevitom na licu mjesta uz sudjelovanje mjerničkog vještaka J.B. i nalazom i mišljenjem ovog vještaka utvrđeno je da je ukupna površina predmetne nekretnine 243 m², da bi parcelacijom svakom suvlasniku pripala površina od 121 ili 122 m², da je geometrijska dioba moguća i da je parcelacija moguća bez ishođenja lokacijske dozvole jer se nekretnina koja je predmet razvrgnuća ne nalazi u građevinskoj zoni.

Međutim, tijekom postupka nije raspravljen prigovor protustranke da se geometrijskom diobom znatno umanjuje vrijednost djelbene nekretnine i to onog dijela koji bi pripao protustranci, niti je sud prvog stupnja za to dao valjano obrazloženje. Činjenica što je protustranka dobila za 1 m² veću površinu predmetne nekretnine, a kako to navodi prvostupanjski sud, ne znači - da se je geometrijskom diobom katastarske čestice, koja je površine samo 67,5 hvati, odnosno 243 m² i koja je podijeljena na način da je predlagatelj dobio u samovlasništvo 33,55 čhv, odnosno 121 m², a koja čestica bi bila uz nekretnine predlagatelja i s njima međašila, dok je protustranka dobio diobom 34

čhv, odnosno 122 m² predmetne nekretnine - da se takvim načinom diobe nije znatno umanjila vrijednost djelbene nekretnine i to onog djela koji je diobom pripao protustranci.

Radi navedenog, činjenično stanje za sada ostalo je pogrešno i nepotpuno utvrđeno, radi čega je sukladno odredbi čl. 380. toč. 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08) valjalo uvažiti žalbu protustranke, ukinuti pobijano rješenje i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovan postupak.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1749/09-2, od 27. I. 2010.

BIVŠE DRUŠTVENO VLASNIŠTVO I VLASNIŠTVO – ŠUME I ŠUMSKO ZEMLJIŠTE

Dugogodišnji posjed bivših društveno pravnih osoba (šumarija) – prelazak šumskog zemljišta iz prava vlasništva u društveno vlasništvo

(Čl.129.st.1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 37/09, i čl.16.st.1.Zakona o šumama – "Narodne novine" br. 54/83, 32/87, 47/89, 41/90, 52/90 – pročišćeni tekst, 57/91, 9/96, 61/91, 26/93, 76/93, 29/94, 76/99, 8/00, 13/02, 100/04 i 160/04)

Samostalan i savjestan posjed šumskog zemljišta od strane bivše društveno pravne osobe (šumarije) prije 1990. godine, u trajanju (20 godina) potrebnom za stjecanje vlasništva dosjelošću, temelj je za stjecanje prava korištenja te društveno pravne osobe i za prelazak tog zemljišta u društveno vlasništvo, koje je nakon toga temeljem posebnog zakona (Zakon o šumama) sa danom 16. listopada 1990. godine postalo vlasništvo Republike Hrvatske.

„Ocjenom izvedenih dokaza prvostupanjski sud je utvrdio slijedeće činjenično stanje:

- da se tužitelj nalazi u posjedu predmetnih nekretnina i to na način da predmetnim nekretninama gospodare Hrvatske šume d.o.o., Uprava šuma, Podružnica B.,
- da se tužitelj u posjedu predmetnih nekretnina nalazi još od 1969. godine, dakle, duže od 20 godina, da je taj posjed neprekidan, samostalan i miran,
- da su nekretnine na dan 16. listopada 1990. bile uključene u osnovu gospodarenja Hrvatskih šuma d.o.o.,
- da tuženik nije dokazao nepoštenje posjeda tužitelja.

Odlučujući o pravnom osnovu stjecanja prava vlasništva tužitelja Republike Hrvatske pogrešno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo ocjenjujući da je tužitelj Republika Hrvatska na temelju dosjelošti stekla pravo vlasništva.

Odredbom čl. 129. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 37/09 – u daljnjem tekstu: ZVDSP), određeno je da kada je Zakon odredio da će se vlasništvo steći ispunjenjem određenih pretpostavaka koje nisu pravni posao, ni odluka suda ili drugog tijela na temelju kojeg se stječe vlasništvo, niti su nasljeđivanje, onaj kome se glede neke stvari ispune te pretpostavke stječe samim tim pravo vlasništva na njoj u trenutku ispunjenja tih pretpostavki.

Utvrđujući činjenicu posjedovanja predmetnih nekretnina od strane Šumarije D., ovaj drugostupanjski sud ocjenjuje da je posjedovanjem nekretnina neprekidno od 1969. godine Šumarija D. stekla pravo korištenja tih nekretnina, jer dosjelošću nekretnina na kojoj postoji pravo vlasništva može prijeći u društveno vlasništvo. Takvim posjedovanjem od 1969. godine, od strane tadašnje društveno pravne osobe Šumarije D., te su nekretnine zapravo bile na korištenju i upravljanju te Šumarije, što proizlazi iz činjenica utvrđenih tijekom prvostupanjskog postupka. Poslovi upravljanja šumama u to vrijeme od stjecanja posjeda Šumarije D. 1969. godine bili su propisani Zakonom o šumama ("NN" br. 19/67), prema kojem u tom razdoblju od 1967. pa sve do 1990. godine postoji dualizam prava vlasništva šuma i šumskog zemljišta, i to društvenog vlasništva od strane privrednih organizacija koje su upravljale šumama u društvenom vlasništvu, i privatnog vlasništva fizičkih osoba.

Budući da je Šumarija D. nesporno bila privredna organizacija u vrijeme kada je Ustavnim zakonom o osnovama društvenog i političkog uređenja FNRJ i saveznim organima vlasti od 13. 1. 1953. godine (Sl. FNRJ 3/53 i Ispr. 4/53) transformirana općenarodna imovina u društveno vlasništvo, slijedi zaključak da su predmetne nekretnine posjedovanjem tadašnje privredne organizacije - Šumarije D. od 1969. godine pa sve do donošenja Ustava RH (NN br. 56/90) dosjelošću iz privatnog vlasništva prešle u društveno vlasništvo.

Nadalje, prema ocjeni ovoga suda, na temelju utvrđenog činjeničnog stanja iz kojeg proizlazi da su predmetne nekretnine dosjelošću prešle u pravo korištenja tadašnje Šumarije D., za pravnu ocjenu ovog spora mjerodavne su odredbe Zakona o šumama ("Narodne novine" br. 54/83, 32/87, 47/89, 41/90, 52/90 – pročišćeni tekst, 57/91, 9/96, 61/91, 26/93, 76/93, 29/94, 76/99, 8/00, 13/02, 100/04 I 160/04 (NN 52/90 – u daljnjem tekstu: ZŠ). Po svojoj naravi nekretnine koje su predmet tužbenog zahtjeva su šume i šumsko zemljište, i budući da su iste na dan 16. listopada 1990. godine bile izvanknjižno u društvenom vlasništvu, prema odredbi članka 16. st. 1. ZŠ te nekretnine postaju vlasništvo Republike Hrvatske. Naime, tom je odredbom određeno da šume i

šumsko zemljište na teritoriju Republike, osim šuma i šumskih zemljišta u privatnom vlasništvu, jesu u državnom vlasništvu Republike Hrvatske.

Iz navedenih razloga valjalo je odbiti žalbu tuženika kao neosnovanu i odlučiti kao u izreci presude primjenom odredbe članka 368. st.2. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-668/10-2, od 9. IX. 2010.

**TUŽBA ZA POVRAT STVARI – PRAVA VLASNIČKA TUŽBA
Predaja posjeda od pomoćnika u posjedovanju**

(Čl.161.st.1. u svezi čl.10. i čl.12. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 37/09)

Onaj tko po nalogu i za račun drugoga obrađuje neku nekretninu nije njen posjednik nego pomoćnik u posjedovanju te druge osobe čiju faktičnu vlast izvršava, pa stoga nije ni pasivno legitimiran u vlasničkoj parnici za predaju te nekretnine u posjed vlasniku.

„Nije sporno da su tuženi obavili radove na predmetnoj nekretnini, nego je sporno jesu li ih obavili kao osobe koje imaju faktičnu vlast glede te stvari (čl. 10. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - „Narodne novine“, br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06 i 146/08 – dalje: ZVDSP), ili kao pomoćnici u posjedovanju koji prema odredbi iz čl.12. ZVDSP nemaju posjed.

Prvostupanjski je sud pravilno uzeo kao dokazanu činjenicu da tuženi nemaju posjed (čl. 8. ZPP), i da su nastupali kao pomoćnici u posjedovanju za obitelj N..

Kada se u odredbama iz čl. 161. st. 1. i čl. 162. st. 1. ZVDSP propisuje da vlasnik povrat stvari koja je njegovo vlasništvo može zahtijevati od one osobe koja stvar posjeduje, iz toga proizlazi da je pasivno legitimiran posjednik (čl. 10. st. 1. ZVDSP), a ne onaj tko izvršava tuđu faktičnu vlast pokoravajući se tuđim nalogima, kao što je pravilno utvrđeno da su to činili tuženici, jer takova osoba nema posjed (čl. 12. ZVDSP), pa ne može izvršiti niti njegovu predaju trećoj osobi, u ovom slučaju tužiteljima.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-422/10-2, od 29. IV. 2010.

PRESTANAK PRAVA SLUŽNOSTI - NEIZVRŠAVANJE **Neizvršavanje stvarne služnosti puta**

(Čl. 241. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 38/09).

Pravo stvarne služnosti puta (staze) nije služnost koja se po svojoj prirodi može samo rijetko izvršavati, pa stoga ona ni ne prestaje neizvršavanjem u tri prigode u kojima je trebalo izvršiti njen sadržaj, već takva služnost prestaje neizvršavanjem kroz vrijeme od dvadeset godina, ili uslijed protivljenja vlasnika poslužne stvari neprekidnim neizvršavanjem kroz vrijeme od tri godine.

„Iz svih izvedenih dokaza sud prvog stupnja je pravilno ocijenio da je baka tužiteljice vršila pješački prolaz preko čkbr. 249/3 (skica list 61, označena žutom bojom), a radi prilaza na grč. 250. Naime baka tužiteljice K.R. je prema iskazima svjedoka danju boravila i kuhala u danas ruševnoj kući kbr. 50 (vejbu – skica list 61 označena zelenom bojom kao ruševna kuća kbr. 50), dok je spavala na katu danas uređene kuće (u skici list 61 označena zeleno), a u koju se ulazilo sa ceste, međutim u prizemlju te kuće bila je konoba, te ulaz u konobu nije bio ujedno i glavni ulaz u kuću na grč. 250, jer nije bilo podobne unutarnje komunikacije s katom te kuće, već se ulaz nalazio u stražnjem dvorištu iz kojeg su stepenice vodile na kat danas uređene kuće, te iz kojeg se ulazilo i u vejbu (ruševnu kuću broj 50 – skica označeno zelenom bojom). Da bi se svemu tome prišlo prolazilo se preko čestice tuženika grč. 249/3 (skica 61 - označeno žutom bojom), no samo pješice, a iz iskaza saslušanih brojnih svjedoka proizlazi da se jedino tako moglo prilaziti, a što proizlazi i iz nalaza i mišljenja mjerničkog vještaka, te očevida na licu mjesta, kao i skice lica mjesta (list 54 – 59 i 46 spisa), te priloženih fotografija (list 71-75).

Neosnovani su žalbeni navodi da je tužiteljica prestala izvršavati navedenu služnost staze, obzirom da je sud prvog stupnja pravilno utvrdio da služnost staze nije služnost koja se samo rijetko izvršava, pa da bi u razdoblju od najmanje 20 godina bar tri puta nastupio slučaj izvršavanja takove služnosti (čl. 229. st. 3. ZVDSP), pa obzirom da se ne radi o pravu služnosti koja se u naravi može samo rijetko izvršavati, nije niti bilo mjesta primjeni odredbe čl. 241. st. 2. i 3. ZVDSP, jer su vlasnici poslužne stvari, kako je to pravilno ocijenio sud prvog stupnja, počeli se protiviti izvršavanju sadržaja služnosti tek 2002. godine, kada je tužiteljica počela uređivati predmetne nekretnine, a tužba je podnijeta u ovom predmetu u prosincu 2004. godine, pa je pravilno utvrđenje suda prvog stupnja da tužiteljica nije unatoč protivljenju tuženih niti prestala izvršavati to pravo.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1706/09-2, od 20. V. 2010.

STVARNE SLUŽNOSTI – NUŽNI PROLAZ
Ograđeno kućno dvorište

(Čl. 224.st.3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00,114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 38/09).

I onda kada nekretnina nema nikakve ili prikladne putne veze s javnim putom, vlasnik te nekretnine nije ovlašten tražiti otvaranje nužnog prolaza preko druge nekretnine koja u naravi predstavlja ograđeno kućno dvorište.

„Tijekom postupka provedenim dokazima i to nalazom i mišljenjem geodetskog vještaka B. Č. i građevinskog vještaka D.G., očevidom na licu mjesta, uvidom u rješenje Općinskog komiteta za urbanizam, građevinarstvo, komunalno-stambene poslove, saobraćaj i veze Općine B. Klasa: UP/I-06/90-01/25 Urbroj: 2103-06-04-90-2 od 11. lipnja 1990. godine (list broj 79) – utvrđeno je da se pravac kojim predlagatelj predlaže osnivanje nužnog prolaza na nekretnini protustranke proteže kroz ograđeno kućno dvorište kuće broj 13 i dvorišne zgrade u K..

Odredbom čl. 224. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“ broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 38/09 – dalje:ZVDSP) propisano je da sud ne može osnovati nužni prolaz kroz ograđena kućna dvorišta – pa je pravilno stoga sud prvog stupnja odbio prijedlog predlagatelja za osnivanje nužnog prolaza na nekretnini protustranke upisane u z.k. ul. br. 1390 k.o. K. i to čkbr. 991/3 – Oranica kod B. sa 200 čhv., koja u naravi predstavlja kuću kbr. 13 i dvorišnu zgradu u K. s ograđenim kućnim dvorištem.

Žalbeni navodi predlagatelja da nema drugog prolaza do svojih nekretnina neodlučni su, jer je citiranom odredbom čl. 224. st. 2. ZVDSP propisano da sud ne može osnovati nužni prolaz kroz ograđena kućna dvorišta.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1057/09-2, od 21. I. 2010.

VRSTE I PREDMETI UPISA – UKNJIŽBA
Sudska odluka kao zemljišnoknjižna isprava

(Čl.55.st.1. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08).

Na temelju sudske odluke kojom se nalaže sklapanje ugovora o kupoprodaji određene nekretnine nije moguće dopustiti upis uknjižbe prava vlasništva na toj

nekretnini, jer iz nje ne proizlazi navedeno knjižno pravo, već tek ovršni naslov za činidbu sačinjenja zemljišnoknjižne isprave na temelju koje će se moći tražiti uknjižba prava vlasništva.

„Predlagatelji na temelju presude Općinskog suda u B. broj P-277/09-7 od 30. ožujka 2009. godine, a kojom je naloženo tuženiku M. P. da sklopi s tužiteljicama Z. H. i S. P. u roku od 15 dana ugovor o prodaji nekretnina upisanih u z.k. ul. br. 957 i 28 k.o. K. i z.k. ul. br. 1207 k.o. G., predlažu upis prava vlasništva na predmetnim nekretninama.

Odredbom čl. 55. st. 1.b Zakona o zemljišnim knjigama („Narodne novine“ broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08 – dalje: ZZK) propisano je da su javne isprave na temelju kojih se može dopustiti uknjižba odluke suda koje se prema propisima o ovrsi smatraju ovršnim ispravama prikladnim za upis prava u zemljišnu knjigu, ako sadrže točnu oznaku zemljišta ili prava na koje se odnosi upis.

Presuda Općinskog suda u B. broj P-227/09-7 od 30. ožujka 2009. godine ne sadrži pravo na koje se upis odnosi, već je istom naloženo protustranci kao kupcu da s predlagateljima kao prodavateljima sklopi ugovor o prodaji nekretnina upisanih u z.k. ul. br. 28 i 957 k.o. K. i z.k. ul. br. 1207 k.o. G., pa je pravilno prvostupanjski sud odbio prijedlog predlagatelja za upis prava vlasništva na nekretninama upisanim u z.k. ul. br. 957 i 28. k.o. K. i z.k. ul. br. 1207. k.o. G..

Slijedom izloženog, temeljem odredbe čl. 380. toč. 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08), u vezi sa čl. 91. st. 1. i čl. 128. st. 1. ZZK, odbijena je žalba predlagatelja kao neosnovana i potvrđeno je prvostupanjsko rješenje, te je naloženo brisanje zabilježbe odbijanja prijedloga za upis.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1375/09-2, od 14. I. 2010.

POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA – ODLUČIVANJE Upis željezničke infrastrukture kao javnog dobra u općoj uporabi

(Čl.109. st.7. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08)

Za upis željezničke infrastrukture kao javnog dobra u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske potrebna je isprava iz koje proizlazi da se nekretnine – zemljišne čestice, na kojima je predložen navedeni upis, nalaze unutar granica infrastrukturnog pojasa u smislu odredbi čl.9. i čl.10. Pravilnika o željezničkoj infrastrukturi (Narodne novine br.127/05 i 16/08), pa ako predlagatelj tu ispravu nije priložio prijedlogu za upis potrebno ga je pozvati da to naknadno učini.

„Odredbom čl. 15. st. 1. Zakona o željeznici ("Narodne novine" broj: 123/03, 194/03, 30/04, 79/07 i 75/09) propisano je da je željeznička infrastruktura javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske, dakle željeznička infrastruktura, u zemljišnoj knjizi upisuje se kao javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske. Međutim, status željezničke infrastrukture, sukladno čl. 15. st. 4. Zakona o željeznici, utvrđuje se propisom kojeg donosi ministar, a to je Pravilnik o željezničkoj infrastrukturi ("Narodne Novine" broj 127/05 i 16/08). Navedeni Pravilnik u čl. 5. određuje da se željeznička infrastruktura sastoji od zemljišta infrastrukturnog pojasa sa zračnim prostorom iznad njega u visini do 14 metara, te od željezničkih infrastrukturnih podsustava, koji su konkretno i navedeni u citiranoj odredbi. Infrastrukturni pojas definiran je člankom 9. istog Pravilnika, te on između ostalog čini i zemljište ispod željezničke pruge, a granice tog pojasa određuje Upravitelj infrastrukture sukladno čl. 10. Pravilnika i one moraju biti geodetski definirane, označene i unijete u katastre.

Slijedom izloženog za nekretnine upisane kao vlasništvo HŽ d.o.o., kao što je to u konkretnom slučaju, prilikom podnošenja prijedloga za upis temeljem Zakona o željeznici potrebno je priložiti dokaz da se radi o željezničkoj infrastrukturi u smislu citiranih odredaba Pravilnika.

Predlagatelj nije prijedlogu priložio isprave iz kojih proizlazi da nekretnine navedene u prijedlogu čine željezničku infrastrukturu, pa prvostupanjski sud nije pravilno primijenio materijalno pravo kada je prihvatio prijedlog, te dopustio predloženi upis, već je prije donošenja odluke o prijedlogu, primjenom čl. 109. st. 7. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne Novine broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08), trebao pozvati predlagatelja da te isprave priloži prijedlogu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-95/10-2, od 27. XII. 2010.

VRSTE I PREDMET UPISA – ZABILJEŽBA - OSTALE

Zabilježba spora radi proglašenja nedopuštenosti ovrhe na nekretnini

(Čl. 81. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08).

Parnica radi proglašenja nedopustivosti ovrhe na nekretnini kao predmetu ovrhe nije spor o nekom knjižnom pravu, niti od ishoda te parnice ovisi uknjižba, pripadanje, postojanje, opseg ili sadržaj tog knjižnog prava, pa stoga nije moguće u zemljišnoj knjizi, kod nekretnine koja je predmet ovrhe, ni odrediti zabilježbu spora iz navedene parnice.

„Tužiteljica je protiv tuženika podnijela tužbu radi nedopustivosti ovrhe, a na koju parnicu je upućena rješenjem Općinskog suda u B. broj Ovr-1906/09 od 11. prosinca

2009. godine. Tužbenim zahtjevom traži da se proglašeno da je nedopuštena ovrha na ½ dijela nekretnina u njezinom vlasništvu koje su upisane u zk. ul. broj 2789 k.o. Grad B. i to čkbr. 2397/2 – poslovna zgrada i dvor sa 293 m², zabilježbom rješenja o ovrsi u zemljišnoj knjizi, utvrđenjem vrijednosti tog dijela nekretnine, njegovom prodajom i namirenjem ovrhovoditelja.

Odredbom čl. 81. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama („Narodne novine“, br: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08 – dalje: ZZK) propisano je da je zabilježba spora upis kojim se čini vidljivim da se glede knjižnoga prava vodi pred sudom ili drugim nadležnim tijelom postupak čiji bi ishod mogao utjecati na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje toga prava, dok u smislu st. 3. čl. 82. citiranog Zakona, zabilježba spora će se dopustiti ako se dokaže da se vodi postupak iz čl. 81. st. 1. ovoga Zakona, osim ako je zakonom predviđena mogućnost zabilježbe spora i prije pokretanja takva postupka.

Predmet ovoga spora je nedopustivost ovrhe na predmetu ovrhe, a nije predmet spora knjižno pravo i od ishoda parnice ne ovisi uknjižba, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje knjižnog prava, a niti se radi o tužbi radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji, a činjenica što je predmet ovrhe nekretnina neodlučna je, kako to pravilno navodi i prvostupanjski sud, te je stoga pravilno sud prvog stupnja odbio prijedlog tužiteljice za zabilježbu spora.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-414/10-2, od 4. VI. 2010.

VRSTE I PREDMET UPISA – ZABILJEŽBA - OSTALE

Zabilježba spora u stadiju odlučivanja o izvanrednom (reviziji) pravnom lijeku

(Čl. 81. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08).

Tijekom revizijskog postupka nije moguće odrediti upis zabilježbe spora, jer navedeni upis pretpostavlja postojanje postupka o nekom knjižnom pravu koji još nije pravomoćno okončan.

„Prvostupanjski sud donio je rješenje kojim je odbijen prijedlog za upis zabilježbe spora na nekretninama upisanim u zk. ul. broj 5014 k.o. G.B., te je naložio brisanje plombe broj Z-801/10 na tim nekretninama, jer smatra da nisu ispunjeni uvjeti za zabilježbu spora propisani čl. 81. st. 1. i 2. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08 – dalje: ZZK). Prvostupanjski sud pri tome ne ispušta iz vida i činjenicu da predlagatelj svoj prijedlog za upis zabilježbe spora temelji na podnesenom izjavljenom pravnom lijeku – reviziji protiv

presude Županijskog suda u B.broj Gž-14/09-2 od 26. veljače 2009. godine, a tom je presudom potvrđena presuda Općinskog suda u B. broj P-1700/07-40 kojom je prihvaćen protutužbeni zahtjev tuženika – protutužitelja J.Č. kojim je stekao valjanu pravnu osnovu za stjecanje prava vlasništva nekretnina upisanih u zk. ul. 1834 k.o. Grad B., što je tužitelj – protutuženik dužan priznati i trpjeti upis navedene nekretnine u zemljišnoj knjizi.

Pravilno je prvostupanjski sud postupio kada je odbio prijedlog za traženi upis primjenom čl. 81. ZZK-a, ali ne iz razloga što se vodi spor radi predaje u posjed nekretnina, već je taj prijedlog valjalo odbiti zbog toga što postupak po izvanrednom pravnom lijeku nije postupak iz čl. 81. st. 1. ZZK-a. Tom je odredbom određeno da je zabilježba spora upis kojim se čini vidljivim da se glede knjižnog prava vodi pred sudom ili drugim nadležnim tijelom postupak čiji bi ishod mogao utjecati na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje toga prava. Ta se zakonska odredba prema ocijeni ovoga suda, odnosi na postupke pred sudom koji traju, što znači do njihove pravomoćnosti, ali ne i nakon tog vremena, budući da postupak pred sudom završava pravomoćnošću sudske odluke.

Okolnost što je protiv pravomoćne drugostupanjske odluke podnesen izvanredni pravni lijek, ne znači da postupak pred sudom traje u smislu odredbe čl.81. st. 1. ZZK-a, već ishod tog postupka može eventualno (u ovisnosti o načinu odlučivanja u tom postupku) biti razlog za novu zabilježbu spora uz ostvarenje ostalih pretpostavki ovog upisa. Stoga nisu osnovani žalbeni navodi kojima se osporava pravilnost primjene odredbe čl. 81. st. 1. ZZK-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1142/10-2, od 10. IX. 2010.

II O B V E Z N O P R A V O

ZATEZNE KAMATE – KAMATA NA KAMATU

Kada je tijekom parnice plaćen samo dio glavne tražbine

(Čl.279.st.2. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

I onda kada novčana tražbina nije prestala u cijelom utuženom iznosu već samo u jednom (nespornom) njenom dijelu, vjerovnik za taj tijekom postupka

plaćeni dio glavne tražbine ima pravo obračunati i utužiti u apsolutnom iznosu (uglavničiti) zateznu kamatu, i na nju potraživati daljnju procesnu zateznu kamatu.

„Nije sporno da je tuženik iznos od 25.000,00 kuna platio tužitelju tijekom predmetne parnice, i da plaćanjem navedenog iznosa nije u cijelosti podmirena tražbina tužitelja, već samo njen nesporni dio, a preostali dio u iznosu od 5.000,00 kuna tužitelju je dosuđen donesenom presudom u ovom predmetu.

Ne mogu se prihvatiti kao pravno utemeljene žalbene tvrdnje tuženika da, samo zbog toga što plaćanjem iznosa od 25.000,00 kuna nije plaćen glavni dug u cijelosti, tužitelj nije mogao uglavničiti dospjelu zateznu kamatu obračunatu na navedeni plaćeni iznos, niti na nju zahtijevati daljnju zateznu (procesnu) kamatu, i da je sud prvog stupnja, kada je tako postavljeni zahtjev prihvatio, pogrešno primijenio materijalno pravo iz odredbe čl.279.st.2. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 – u daljnjem tekstu ZOO/91).

Pravo na podnošenje zahtjeva za isplatu dospjele zatezne kamate, koja je obračunata i izražena u apsolutnom iznosu, kao i pravo na postavljanje zahtjeva za plaćanje procesne zatezne kamate, a sve to u smislu naprijed citirane zakonske odredbe, vezano je uz prestanak glavne tražbine na koju se obračunata i u apsolutnom iznosu utužena kamata odnosi. Međutim, nikako se ne može prihvatiti kao pravilno shvaćanje tuženika prema kojem bi navedeno pravo pripadalo vjerovniku neke novčane obveze samo i jedino u situaciji kada je glavni dug u cijelosti plaćen, odnosno kada je glavna tražbina u cijelosti prestala.

Naime, prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda, u skladu sa odredbom čl.279.st.1. i st.2. ZOO/91 naprijed navedeno pravo postoji i onda kada je dužnik samo djelomično podmiri novčanu obvezu, pa vjerovniku i u tom slučaju, pored zahtijevanja isplate preostalog dijela glavne tražbine, pripada i pravo uglavničiti iznos dospjele kamate obračunate na plaćeni dio glavne tražbine, i na tako uglavničenu kamatu zahtijevati daljnju procesnu kamatu od dana podnošenja zahtjeva za njenu isplatu. To sve stoga što je ovdje riječ o djeljivoj obvezi, odnosno o djeljivoj tražbini u smislu odredbe čl.412. ZOO/91, koja se može podijeliti i ispuniti u dijelovima, ali i stoga što kada se radi o novčanoj obvezi odnosno o novčanoj tražbini, vjerovnik je u skladu sa odredbom čl.310.st.2. ZOO/91 dužan primiti i njeno djelomično ispunjenje, osim ako ima poseban interes da to odbije. Prema tome, kada je tuženik isplatio dio (25.000,00 kuna od ukupno 30.000,00 kuna) tužiteljeve glavne novčane tražbine, a koju isplatu je tužitelj bio dužan primiti jer za njeno odbijanje nije imao nikakav opravdani razlog niti poseban interes, time je taj dio glavne tražbine tužitelja prestao, pa su se time stekli i uvjeti da tužitelj, pozivom na odredbu čl.279.st.1. i st.2. ZOO/91, postavi i zahtjev za isplatu zatezne kamate obračunate na iznos plaćene glavne tražbine, kao i zahtjev za plaćanje procesne kamate.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1118/10-2, od 2. XII. 2010.

**PROMJENA VJEROVNIKA – USTUPANJE POTRAŽIVANJA
UGOVOROM (CESIJA) - OPĆENITO
Prijenos tražbine iz ništetnog ugovora**

(Čl.80.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Ništetan ugovor (zajam strane valute između fizičkih osoba), osim zakonom propisanih posljedica ništetnosti, ne proizvodi pravne učinke među strankama, pa stoga ni tražbina (povrata zajma) iz takvog ugovora ne može biti predmet ustupanja ugovorom o cesiji.

„Iz navoda tužbe, te prijedloga za izdavanje privremene mjere i izjave od 11. srpnja 2007. godine proizlazi da je protivnik osiguranja, kao zajmoprimac, zaključio ugovor o zajmu sa Đ.M. kao zajmodavcem dana 11. srpnja 2007. godine na temelju kojeg ugovora je od zajmodavca primio 8.500 Eura koji se obvezao vratiti u roku od maksimalno 12 mjeseci.

Predlagateljica osiguranja navodi u tužbi i u prijedlogu za osiguranje da je Đ.M. to svoje potraživanje prema protivniku osiguranja iz naprijed citiranog ugovora o zajmu ustupio njoj temeljem ugovora o ustupu tražbine (cesija) od 6. travnja 2009. godine i prilaže taj ugovor (list 7 spisa), na koju cesiju je protivnik osiguranja i pristao svojom izjavom od 20. lipnja 2009.godine (list 8 spisa).

Vjerovnik može ugovorom sklopljenim s trećim prenijeti na ovoga svoju tražbinu, osim one čiji je prijenos zabranjen zakonom ili koja je strogo osobne naravi ili koja se po svojoj naravi protivi prenošenju na drugoga (čl. 80. st. 1. Zakona o obveznim odnosima - „Narodne novine“, br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO).

Ugovor o zajmu zaključen između protivnika osiguranja i Đ.M. je ništetan, jer je zajam dan u stranoj valuti, a što je u to vrijeme bilo zabranjeno temeljem Zakona o deviznom poslovanju („Narodne novine“, broj 140/05 i 132/06), pa je dakle citirani ugovor o zajmu suprotan prisilnom propisu i stoga sukladno čl. 322. st. 1. ZOO ništetan. Budući da je ugovor o zajmu ništetan Đ.M. nema pravo temeljem tog ugovora potraživati od protivnika osiguranja povrat zajma u iznosu od 8.500 Eura, pa onda nije mogao to potraživanje ni ustupiti predlagateljici osiguranja.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-413/10-2, od 8. IV. 2010.

OBLICI JAMSTVA – SOLIDARNO JAMSTVO
Naplata od dužnika i jamca u odvojenim postupcima

(Čl.1004.st.3. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Pokrenuti postupak ovrhe protiv glavnog dužnika, u kojemu nije izvjesno skoro namirenje ovršne tražbine, ne predstavlja smetnju da vjerovnik plaćanje te nenamirene novčane tražbine zahtijeva i od jamca platca u zasebno pokrenutom parničnom postupku.

„Iz iskaza samog tuženika saslušanog kao stranke (list 65 spisa) te Garancije (list 36 spisa) proizlazi da se tuženik pismenom izjavom o jamčenju obvezao kao jamac prema tužitelju kao vjerovniku da će ispuniti pravovaljanu i dospjelu obvezu dužnika I.B. po naprijed citiranom ugovoru o leasingu. Iz sadržaja citirane garancije kojom se tuženik obvezao da će na prvo traženje tužitelja i odričući se prava na bilo kakav prigovor doznačiti u roku od 8 radnih dana iznos u visini od 161.102,90 ATS, plus sve nastale kamate, plus sve nastale kamate iz naknade za leasing koji korisnik leasinga nije platio, sporednih pristojbi, čak ako one i prelaze garantirani iznos, može se zaključiti da se radi o solidarnom jamstvu, a u tom slučaju tuženik kao jamac odgovara tužitelju sukladno čl. 1004. st. 3. ZOO-a kao glavni dužnik za cijelu obvezu, i vjerovnik može zahtijevati njezino ispunjenje bilo od glavnog dužnika, bilo od jamca ili od obojice u isto vrijeme. Jamčeva obveza ne može sukladno čl. 1002. ZOO-a biti veća od obveze glavnog dužnika.

Prvostupanjski sud je na temelju uvida u spis br. Ovr-78/06 utvrdio da je tužitelj dana 4. siječnja 2006. godine podnio ovršni prijedlog protiv I.B. na temelju ovršne isprave, solemnizirane javnobilježničke isprave – sporazuma radi osiguranja novčane tražbine od 7. studenog 2000. godine, kojim je osigurao svoje potraživanje u iznosu od 230.174 ATS, upravo radi namirenja dugovanja koje proistječe iz naprijed citiranog ugovora o leasingu, i to radi namirenja tražbine u iznosu od 8.576,06 eura u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan plaćanja s pripadajućim ugovorenim kamatama po stopi od 15% godišnje tekućem od 2. svibnja 2005. godine pa do isplate. No po tom prijedlogu nije doneseno rješenje o ovrsi nego tek je doneseno rješenje o ovrsi 13. prosinca 2006. godine (list 33 tog spisa) po izmijenjenom prijedlogu od 27. studenog 2006. godine kojim je predložena ovrha oduzimanjem pokretnine, motornog vozila, koje je postalo pravomoćno, ali se do dana zaključenja glavne rasprave u ovom parničnom predmetu tužitelj po tom rješenju nije namirio, a u ovršnom predmetu je u tijeku postupak radi donošenja prokaznog popisa imovine.

Tužitelj je kao vjerovnik istovremeno zatražio ispunjenje obveze od glavnog dužnika I.B. i od tuženika kao solidarnog jamca, ali kao što je vidljivo iz ovršnog predmeta br. Ovr-78/06 tužitelj ne potražuje od tuženika kao solidarnog jamca veći iznos nego od I.B. kao glavnog dužnika.

Pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da tuženik nije dokazao da bi za bilo koji iznos se namirio od glavnog dužnika, jer iz ovršnog predmeta ne proizlazi da bi se prisilno namirio, a sve što je I.B. dobrovoljno platio je uzeto u obzir kod utvrđivanja visine duga knjigovodstvenim vještačenjem.

Prema tome, budući da je tuženik solidarni jamac glavnog dužnika, to za cijelu obvezu odgovara tužitelju kao i glavni dužnik i tužitelj je ovlašten zahtijevati ispunjenje bilo od glavnog dužnika, bilo od jamca ili od obojice u isto vrijeme, kao što je to konačno i učinio, pa obzirom da je visina duga glavnog dužnika utvrđena u iznosu od 8.476,70 eura, to je prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je održao na snazi rješenje o ovrsi u dijelu kojim je naloženo tuženiku, da kao solidarni jamac glavnog dužnika I.B., dakle solidarno sa glavnim dužnikom, podmiri tužitelju upravo taj iznos.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1329/09-2, od 14. I. 2010.

**UGOVOR O OSTAVI – POSEBNI SLUČAJEVI OSTAVE –
UGOSTITELJSKA OSTAVA
Oštećenje vozila gosta na parkiralištu ugostitelja**

(Čl.738. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Ugostitelj ne odgovara za oštećenje osobnog vozila gosta, do kojeg je došlo noću na parkiralištu ugostiteljskog objekta (hotela), namijenjenog samo gostima objekta, osim ako je sa gostom drugačije ugovorio, odnosno ako je preuzeo obvezu čuvanja njegova parkirano osobnog vozila.

„Materijalno pravo pravilno je primijenjeno kada je odbijen kao neosnovan tužbeni zahtjev tužitelja radi naknade štete, nakon što je sud utvrdio da ne postoji odgovornost tuženika za štetu nastalu na vozilu koje je bilo parkirano na parkiralištu hotela „O.“ dana 23. lipnja 2007. godine, u kojem je hotelu zakonski zastupnik tužitelja parkirao službeno vozilo vlasništvo tužitelja.

Iz rezultata svih izvedenih dokaza proizlazi da je zakonski zastupnik tužitelja bio gost hotela od 20. do 26. lipnja 2007. godine, te da je između ostalih usluga hotela, koristio i parkiralište ispred hotela sa rampom. Zakonski zastupnik tužitelja je dobio kao gost hotela hotelsku iskaznicu, koja ima informativni karakter, kako je to pravilno utvrdio sud prvog stupnja, i u koju se bilježe usluge koje gost koristi, a među kojim uslugama se nalazi i usluga parkiranja. Hotelska iskaznica se izdaje i gostima bez automobila, pa je sud sa sigurnošću utvrdio da to nije parkirna karta, kako to pogrešno smatra žalitelj samo zato što se na njoj nalazi oznaka „P“. Konačno, iz iskaza saslušanog svjedoka A.V.

također proizlazi da tuženik gostima ne garantira slobodno parkirno mjesto, niti se gostima parkiranje naplaćuje.

I ovaj sud drugog stupnja smatra da ne postoji odgovornost tuženika za oštećenje vozila zakonskog zastupnika tužitelja. Naime, odredbom čl. 738. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO/05) propisano je da se odredbe o odgovornosti ne primjenjuju na vozila kao niti na stvari u njima i žive životinje, osim ako je drugačije dogovoreno, a u konkretnom predmetu nije dokazano da je postojao drugačiji dogovor između zakonskog zastupnika tužitelja i tuženika.

Osim toga, vozilo koje se parkira na parkiralištu hotela, nije stvar u smislu odredbe čl. 737. st. 3. ZOO/05, jer se radi o vozilu – automobilu koje je parkirano na otvorenom prostoru dostupnom svima, bez obzira što na parkiralištu postoji rampa koja označava samo to da se na označeno parkiralište mogu parkirati vozila čiji su vlasnici gosti hotela.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1727/09-2, od 4. III. 2010.

**UGOVOR O ZAKUPU POSLOVNOG PROSTORA – PRAVA I OBVEZE
UGOVORNIH STRANA**

**Zakupnina u slučaju smanjenja površine zakupljenog prostora voljom
zakupca**

(Čl.5.st.1. i čl.17.st.1. Zakona o zakupu poslovnog prostora – "Narodne novine" br. 91/96, 124/97, 174/04 i 38/09)

Kada nakon sklapanja ugovora o zakupu zakupac prestane koristiti dio površine zakupljenog prostora, kao nepotreban mu za obavljanje njegove djelatnosti, i ako zbog toga ugovorne strane nisu sporazumno izmijenile ugovornu odredbu o visini zakupnine, a zakupac nije ishodio ni njenu izmjenu ili raskid ugovora zbog promijenjenih okolnosti, a niti je ugovor o zakupu otkazao, on je i nadalje u obvezi zakupodavcu plaćati iznos ugovorene zakupnine.

„Nakon sklapanja citiranog Ugovora o zakupu poslovnog prostora Gradsko poglavarstvo Grada Z. donijelo je tri zaključka, i to Zaključak od 24. rujna 1999. godine, 30. travnja 2000. godine i 7. lipnja 2000. godine (list br. 76-78 spisa). Zaključkom od 24. rujna 1999. godine prihvaćena je inicijativa tuženika za smanjene zakupnine sukladno smanjenju nepotrebno mu prostora, a Zaključkom od 7. lipnja 2000. godine prihvaćen je prijedlog Komisije za poslovni prostor za smanjenjem kvadrature poslovnog prostora u I., S. br. 75, sa 405 m² na 219,64 m² i to od 1. listopada 1998. godine i smanjenje zakupnine s tim datumom. Niti u jednom od citiranih Zaključaka nije naveden iznos

zakupnine, a niti je naveden način izračuna zakupnine ako se smanji površina zakupljenog poslovnog prostora, a niti su se stranke suglasile oko iznosa zakupnine koju bi tuženik trebao plaćati za površinu od 219,64 m², a tuženik nezadovoljan izračunom zakupnine za smanjenu površinu od 219,64 m² nije potpisao ponuđeni mu nacrt Aneksa Ugovora o zakupu poslovnog prostora (list br. 70-72 spisa).

Zakup poslovnog prostora zasniva se ugovorom o zakupu, ugovor o zakupu poslovnog prostora sklapa se u pisanom obliku, a ako nije sklopljen u pisanom obliku ništav je – kako je to propisano čl. 4. Zakona o zakupu poslovnog prostora ("NN" br. 91/96 i 124/97), koji Zakon se primjenjivao u vrijeme sklapanja citiranog Ugovora o zakupu poslovnog prostora. Odredbom čl. 5. st. 1. Zakona o zakupu poslovnog prostora propisano je da se ugovorom o zakupu poslovnog prostora obvezuje zakupodavac predati zakupniku određen poslovni prostor na korištenje, a zakupnik se obvezuje platiti mu za to ugovorenu zakupninu. Odredbom čl. 17. st. 1. Zakona o zakupu poslovnog prostora propisano je da je zakupnik dužan zakupodavcu platiti ugovorom utvrđeni iznos zakupnine u roku utvrđenom ugovorom.

Ugovor o zakupu poslovnog prostora od 7. rujna 1998. godine, a koji su stranke sklopile sukladno odredbama Zakona o zakupu poslovnog prostora, nije izmijenjen, niti je otkazan, a niti je prestao na neki drugi način, a niti su izmijenjene njegove odredbe glede zakupnine, pa je pravilan zaključak prvostupanjskog Suda da je tuženik bio dužan u utuženom razdoblju plaćati tužitelju zakupninu koja je ugovorena Ugovorom o zakupu od 7. rujna 1998. godine.

Radi svega navedenog, neutemeljeni su žalbeni navodi tuženika da je u utuženom razdoblju tuženik bio dužan plaćati zakupninu za 219,64 m², koja se dobije razmjernim smanjenjem zakupnine koja je ugovorena za površinu od 405 m², jer za to ne postoji pravna osnova, a niti su stranke postigle sporazum o izmjeni Ugovora o zakupu poslovnog prostora od 7. rujna 1998. godine, glede iznosa zakupnine, isti nije, a kako je to već naprijed navedeno i obrazloženo otkazan, raskinut ili na bilo koji drugi način prestao, a niti je tuženik, ako nije bio suglasan s ponuđenim Anexom Ugovora o zakupu i iznosom zakupnine koju bi prema smanjenoj površini po njegovom mišljenju trebao plaćati, otkazao ugovor ili zahtijevao da se isti raskine zbog promijenjenih okolnosti, pa se stoga, neutemeljeno sada, po ocjeni ovoga suda u žalbi poziva na odredbu čl. 572. st. 2. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 – dalje: ZOO), jer je ugovor o zakupu poslovnog prostora od 7. rujna 1998., godine na snazi i tuženik je dužan plaćati zakupninu koja je istim ugovorena.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-548/10-2, od 11. XI. 2010.

ODGOVORNOST ZA DRUGOGA – ODGOVORNOST ŠKOLE ZA MALOLJETNIKA**Odsutnost učitelja iz učionice nakon početka školskog sata**

(Čl.1058.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Škola je odgovorna za štetu nanošenjem tjelesne ozljede učenika drugom učeniku, do koje je došlo za vrijeme izbjivanja učitelja iz učionice nakon završetka školskog odmora, i nakon što je već bio označen početak školskog sata, osim ako dokaže da bi šteta nastala i pri brižljivom vršenju nadzora nad učenicima.

„Ocjenom izvedenih dokaza prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da je do štetnog događaja došlo u školskoj učionici I tuženice u vrijeme dok su učenici bili pod nadzorom škole, i to 5 do 10 minuta nakon što je već bio označen početak školskog sata, a u trenutku kada nastavnik G.V. još nije došao u učionicu. Do štetnog događaja došlo je na način da je mlljt. tužiteljica kao redar u razredu, nakon što je školsko zvono označilo početak školskog sata, glasno pozvala sve učenike koji nisu sjeli na svoje mjesto da to učine, a kako to mlljt. V.R. nije učinio, tužiteljica je došla do njega i u trenutku dok joj je bio okrenut leđima rukama ga je odgurnula rekavši da ide na svoje mjesto. Nadalje je prvostupanjski sud utvrdio da je nakon toga mlljt. V.R. okrenuvši se odmah uhvatio tužiteljicu za ruku i zavrnuo je, uslijed čega je došlo do prijeloma donjeg dijela lijeve nadlaktične kosti.

Pravilno je prvostupanjski sud utvrdio i odgovornost I tuženice (škole) i pritom pravilno primijenio materijalno pravo, i to odredbu čl. 1058. st. 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO). Naime, prema toj odredbi za štetu koju drugome prouzroči maloljetnik dok je pod nadzorom skrbnika, škole ili druge ustanove odgovara skrbnik, škola, odnosno druga ustanova, osim ako dokažu da su nadzor obavljali na način na koji su obvezni ili da bi šteta nastala i pri brižljivom obavljanju nadzora.

S obzirom da je mlljt. V.R. svojim postupanjem počinio štetu tužiteljici za vrijeme školske nastave dok su bili pod stalnim nadzorom škole, da je štetni događaj nastao nakon što je školsko zvono označilo početak školskog sata, tj. 5 do 10 minuta nakon početka sata kada nastavnik G.V. još nije došao u razred, I tuženica odgovara za štetu jer nije dokazala da je nadzirala maloljetnike na način na koji je to bila dužna činiti, odnosno da bi šteta nastala i pri brižljivom nadziranju.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-38/10-2, od 25. II. 2010.

POJEDINI SLUČAJEVI NAKNADE IMOVINSKE ŠTETE – U SLUČAJU SMRTI

Gubitak uzdržavanja zbog smrti bračnog druga

(Čl.194. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Pravo bračnog druga na naknadu štete zbog izgubljenog uzdržavanja uslijed smrti drugog bračnog druga ne ovisi o ispunjenju zakonom propisanih pretpostavki uz koje se stječe pravo na uzdržavanje među supružnicima, već ovisi od toga da li je bračni drug, prije štetnog događaja, bio uzdržavan od smrtno stradalog supružnika, i u kojem obimu.

„Tužiteljica K.Š. potražuje od tuženika naknadu štete zbog izgubljenog uzdržavanja, jer tvrdi da je njezin suprug uzdržavao nju i zajedničku djecu, time da ona nije bila zaposlena, već je vodila brigu o djeci i domaćinstvu.

Prvostupanjski sud je odbio zahtjev tužiteljice K.Š. za naknadu štete sa obrazloženjem da ona nije dokazala da je uzdržavana osoba, odnosno da je nesposobna za rad i privređivanje, pa da bi time i bila uzdržavana osoba.

Osnovano tužiteljica K.Š. u žalbi ukazuje na pogrešan zaključak prvostupanjskog suda u pogledu razloga zbog kojih ocjenjuje da tužiteljici K.Š. ne pripada pravo na naknadu štete, a time i na izgubljeno uzdržavanje iz navedenih razloga, jer za ocjenu osnovanosti tužbenog zahtjeva nije odlučno da li bi tužiteljica K.Š. imala pravo na uzdržavanje temeljem zakona, već je odlučno da li je ona stvarno, smrću supruga, izgubila uzdržavanje.

Osim navedenog, nije pravilan niti zaključak prvostupanjskog suda da se ne može govoriti o potrebi za njezinim uzdržavanjem i iz razloga što je ona umirovljenik s mirovinom u iznosu od 1.836,31 kunu mjesečno. Naime, za ocjenu osnovanosti zahtjeva tužiteljice K.Š. odlučne su činjenice kojim sredstvima je podmirivala troškove svog uzdržavanja za života svog supruga, odnosno da li ju je suprug u cijelosti uzdržavao ili je ona svojim radom doprinosila svom uzdržavanju ili je sama ostvarivala prihode koji su u cijelosti podmirivali troškove njezinog uzdržavanja, a te činjenice prvostupanjski sud nije utvrdio, kao niti činjenicu koliki prihod je ostvarivao pok. M.Š..“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-40/09-2, od 10. XII. 2009.

**PRAVIČNA NOVČANA NAKNADA – SMRT BLISKE OSOBE
Istovremeni gubitak dva bliska srodnika**

(Čl.1101.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Istovremeni gubitak i supruge i djeteta u istom štetnom događaju ne dovodi do preklapanje duševnih bolova, jer duševni bolovi koje oštećeni trpi zbog smrti supruge nisu manjeg intenziteta samo zbog toga što istovremeno trpi i duševne boli zbog gubitka djeteta i obrnuto, pa stoga oštećenome pripada pravo na pravičnu novčanu naknadu u punom iznosu i zbog smrti supruge, i zbog smrti djeteta.

„Nije sporno:

-da je dana 5. prosinca 2007. godine došlo do prometne nesreće u kojoj je kao putnik na stražnjem sjedalu u osobnom automobilu reg. oznake BJ 451-CI, osiguranim kod tuženika, smrtno stradala kćer I-tužitelja A.G., rođena 9. srpnja 2007. godine, u dobi od pet mjeseci,

-da je u istom događaju smrtno stradala i supruga I-tužitelja Đ.G. (rođena 1987. godine),

-da u spisu Općinskog suda u Bjelovaru broj P-686/08 I-tužitelj A.G., kao suprug, potražuju naknadu štete zbog smrti sada pok. Đ.G.,

-da su I i II-tužitelji zahtjev za mirno rješenje spora podnijeli tuženiku 11. ožujka 2008. godine i da je tuženik I-tužitelju A.G. na ime neimovinske štete isplatio iznos od 180.000,00 kuna dana 10. travnja 2008.godine,

-da I-tužitelj A.G. u ovoj parnici potražuje razliku pripadajuće neimovinske štete iznad isplaćenog iznosa do zatraženog iznosa od 220.000,00 kuna, tj. potražuje isplatu preostalih 40.000,00 kuna.

Neosnovano žalitelj smatra da je I-tužitelju neosnovano dosuđena razlika na ime pravične novčane naknade zbog povrede prava osobnosti uzrokovane smrću djeteta u dobi od pet mjeseci, jer da se zbog istovremenog gubitka dva bliska srodnika naknade djelomično preklapaju. Naime, tuženik je stajališta, koje je iznio i tijekom prvostupanjskog postupka, da nema niti osnove za priznavanje pravične novčane naknade zbog povrede prava osobnosti u punom iznosu dva puta, i to prvi puta zbog smrti supruge, a drugi puta zbog smrti djeteta u dobi od pet mjeseci, koje su smrtno stradale u istoj prometnoj nesreći, a osim toga da treba uzeti i dob stradalog djeteta.

Međutim, prema mišljenju ovog suda drugog stupnja, prvostupanjski sud je imao u vidu činjenicu istovremenosti gubitka djeteta u dobi od pet mjeseci i supruge I-tužitelja i da ta istovremenost u ničemu se ne preklapa u dosuđenoj pravičnoj novčanoj naknadi zbog povrede prava osobnosti u punom iznosu, jer je tužitelju zbog smrti djeteta u dobi od pet mjeseci isplaćena pravična novčana naknada zbog povrede prava osobnosti uzrokovane smrću djeteta u iznosu od 180.000,00 kuna, ali to ne znači da bi bilo opravdano umanjivati naknadu zbog gubitka druge bliske osobe, tj. supruge koja je smrtno stradala u istom štetnom događaju i to na način da mu se suprotno i stajalištima sudske prakse i orijentacijskih kriterija uskrati isplata do primjerenog iznosa od 220.000,00 kuna, koliko je sud prvog stupnja pravilno utvrdio da mu pripada, te je

primjenom odredbe čl. 19. ZOO u vezi sa čl. 1100. ZOO dosudio razliku u iznosu od 40.000,00 kuna, a po osnovu pravične novčane naknade zbog povrede prava osobnosti uzrokovane smrću djeteta.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-629/09-2, od 4. II. 2010.

**PRAVIČNA NOVČANA NAKNADA – PREMA RANIJE VAŽEĆIM
PROPISIMA – PSIHIČKE BOLI**

Naruženost – posljedice ozljeda vidljive samo pri liječničkom pregledu

(Čl.200.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Posljedice pretrpljenih tjelesnih ozljeda (ozljeda rožnice, šarenice i leće oka) koje su uočljive samo uz upotrebu posebnih aparata (mikroskop) pri profesionalnom liječničkom pregledu, ne predstavljaju osnovu za dosuđivanje pravične novčane naknade zbog naruženosti, jer njima nije izmijenjena vanjština oštećenoga koja bi barem povremeno bila vidljiva trećim osobama.

„Tijekom postupka, a na temelju nalaza i mišljenja vještaka dr. I.B., specijaliste fizijatra i dr. V.A., specijaliste oftalmologa, koji su u tom dijelu suglasni, utvrđeno je da je tužitelj zadobio ubodnu ranu očne jabučice lijevog oka sa pomakom leće. Iz nalaza i mišljenja vještaka oftalmologa V.A. proizlazi da se posljedice ozljeda rožnice, ozljede šarenice i leće može vidjeti samo pomoću mikroskopa, odnosno profesionalnog pregleda ili podizanja gornje vjeđe koja tijekom života prekriva tu ozljedu, pa te posljedice nisu uopće uočljive trećim osobama.

Da bi osnov za priznanje novčane naknade za duševne boli zbog naruženosti postojao, bitno je da je izmijenjena vanjština oštećenika koja je vidljiva trećim osobama, bilo uvijek ili samo ponekad. Kako međutim posljedice ozljeđivanja oka tužitelja uopće nisu vidljive trećim osobama, to nije dovoljna, za priznanje novčane naknade za naruženost, činjenica što se tužitelj zbog tih posljedica osjeća nelagodno, već se subjektivna mjerila o utjecaju svih elemenata (izmijenjena vanjština, primjetnost, obim i drugo), odnosno subjektivne osobine oštećenika uzimaju u obzir samo onda ako je doista došlo do izmijenjene vanjštine oštećenika koja je drugima vidljiva, tj. ako je naruženost doista i nastupila.

S obzirom da iz nalaza i mišljenja vještaka oftalmologa proizlazi da se ne radi o naruženosti kod tužitelja, to je onda prvostupanjski sud pravilno primijenio odredbu čl. 200. ZOO-a kada je odbio tužbeni zahtjev tužitelja za naknadu pravične novčane naknade zbog duševnih bolova zbog naruženosti u zatraženom iznosu od 10.000,00 kn zajedno sa

kamatama, pa je u tom dijelu valjalo odbiti žalbu tužitelja i potvrditi prvostupanjsku presudu (točka I izreke) u skladu sa čl. 368. st. 1. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1120/09-3, od 25. III. 2010.

**ODGOVORNOST VIŠE OSOBA ZA ISTU ŠTETU – SOLIDARNA
ODGOVORNOST NARUČITELJA I IZVOĐAČA RADOVA
Odgovornost prema radniku podizvođača**

(Čl.1108. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Naručitelj i izvođač radova na nekretnini solidarno odgovaraju za štetu samo trećoj osobi, a takvom se ne smatra radnik jednog od više izvođača, odnosno radnik podizvođača radova, jer takav položaj ima samo onaj oštećenik koji nije ni u kakvom pravnom (radnom ili nekom drugom) odnosu ni sa naručiteljem ni sa izvođačem radova.

„Na temelju pravilno utvrđenog činjeničnog stanja pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo, ocijenivši da ne postoji solidarna odgovornost za štetu tuženih I. d.d., S. d.o.o., i M.d.o.o.

Naime, pravilnom primjenom odredbe čl. 1108. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 35/05 i 41/08 – dalje:ZOO/05) prvostupanjski sud je zaključio da se prednik tužiteljica pok. Š.P., a time ni tužiteljice, ne mogu smatrati trećom osobom kojoj bi naručitelj i izvođači radova na nekretnini solidarno odgovarali za štetu koja toj trećoj osobi nastane u vezi s izvođenjem radova. Pravilnom ocjenom prvostupanjskog suda, a koju prihvaća i ovaj drugostupanjski sud, ocijenjeno je da pod pojam izvođača radova valja svrstati sve osobe koje izvode radove, dakle, i osobe koje su kao izvođači s naručiteljem radova ugovorile određene radove, ali i osobe koje u izvođenju radova sudjeluju na temelju ugovora s izvođačem kao podizvođači tih radova, te osobe koje u izvođenju radova sudjeluju na temelju ugovora s podizvođačem kao svojevrsni daljnji podizvođači radova. Stoga se u smislu ove zakonske odredbe tuženik I.d.d. smatra naručiteljem radova, a tuženici S.d.o.o., M.d.o.o. i R.d.o.o. izvođačima radova. Pravilno je prvostupanjski sud zaključio da se radnik izvođača (podizvođača) radova R.d.o.o. ne može smatrati trećom osobom u smislu odredbe čl. 1108. ZOO/05, jer primjena te zakonske odredbe pretpostavlja postojanje svojstva treće osobe u odnosu na obje ugovorne strane, i u odnosu na naručitelja radova, i u odnosu na izvođača radova, a pok. Š.P. svakako nije imao to svojstvo jer je bio radnik jednog od izvođača radova.

Stoga i po ocjeni ovoga drugostupanjskog suda naknadu štete koju su tužiteljice pretrpjele štetnim događajem, tj. smrću svog prednika na radu, mogu potraživati od njegovog poslodavca na temelju odredbe čl. 109. st. 1. Zakona o radu – dalje:ZR-a, odnosno po općim propisima obveznog prava kojima je regulirana naknada štete, ali ne i na temelju odredbe čl. 1108. ZOO-a, jer se niti tužiteljice, a niti njihov prednik mogu smatrati trećom osobom, a niti postoji solidarna odgovornost tuženika R.d.o.o. kao poslodavca s jedne strane i tuženika I.d.d., S.d.o.o., i M.d.o.o. kao naručitelja i izvođača radova s druge strane.

U smislu odredbe čl. 1108. ZOO-a treća osoba bi bila svaka osoba koja nije ni u kakvom pravnom odnosu s naručiteljem ili izvođačem radova, i ona bi trebala biti treća osoba i u odnosu na naručitelja i u odnosu na izvođača radova, a kada je prednik tužitelja kao radnik jednog od izvođača stradao na radu, tada se on doista ne može smatrati trećom osobom u odnosu na navedene tuženike.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-44/10-2, od 25. III. 2010.

OBVEZNO OSIGURANJE - OPĆENITO

Tijek kamata na naknadu imovinske štete od odgovornog osiguratelja

(Čl.12.st.4. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu – "Narodne novine" br. 151/05, 36/09 i 75/09)

U odštetnoj parnici protiv odgovornog osiguratelja, i na iznos naknade imovinske štete oštećenik ima pravo na zateznu kamatu od dana podnošenja odštetnog zahtjeva osiguratelju, neovisno od toga radi li se o naknadi novčane ili nenovčane štete.

„U odnosu na tijek zateznih kamata na imovinsku štetu koju je prvostupanjski sud dosudio od dana podnošenja zahtjeva za naknadu štete 23. svibnja 2008. godine, pravilno je prvostupanjski sud dosudio zateznu kamatu na imovinsku štetu, koja se odnosi na tuđu pomoć i njegu, primjenom čl. 12. st. 1. i 4. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu („Narodne novine“ br. 151/05, 36/09 i 75/09), jer nakon podnesenog zahtjeva tužitelja odgovornom osiguratelju za naknadu neimovinske i imovinske štete, i neizvršenja obveze isplate naknade u rokovima iz čl. 12. st. 1. tog Zakona, tužitelj ima pravo i na isplatu iznosa kamate i to od dana podnošenja odštetnog zahtjeva. Ta je odredba lex specialis u odnosu na odredbe o kamatama iz Zakona o obveznim odnosima, pa je valjano prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo dosudivši zateznu kamatu i na ovaj iznos imovinske štete, tekućom od dana podnošenja zahtjeva za naknadu štete“.

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-60/10-2, od 25. III. 2010.

PRISTOJBE – HRVATSKA RADIOTELEVIZIJA
Odjava televizijskog prijamnika – način odjave

(Čl.53.st.3. Zakona o hrvatskoj radioteleviziji – "Narodne novine" br. 25/03)

Da bi obveza plaćanja pristojbe prestala odjavom televizijskog prijamnika, potrebno je da korisnik prijamnika zahtjevu za odjavu priloži i izjavu sastavljenu u skladu sa Odlukom o načinu prikupljanja – naplati RTV pristojbe, koja mora biti ovjerena po javnom bilježniku.

„Odredbom čl. 53. st. 1. Zakona o hrvatskoj radioteleviziji ("Narodne novine" br. 25/03) propisano je da su vlasnici radijskih i televizijski prijamnika na području Republike Hrvatske dužni HRT-u plaćati pristojbu, a stavkom 3. je propisano da vlasnik prijamnika nije dužan plaćati pristojbu ako prijamnik odjavi.

U prigovoru protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave tuženik je istakao da je odjavio TV prijamnik sa danom 12. siječnja 2008. godine, a uz prigovor je priložio presliku odjave (list 9 spisa), koja je dostavljena preporučenom pošiljkom tužitelju i stavljena na poštu 12. siječnja 2008. godine. Prvostupanjski sud je primjenjujući Odluku o načinu ubiranja radijske i televizijske pristojbe koju je Hrvatska radiotelevizija, Upravno vijeće HRT-a donijelo na sjednici održanoj dana 11. prosinca 2001. godine, objavljenju u oglasnom dijelu "Narodnih novina" br. 7/02, a koja je stupila na snagu 19. prosinca 2001. godine, utvrdio da je tuženik na propisan način odjavio prijamnik, tj. u skladu sa čl. 8. citirane Odluke, jer je zahtjev za odjavljivanje prijamnika podnesen tužitelju pisanim putem preporučenom pošiljkom.

Osnovano žalitelj ističe da je prvostupanjski sud trebao primijeniti Odluku o načinu prikupljanja–naplati RTV pristojbe br.167/07, koju je donijelo Ravnateljstvo HRT-a na svojoj sjednici održanoj dana 5. ožujka 2007. godine, objavljenju u oglasnom dijelu "Narodnih novina" br. 3/07, a koja je stupila na snagu 13. ožujka 2007. godine, a ne naprijed citiranu odluku iz 2001. godine.

Prema čl. 8. Odluke iz 2007. godine vlasnik, odnosno korisnik prijamnika plaća pristojbu sve dok prijamnik ne odjavi, a odjavljuje prijamnik u slučaju otuđenja (prodaja, darovanje i slično) ili ako ga prestaje koristiti (trajno ili privremeno) zbog kvara, uništenja ili iz drugih razloga. Zahtjev za odjavu prijamnika s izjavom ovjerenom kod javnog bilježnika dostavlja se HRT-u neposredno na adresu sjedišta, poštom – preporučeno, putem inkasatora ili putem druge ovlaštene pravne ili fizičke osobe. Izjava ovjerena kod javnog bilježnika je sastavni dio zahtjeva za odjavu prijamnika. Izjava ovjerena kod javnog bilježnika mora, sukladno čl. 9. citirane Odluke sadržavati slijedeće izjave i podatke da bi se na temelju zahtjeva za odjavu i izjave, odjava mogla provesti:

- da se izjava daje pod kaznenom i materijalnom odgovornošću;

- da vlasnik, odnosno korisnik prijamnika više ne posjeduje prijamnik u kućanstvu i/ili poslovnim prostorijama ili da je prijamnik u kvaru te da ga u određenom razdoblju neće moći koristiti i da dopušta ovlaštenom predstavniku HRT-a provođenje kontrole;
- da je upoznat da u slučaju odbijanja, odnosno onemogućavanja HTR-a u provođenju kontrole, HRT može ponovno prijaviti obveznika za plaćanje RTV pristojbe.

Prema tome, očito je da tuženik nije odjavio prijamnik na način propisan čl. 8. i čl. 9. citirane Odluke, a iz evidencije pretplatnika (list 6B) proizlazi da je tuženik prijavljen kao pretplatnik još od 10. srpnja 2006. godine i da mu je status aktivan, pa je prema tome dužan plaćati pristojbu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1801/10-2, od 21. XII. 2010.

III OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO

ODREĐIVANJE UZDRŽAVANJA KAD SE ONO OSTVARUJE U PARNICI – UTVRĐIVANJE MOGUĆNOSTI DAVATELJA UZDRŽAVANJA

Imovinske prilike roditelja sa kojim dijete živi

(Čl.232. i čl.233. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

Obveznik plaćanja uzdržavanja za maloljetno dijete je onaj roditelj koji ne živi sa djetetom, pa je stoga potrebno, u sudskom postupku određivanja dužnog iznosa uzdržavanja, utvrditi imovinsko stanje i mogućnosti samo tog roditelja, a nije potrebno to utvrđivati za roditelja sa kojim dijete živi.

„Zakonom o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona ("NN" br. 107/07 – u daljnjem tekstu: ZID ObZ/07) promijenjene su i odredbe iz čl. 232. i čl. 233. Obiteljskog zakona ("Narodne novine" br. 116/03, 17/04 i 136/04 – u daljnjem tekstu: ObZ), a njihovom izmjenom propisana je i sasvim nova i drugačija koncepcija zakonskog uređenja iz koje proizlazi i potreba drugačijeg postupanja suda u postupcima za uzdržavanje djeteta.

Ranije postojećom odredbom iz čl. 232. ObZ-a u stavku trećem bilo je propisano da se potrebe djeteta mogu utvrditi i u povećanom iznosu, ako je to u skladu s povećanim mogućnostima pojedinog roditelja. Provedenom izmjenom (koja se primjenjuje od 1. 1. 2008. godine) više se ne određuje da se povećane mogućnosti utvrđuju kod pojedinog

roditelja nego samo za roditelja "koji ima obvezu plaćanja uzdržavanja, odnosno u skladu s povećanim potrebama djeteta". Jednako tako je provedenom izmjenom u čl. 233. ObZ-a određeno da se čuvanje, njega i skrb što ih ulaže roditelj s kojim dijete živi, vrijednosno izjednačuje s novčanim iznosom kojeg daje za uzdržavanje roditelj s kojim dijete ne živi, i više se sukladno tome roditelju s kojim živi dijete ne umanjuje njegov novčani doprinos za uzdržavanje djeteta, a kako je to ranije bilo određeno, i iz čega se zaključuje da se novčani doprinos roditelja s kojim živi dijete više niti ne treba utvrđivati.

Do istoga se zaključka dolazi i teleološkom interpretacijom provedene izmjene u odredbi iz čl. 232. ObZ-a, kojom je sada određeno da se postojanje povećanih mogućnosti više ne utvrđuje u odnosu na pojedinog roditelja, nego samo u odnosu na onoga s kojim dijete ne živi. Kada se još uzme u obzir i to da je izmjenom stavka 4. u čl. 232. ObZ-a sada određen minimalni iznos koji je dužan platiti roditelj koji ne živi s djetetom, dakle bez obzira na imovinski status roditelja s kojim dijete živi, za zaključiti je da je prema ZID ObZ/07 prestala potreba utvrđivati može li i koliko za uzdržavanje djeteta u smislu novčanog doprinosa doprinositi roditelj s kojim dijete živi, nego to prema novoj zakonskoj koncepciji treba utvrditi samo u odnosu na roditelja koji ima obvezu plaćanja uzdržavanja, a to je onaj roditelj (ili oboje njih), s kojim dijete ne živi. “

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-752/10-2, od 10. VI. 2010.

ODREĐIVANJE UZDRŽAVANJA - KAD SE ONO OSTVARUJE U PARNICI

Uračunavanje dječjeg doplatka

(Čl.232. i čl.233. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07, čl.3.st.2. i čl.6.st.1. Zakona o doplatku za djecu – „Narodne novine“ br. 94/01, 138/06 i 107/07)

U postupku određivanja uzdržavanja maloljetnog djeteta, za ostvareni iznos dječjeg doplatka ne umanjuju se ni utvrđene potrebe djeteta, ni utvrđeni iznos obveznika plaćanja uzdržavanja, jer se radi o osobnom i imovinskom pravu osobe (roditelja) sa kojom dijete živi i kojoj je ono povjereno na čuvanje i odgoj.

„Zakonom o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona ("NN" br. 107/07 – u daljnjem tekstu: ZID ObZ/07) promijenjene su i odredbe iz čl. 232. i čl. 233. Obiteljskog zakona ("Narodne novine" br. 116/03, 17/04 i 136/04 – u daljnjem tekstu: ObZ), a njihovom izmjenom propisana je i sasvim nova i drugačija koncepcija zakonskog uređenja, iz koje proizlazi prestanak potrebe utvrđivati može li i koliko za uzdržavanje djeteta u smislu novčanog doprinosa doprinositi roditelj s kojim dijete živi, nego to prema

novoj zakonskoj koncepciji treba utvrditi samo u odnosu na roditelja koji ima obvezu plaćanja uzdržavanja, a to je onaj roditelj (ili oboje njih), s kojim dijete ne živi.

Prema odredbi iz čl. 1. Zakona o doplatku za djecu ("NN" br. 94/01, 138/06 i 107/07) to je novčano primanje koje se koristi radi potpore uzdržavanja i odgoja djece. Prema čl. 3. st. 2. istoga Zakona, to je osobno pravo korisnika, a on je u čl. 6. određen kao osoba kojoj je dijete povjereno, iz čega slijedi da dječji doplatak ulazi u imovinu tužiteljice čije se imovinske mogućnosti za novčani doprinos u uzdržavanju djeteta, a zbog ovdje navedenih razloga više ne utvrđuje, niti se uzimaju u obzir.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-752/10-2, od 10. VI. 2010.

**ODREĐIVANJE UZDRŽAVANJA – PROMJENA IZNOSA
UZDRŽAVANJA
Povećanje plaće obveznika uzdržavanja**

(Čl.243.st.1. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

Povećanje plaće obveznika uzdržavanja samo po sebi, bez promjene i drugih okolnosti na kojima se temelji ranija odluka o uzdržavanju, a osobito kada nema povećanja mjesečnih novčanih potreba uzdržavane osobe, ne čini okolnost koja bi opravdavala donošenje odluke o povećanju iznosa uzdržavanja

„Pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo i to odredbu čl. 243 st. 1. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", br: 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – dalje: ObZ), kojom je određeno da osoba koja prima i osoba koja daje uzdržavanje može tražiti da sud povisi ili snizi iznos uzdržavanja, odluči o prestanku uzdržavanja ili promijeni način uzdržavanja određen prijašnjom pravomoćnom odlukom, sudskom nagodbom ili nagodbom pred Centrom za socijalnu skrb, ako su se promijenile okolnosti na temelju kojih je donesena prijašnja odluka.

U smislu te odredbe promjene okolnosti mogu biti i nove potrebe djeteta, promjena iznosa minimalnog uzdržavanja, a i promjena prihoda obveznika uzdržavanja.

Iz činjeničnih navoda tužbe, a i iz rezultata cjelokupnog postupka proizlazi da tužiteljice svoju tužbu i tužbeni zahtjev zasnivaju na činjenicama da su se nakon donošenja ranije presude broj: P-623/09-22 od 14. 9. 2009. godine, pa do podnošenja tužbe 28. siječnja 2010. godine bitno promijenile okolnosti na temelju kojih je donesena ranija presuda u tome da je tuženik ponovno počeo raditi u smjenama, te vikendom i praznikom, radi čega mu je plaća povećana za iznos od 1.500,00 kuna, a u tužbi se

poziva i na važeće podatke o minimalnim iznosima potrebnim za mjesečno uzdržavanje djeteta, koje je dužan plaćati roditelj koji ne živi s djetetom, sukladno odredbi čl. 232. st. 4. ObZ-a.

Sve ove činjenice prvostupanjski sud uzeo je u obzir donoseći pobijanu presudu o čemu je dao i valjano obrazloženje, ocijenivši da okolnost da tuženik sada prima za oko 1.000,00 kuna veću plaću od vremena kada je donesena ranija odluka suda, i okolnost da ta visina plaće zavisi od prekovremenih sati, noćnog rada i slično, nije takva okolnost koja bi za sada dovela do promjene visine obveze uzdržavanja, jer se nisu promijenile niti druge okolnosti na temelju kojih je sud temeljio odluku kada je utvrđivao visinu doprinosa, tj. nisu se promijenile potrebe za uzdržavanje maloljetnih tužiteljica.

Ovakvo utvrđenje prvostupanjskog suda prihvaća i ovaj drugostupanjski sud, jer doista, s obzirom na razdoblje od donošenja prvostupanjske presude broj: P-623/09-22 od 14. rujna 2009. godine, pa do podnošenja tužbe 28. siječnja 2010. godine, ne proizlazi da su se bitno promijenile okolnosti koje bi opravdavale povećanje doprinosa za uzdržavanje tužiteljice, tim više što i iz podataka o minimalnim novčanim iznosima potrebnim za mjesečno uzdržavanje djeteta ("NN" 40/2010), proizlazi da za djecu od 7-12 godina roditelj koji ne živi s djecom dužan je plaćati za jedno dijete 1.062,20 kuna, no prema odredbi čl. 232. st. 5. ObZ-a, ako je obveznik uzdržavanja dužan uzdržavati više djece, obveza uzdržavanja može biti određena i u manjem iznosu od onoga iz st. 4. ovog članka, ali tako da ne bude manja od ½ iznosa iz toga stavka.

Prema tome, uvažavajući sve okolnosti slučaja, prvostupanjski sud je pravilno ocijenio da nisu ispunjeni zakonski razlozi iz čl. 243. st. 1. ObZ-a za povećanje iznosa uzdržavanja i stoga je ocijenjeno da žalba tužiteljica nije osnovana.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1460/10-2, od 11. XI. 2010.

**NAČIN NA KOJI SE RODITELJI SKRBE O DJETETU - NADLEŽNOST SUDA – S KOJIM ĆE RODITELJEM DIJETE ŽIVJETI
Povratak majke u kuću u kojoj žive djeca s ocem – razlog za izmjenu odluke s kojim će roditeljem živjeti djeca stranaka**

(Čl.102. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

Povratak predlagateljice iz njenih osobnih razloga u kuću u kojoj su djeca nakon razvoda braka stranaka ostala živjeti sa protustrankom (ocem) na temelju pravomoćne sudske odluke, kao i njeno preuzimanje nekih obveza (priprema hrane, pranje rublja) u skrbi i brizi oko djece, samo po sebi ne predstavlja bitnu promjenu

okolnosti zbog čega bi trebalo izmijeniti raniju odluku o tome s kojim će roditeljem živjeti djeca stranaka.

„Time što se predlagateljica vratila živjeti u kuću u kojoj su, nakon što je ona napustila bračnu zajednicu, ostala živjeti djeca s protustrankom, nije prestala potreba da bude sudskom odlukom određeno s kojim će roditeljem djeca živjeti. Nije naime sporno da roditelji djece ne žive u obiteljskoj zajednici, nego čak i ne komuniciraju, čime za navedenu odluku postoji pretpostavka iz odredbe čl. 100. st. 1. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, br: 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – dalje: ObZ), koja je donesena u pravomoćnoj presudi od 7. studenog 2008. godine broj P-96/08.

Sporno je može li se činjenica, da od kada boravi u istoj kući predlagateljica za djecu priprema hranu i pere njihovo rublje, te im pomaže u ispunjenju njihovih obveza u vezi sa školovanjem, uzeti kao činjenica koja predstavlja bitno promijenjene okolnosti koje bi u smislu odredbe iz čl. 102. ObZ opravdavale donošenje nove odluke.

Kod donošenja ranije odluke kao jedna od odlučujućih činjenica uzeta je nepouzdanost predlagateljice koja je svoje izvanbračno dijete, pa i svoju u braku rođenu djecu, ostavila njihovim očevima, pri čemu je svoje interese pretpostavila interesima djece, a od srpnja 2007. godine do 15. srpnja 2008. godine vidjela ih je samo dva puta. Kroz vrijeme dok nije živjela s djecom nije za njih plaćala uzdržavanje, na što je bila obvezana pravomoćnom sudskom presudom, a zarađivala je branjem šparoga u Nj. od 10. ožujka 2008. do 10. lipnja 2008. godine, te od 10. kolovoza 2008. godine kada je obavljala sezonski posao u R. kroz mjesec dana.

Nesporno je da je za vrijeme svake odsutnosti predlagateljice, protustranka preuzimanjem svih obveza brinuo za podmirenje potreba djece, iz čega proizlazi da se predlagateljica vratila živjeti u zajedničku kuću ne radi toga što bi to iziskivale potrebe vođenja brige za djecu, nego zbog osobnih potreba. Kada već predlagateljica živi u istoj kući s djecom, za čije uzdržavanje ne plaća presuđeni doprinos, njezino angažiranje na pripremanju hrane, pranju rublja i drugim oblicima pomoći, koju po prirodi odnosa roditelj treba davati maloljetnom djetetu, prvostupanjski je sud pravilno odbio ocijeniti kao bitno promijenjene okolnosti za donošenje nove odluke u smislu odredbe iz čl. 102. ObZ, jer se iz navedenih činjenica još ne može zaključiti da su predlagateljici interesi djece postali njezini prioritetni interesi.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-79/10-2, od 11. III. 2010.

**NADLEŽNOST SUDA – O SUSRETIMA I DRUŽENJU DJETETA
Telefonski kontakti roditelja i dijeta**

(Čl.100. st.1. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

Susreti i druženja maloljetnog djeteta sa roditeljem sa kojim ne živi zajedno pretpostavljaju neposredan kontakt djeteta i roditelja, pa stoga odlukom suda o susretima i druženju nije moguće odrediti kontakt svakodnevnim telefonskim razgovorima.

„Općinski sud u D. rješenjem broj R1-251/09-33 od 14. svibnja 2010. godine odredio je da će se susreti i druženja predlagatelja kao oca održavati sa maloljetnim djetetom I. R. prvi i treći vikend u mjesecu počevši od petka u 18,00 sati, pa do nedjelje u 18,00 sati, tijekom ljeta dva tjedna u mjesecu srpnju ili kolovozu ovisno o raspoloživom vremenu roditelja – godišnjem odmoru, te jedan tjedan tijekom mjeseca prosinca ili siječnja, a sve na način da predlagatelj dolazi na adresu prebivališta majke i preuzima maloljetno dijete, te ga potom vraća na adresu njenog prebivališta, te se predlagatelju omogućuje i svakodnevni telefonski kontakt s maloljetnim djetetom u vremenu od 18,00 do 18,30 sati (točka I izreke), a određeno je da svaka stranka snosi svoje troškove (točka II izreke).

Osnovano protustranka ističe da prvostupanjski sud nije mogao narediti i svakodnevne telefonske kontakte predlagatelja s djetetom u određenom vremenu, jer je prvostupanjski sud ovlašten sukladno čl. 100. st. 1. Obiteljskog zakona (Narodne novine br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – u daljnjem tekstu:ObZ) odrediti način i vrijeme susreta i druženja djeteta s roditeljem, a što pretpostavlja neposredne kontakte, a ne telefonske razgovore kako to pogrešno smatra prvostupanjski sud. Stoga je u tom dijelu valjalo žalbu protustranke uvažiti, preinačiti prvostupanjsko rješenje i odbiti taj dio prijedloga predlagatelja sukladno čl. 380. toč. 3. Zakona o parničnom postupku (NN broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07 i 84/08 – u daljnjem tekstu:ZPP), a u svezi sa čl. 264. ObZ-a. “

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1466/10-2, od 11. X. 2010.

POSEBNI POSTUPCI OVRHE I OSIGURANJA – OVRHA RADI UZDRŽAVANJA

Određivanje ovrhe za nedospjele obroke uzdržavanja

(Čl.350. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07, i čl.23.st.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Ukoliko obveznik plaćanja uzdržavanja ne postupi po pravomoćnoj ovršnoj presudi kojom je utvrđena ta obveza, ovlaštenik uzdržavanja je ovlašten u ovršnom postupku, temeljem navedene presude tražiti donošenje rješenja o ovrsi, kojim će sud odrediti ovrhu na plaći (mirovini) ovršenika i za one obroke uzdržavanja koji još nisu dospjeli, odnosno čije dospijeće će uslijediti nakon donošenja rješenja o ovrsi.

„Neosnovano u žalbi ovršenik navodi da ovrhu nije bilo moguće odrediti i za buduća nedospjela potraživanja za uzdržavanjem ovrhovoditelja.

Naime, ovršna isprava u ovom predmetu je presuda broj P-112/09-30 kojom je presuđeno da je ovršenik dužan plaćati za uzdržavanje ovrhovoditelja iznos od 850,00 kuna počevši od 27. listopada 2008. godine, pa sve dok za to budu postojali zakonski uvjeti i to do 20.-tog u mjesecu, time da je dospjele obroke uzdržavanja dužan platiti odjednom. Ovršenik u žalbi ne poriče da je ta presuda pravomoćna i ovršna, pa s obzirom na to ovaj drugostupanjski sud ocjenjuje da je ta ovršna isprava podobna za ovrhu u smislu čl. 23. st. 1. i 4. Ovršnog zakona („Narodne novine“, br: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – dalje: OZ).

Bez obzira na činjenicu da svaki mjesec dio te presude postaje ovršan, jer se radi o mjesečnim iznosima za uzdržavanje koji dospijevaju do 20.-tog u mjesecu, ovrhovoditelj je mogao tražiti ovrhu i za nedospjele novčane iznose uzdržavanja, jer je očito iz postupanja ovršenika da svoju obvezu iz ovršne isprave nije ispunio dobrovoljno i nije bio platio dospjele iznose uzdržavanja sve do podnošenja prijedloga za ovrhu. Osim toga, ovrhovoditelju će biti svaki mjesec naplaćen iznos mjesečnog obroka uzdržavanja od 850,00 kuna i to temeljem presude koja je postala pravomoćna, a u skladu s rokom ispunjenja koji je određen do svakog 20.-tog u mjesecu kada pojedini iznos uzdržavanja postaje dospio, pa se stoga ne radi o tome da će se ovrha provesti za buduće nedospjele iznose uzdržavanja, već tek onda kada pojedini iznos uzdržavanja bude dospio.

Neosnovani su žalbeni navodi ovršenika i zbog toga što se ovrha radi uzdržavanja i u odnosu na iznose uzdržavanja koji će dospijevati svaki mjesec može pokrenuti i temeljem odredbe čl. 350. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, br: 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – dalje: ObZ). Prema toj odredbi sud koji je donio odluku o uzdržavanju maloljetnog djeteta pokrenut će i provesti po službenoj dužnosti ovrhu radi naplate uzdržavanja, osim ako je obveznik uzdržavanja u postupku dao suglasnost iz čl. 236. st. 1. ObZ, a ta suglasnost odnosi se na naplatu tražbine ovlaštenika uzdržavanja zapljenom plaće, mirovine ili drugih sličnih novčanih primanja u cijelosti ili djelomice i isplate izravno ovlašteniku uzdržavanja na način određen u toj ispravi.

Prema tome, i specijalne odredbe Obiteljskog zakona o ovrsi radi uzdržavanja, predviđaju mogućnost naplate pojedinih iznosa uzdržavanja koji će tek dospijevati svaki

mjesec, pa je stoga pravilno prvostupanjski sud primijenio materijalno prvo donoseći pobijano rješenje.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-30/10-2, od 23. II. 2010.

**POSEBNI POSTUPCI OVRHE I OSIGURANJA – OVRHA PO
SLUŽBENOJ DUŽNOSTI**

**Zahtjev ovlaštenika (maloljetnog djeteta) uzdržavanja za provedbu ovrhe
kada istu nije odredio sud po službenoj dužnosti**

(Čl.350.st.1. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

Ovrhu pljenidbom plaće obveznika uzdržavanja ovlašten je zahtijevati i ovlaštenik (maloljetno dijete) uzdržavanja, ako ju nije odredio sud a postojale su sve zakonom propisane pretpostavke za njeno određivanje po službenoj dužnosti, i ako obveznik uzdržavanja u svemu ne postupa po ovršnoj ispravi.

„U pravovremeno izjavljenoj žalbi ovršenik navodi da je obvezu uzdržavanja uredno ispunjavao, a u mjesecu kolovozu da su mlljt. ovrhovoditelji bili s njim na ljetovanju i da njihova majka S.Š. nije imala nikakvih troškova, jer su djeca s njim provela cijeli mjesec. Alimentaciju je podmirio u punom iznosu, a isključivo zbog boravka izvan mjesta prebivališta da je doprinos za uzdržavanje platio umjesto do 15-tog u mjesecu 25-tog u mjesecu.

Ovršnom ispravom i to presudom Općinskog suda u B. broj P-446/08-18 od 13. studenog 2008. godine naloženo je ovršeniku da je dužan plaćati za uzdržavanje mlljt. ovrhovoditeljice L.Š. 800,00 kn mjesečno, mlljt. ovrhovoditelja L.Š. 800,00 kn mjesečno i mlljt. ovrhovoditeljice L.Š. 750,00 kn mjesečno počevši od 13. studenog 2008. godine pa nadalje sve dok za to budu postojali zakonski razlozi, a mjesečne iznose da je dužan plaćati do 15-tog u mjesecu za tekući mjesec.

Odredbom čl. 236. st. 1. Obiteljskog zakona („Narodne novine“ broj: 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – u dalje: ObZ), propisano je da će sud uputiti obveznika uzdržavanja da može u zapisnik na ročištu pred sudom, pred Centrom za socijalnu skrb ili posebnom ovjerovljenom ispravom dati suglasnost da se radi naplate tražbine ovlaštenika uzdržavanja zaplijene njegova plaća, mirovina ili neko drugo slično novčano primanje, u cijelosti ili djelomice, i da se isplate obavljaju izravno ovlašteniku uzdržavanja na način određen u toj ispravi, a takva isprava izdaje se u jednom primjerku i ima pravni učinak pravomoćnog rješenja o ovrsi. Prema odredbi čl. 350. st. 1. ObZ sud koji je donio odluku o uzdržavanju maloljetnog djeteta pokrenut će i provesti po službenoj dužnosti ovrhu radi

naplate uzdržavanja, osim ako je obveznik uzdržavanja u postupku pred njime dao suglasnost iz čl. 236. st. 1. ovoga Zakona.

Budući ovršenik nije postupio sukladno naprijed citiranim zakonskim odredbama, pravilno je prvostupanjski sud odredio ovrhu na plaći ovršenika, pa su žalbeni navodi ovršenika da je bio na godišnjem odmoru izvan mjesta prebivališta i da su maloljetni ovrhovoditelji godišnji odmor proveli s njim, te da zbog toga nije ispunio svoju obvezu i doprinos za uzdržavanje maloljetnih ovrhovoditelja, neodlučni.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-625/10-2, od 29. VI. 2010.

**POSEBNI POSTUPCI OVRHE I OSIGURANJA – OVRHA RADI OSTVARIVANJA SUSRETA I DRUŽENJA RODITELJA S DJETETOM
Prijedlog za ovrhu bez navođenja adekvatnog sredstva ovrhe**

(Čl.345.st.1. i čl.346. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

Kada ovrhovoditelj u prijedlogu za ovrhu ne navede sredstvo ovrhe, ili ne navede odgovarajuće sredstvo ovrhe, tada će sam ovršni sud u rješenju o ovrsi odrediti ono sredstvo koje je, s obzirom na sudskom odlukom određeni način susreta i druženja s djetetom, najprimjerenije za njihovo prisilno ostvarenje.

„Odredbom čl. 353. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, br: 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – dalje: ObZ) određeno je da će se u ovršnom postupku radi ostvarivanja odluke suda o održavanju susreta i druženju roditelja s djetetom primjenjivati na odgovarajući način odredbe čl. 341., i čl. 343. do čl. 347. ovoga zakona. Iz odredbe čl. 345. st. 1. ObZ-a proizlazi da će sud, nakon što ocijeni sve okolnosti slučaja, odrediti ovrhu oduzimanjem djeteta ili izricanjem i provođenjem novčanih ili zatvorskih kazni protiv osobe koja protivno nalogu suda odbija predati dijete ili poduzima radnje s ciljem njegova skrivanja ili onemogućavanja provođenja odluke.

U ovom ovršnom predmetu, a s obzirom na sadržaj ovršne isprave kojom se određuju susreti i druženja ovrhovoditelja kao oca s mlljt. I.R., u prijedlogu za ovrhu ovrhovoditelj nije predložio odgovarajuće sredstvo ovrhe. Naime, ne može se kao opravdano sredstvo ovrhe smatrati oduzimanje djeteta mlljt. I.R. od ovršenice ili od svake druge osobe kod koje se maloljetno dijete zatekne u času provođenja ovrhe, jer je prijedlog za ovrhu podnesen protiv ovršenice na temelju sudske odluke iz čijeg sadržaja proizlazi da će se susreti i druženja između ovrhovoditelja kao oca i mlljt. djeteta održavati na adresi stanovanja ovršenice kao majke, pa stoga nije moguće oduzimati

dijete majci i predati ga ovrhovoditelju, tim više što iz činjeničnih navoda ovrhovoditeljevog prijedloga za ovrhu proizlazi da je ometan u ostvarivanju kontakta i druženja s djetetom, ali ne na način da je ovršenica ili druga osoba oduzela dijete ili ga odvela negdje izvan svog stana i time onemogućila susrete i druženja s ocem.

S obzirom na navedeno, pogrešno je prvostupanjski sud utvrdio činjenično stanje kada je odredio ovrhu na način kako je to navedeno pod točkom 1. i 2. rješenja o ovrsi i kao sredstvo ovrhe odredio oduzimanje djeteta. Iz odredbe čl. 346. ObZ-a proizlazi da u prijedlogu za ovrhu sud nije vezan prijedlogom stranke u pogledu označavanja sredstva ovrhe, pa stoga prvostupanjski sud po službenoj dužnosti može odrediti sredstvo ovrhe koje je primjereno s obzirom na činjenične navode prijedloga za ovrhu, a to može biti prema odredbi čl. 345. st. 1. ObZ-a izricanje i provođenje novčanih ili zatvorskih kazni protiv osobe koja onemogućava provođenje ovršne odluke suda.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-253/10-2, od 9. III. 2010.

**IZVANPARNIČNI POSTUPCI – MJESNA NADLEŽNOST SUDOVA –
PROMJENA OKOLNOSTI NA KOJIMA SE TEMELJI MJESNA
NADLEŽNOST**

**Promjena mjesne nadležnosti zbog promjene prebivališta maloljetnog djeteta
stranaka**

(Čl.322.st.1. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

U posebnim izvanparničnim postupcima u statusnim stvarima (radi donošenja odluke s kojim će roditeljem živjeti maloljetno dijete), neovisno o pravilu o ustaljenju mjesne nadležnosti, sud pred kojim je postupak započeo može se oglasiti mjesno nenadležnim i predmet ustupiti drugom sudu ako je očito da će se, zbog promjene prebivališta djeteta, postupak lakše provesti pred tim drugim sudom.

„Odredbom čl.15.st.3. Zakona o parničnom postupku (NN broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07 i 84/08 – u daljnjem tekstu:ZPP), koji zakon se u ovom postupku primjenjuje supsidijarno temeljem odredbe čl.264. OBZ-a, propisano je da ako se tijekom postupka promijene okolnosti na kojima je utemeljena nadležnost suda, sud koji je bio nadležan u vrijeme podnošenja tužbe ostaje i dalje nadležan i ako bi zbog tih promjena bio nadležan drugi sud iste vrste ili sud druge vrste, ako zakonom nije izrijekom drugačije određeno.

Navedena odredba o ustaljenju nadležnosti ne primjenjuje se u posebnim izvanparničnim postupcima u kojima se odlučuje o pitanju sa kojim će roditeljem živjeti dijete, ili o promjeni te odluke, a sve to s obzirom na specijalnu odredbu čl.322.st.1. OBZ-a, na koju se i poziva sud prvog stupnja pri donošenju pobijanog rješenja.

Naime, navedenom odredbom je propisano da ako se tijekom postupka promijene okolnosti na kojima se temelji mjesna nadležnost, sud pred kojim je postupak pokrenut može predmet ustupiti sudu koji je postao mjesno nadležan, ako je očito da će se tako lakše provesti postupak ili ako je to potrebno radi zaštite osoba o kojima sud vodi osobitu brigu. Dakle, u smislu navedene odredbe, sud koji je bio mjesno nadležan u momentu zaprimanja prijedloga može se oglasiti nenadležnim za odlučivanje ako su se tijekom postupka izmijenile okolnosti na kojima je bila utemeljena njegova nadležnosti, i ukoliko je ispunjena jedna od pretpostavki iz navedene odredbe.

Nadalje, nije sporno da je dijete stranaka, maloljetna T.F., u vrijeme (10. svibnja 2010. godine) pokretanja predmetnog postupka imala prebivalište u D., kao što nije sporno da se od 2. lipnja 2010. godine njeno prebivalište nalazi u V.G., D. 277, tj. na adresi na kojoj prebiva i njena majka (protustranka) sa kojom imenovana i živi.

Imajući u vidu činjenicu promjene prebivališta maloljetnog djeteta stranaka, a od koje činjenice u smislu odredbe čl.321.t.1. OBZ-a ovisi i mjesna nadležnost suda za izmjenu odluke s kojim će roditeljem živjeti, ali imajući u vidu i ostale činjenice, a osobito to da do promjene prebivališta djeteta stranaka Općinski sud u D. još nije ni započeo sa izvođenjem dokaza na temelju kojih bi trebao donijeti odluku o prijedlogu predlagatelja, i da ni stranke (roditelji maloljetnog djeteta) nemaju prebivalište na području nadležnosti navedenog suda, i prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda, bile su ispunjene pretpostavke iz odredbe čl.322.st.1. OBZ-a za donošenje pobijanog rješenja, a ne mogu se prihvatiti protivne žalbene tvrdnje predlagatelja. Naime, s obzirom da se prebivalište i majke i djeteta stranaka nalazi na području Općinskog suda u V.G., sasvim je sigurno da će se postupak lakše i brže provesti pred navedenim sudom, to tim više što ni sam predlagatelj svojim prebivalištem nije vezan za Općinski sud u D., pa su stoga pravno neutemeljene žalbene tvrdnje predlagatelja da pobijana odluka doprinosi odugovlačenju postupka, odnosno da se pobijano rješenje zasniva na pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju i pogrešnoj primjeni materijalnog prava.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1261/10-3, od 17. VI. 2010.

POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU – PRIMJENA PRAVILA PARNIČNOG POSTUPKA

Iznošenje novih činjenica u prigovoru protiv rješenja o nasljeđivanju javnog bilježnika

(Čl.175.st.2. Zakona o nasljeđivanju – "Narodne novine" br. 48/03, 163/03 i 35/05)

U prigovoru protiv rješenja o nasljeđivanju javnog bilježnika moguće je iznositi nove činjenice, jer se ne radi o odluci donesenoj u postupku u sudbenoj nadležnosti, i jer se radi o pravnom lijeku za koji je Zakonom o nasljeđivanju propisan poseban postupak remisornog odlučivanja u kojem se ne primjenjuju pravila o žalbi u parničnom postupku.

„U odredbi iz čl. 185. Zakona o nasljeđivanju („Narodne novine“, br: 48/03 i 163/03 – dalje: ZN) nisu propisani razlozi radi kojih je dopušten prigovor protiv rješenja koje je kao povjerenik suda u ostavinskom postupku donio javni bilježnik. O tome prigovoru prema odredbi iz čl. 186. st. 2. ZN odlučuje sudac pojedinac, a protiv čijega rješenja o ukidanju nije dopuštena samostalna žalba (čl. 187. st. 3. ZN), nego sud provodi radnje koje ocijeni potrebnima (čl. 187. st. 5. ZN).

S obzirom na to da za rad javnog bilježnika važe propisi kao za sudove, kroz navedene zakonske odredbe, propisano je provođenje specifičnog remisornog postupka kakav ne postoji prema odredbama Zakona o parničnom postupku. Zbog nepostojanja takove vrste remisornog odlučivanja u parničnom postupku, na prigovor protiv rješenja koja u ostavinskom postupku donese javni bilježnik nije moguće, u smislu odredbe iz čl. 175. st. 2. ZN, na odgovarajući način primijeniti odredbe Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, br: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08 i 123/08 – dalje ZPP) kojima je uređen postupak po pravnim lijekovima, pa tako ni odredbu iz čl. 352. st. 1. ZPP-a, prema kojoj se u žalbi ne mogu iznositi nove činjenice, jer se o navedenom prigovoru ne odlučuje na način koji je propisan u Zakonu o parničnom postupku za odlučivanje o redovnim pravnim lijekovima.

Radi navedenoga prvostupanjski sud je, bez obzira na to što su u prigovoru iznesene nove činjenice, pravilno primijenio odredbu iz čl. 187. st. 2. ZN, jer ga je zakonodavac ovlastio da može rješenje koje je donio javni bilježnik u cijelosti održati na snazi ili ga ukinuti, ne određujući ikakve pretpostavke za donošenje takve sudske odluke.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-124/10-3, od 25. III. 2010.

**OSTAVINSKA RASPRAVA – PREKID POSTUPKA - TRAJANJE
Pokretanje parnice nakon nastavka prekinutog ostavinskog postupka**

(Čl.225.st.4. Zakona o nasljeđivanju – "Narodne novine" br. 48/03, 163/03 i 35/05)

Okolnost što je na parnicu upućeni nasljednik pokrenuo parnicu, ali po proteku roka u kojem je to trebao učiniti, i nakon što je ostavinski sud već odlučio o nastavku prekinutog ostavinskog postupka, nije od utjecaja na nastavljeni postupak, i na njegovo dovršenje neovisno o toj pokrenutoj parnici.

„Naime, iz stanja spisa proizlazi da je rješenjem broj O-602/06-7 od 6. lipnja 2007. godine prekinut ostavinski postupak iza pok. I.R., a zakonski nasljednik M.R. upućen je da u roku od 30 dana od pravomoćnosti tog rješenja pokrene parnicu radi pobijanja oporuke i o istom izvijesti sud, jer da će se u protivnom prekinuti postupak nastaviti i dovršiti temeljem stanja spisa. Ovo rješenje postalo je pravomoćno 13. kolovoza 2007. godine.

Odredbom čl.225.st.3. Zakona o nasljeđivanju („Narodne novine“ br. 48/03, 163/03 i 35/05 – dalje: ZN) propisano je da ako stranka u određenom roku postupi po rješenju suda, prekid će trajati dok parnica ne bude pravomoćno završena, dok u smislu st.4. čl.225. citiranog Zakona, ako stranka u određenom roku ne postupi po rješenju suda, prekinuti će se postupak nastaviti i dovršiti bez obzira na zahtjeve glede kojih je stranka upućena na parnicu, a u tom slučaju stranka koja je upućena na parnicu može svoja prava ostvarivati u postupku na koji je upućena.

Kako nasljednik M.R. nije pokrenuo parnicu u ostavljenom mu roku od 30 dana, pravilno je prvostupanjski sud donio rješenje kojim postupak nastavlja, a koji postupak će se dovršiti bez obzira glede kojih zahtjeva je upućen na parnicu, a kako je to propisano odredbom čl.225.st.4. ZN-a, a činjenica što je nasljednik M.R. nakon proteka ostavljenog mu roka pokrenuo parnicu nije razlog za ukidanje klauzule pravomoćnosti i stavljanje izvan snage rješenja broj O-602/06 od 10. rujna 2008.godine.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1750/09-2, od 24. II. 2010.

NUŽNI NASLJEDNICI – IZRAČUNAVANJE NUŽNOG I RASPOLOŽIVOG DIJELA - DAROVI
Darovanje stana kupljenog novčanim sredstvima nasljednika

(Čl.34. Zakona o nasljeđivanju – "Narodne novine" br. 52/71, 47/78 i 56/00)

Kada je izvršen prijenos vlasništva stana darovnim ugovorom na nasljednika zbog toga što je on, po prethodnom dogovoru sa ostavitelem kao nositeljem prava (stanarskog) na njegov otkup, i uz znanje i pristanak ostalih nasljednika, svojim

novčanim sredstvima platio cijenu iz ugovora o otkupu, ne radi se o raspolaganju ostavitelja kojim bi bio povrijeđen nužni nasljedni dio ostalih nasljednika jer mu nedostaje nenaplatni karakter.

„Tužitelji tvrde da je darovanjem sada pok. O.D. prema tuženiku Z.D. predmetne nekretnine premašen raspoloživi dio i povrijeđen nužni dio tužitelja kao nužnih nasljednika, pa zahtijevaju vraćanje dara i uspostavu ranijeg zemljišnoknjižnog stanja.

Nije sporno da je O.D., majka stranaka, umrla 17. siječnja 1998. godine, te da osim stranaka ima još jednog zakonskog nasljednika kćerku S.S.. Također nije sporno, da je O. D., kao nositeljica stanarskog prava, zaključila ugovor 29 .lipnja 1993. godine sa Općinom C. – L. o otkupu stana, a što je cijela zgrada sa četiri sobe, kuhinjom, izbom i WC-om površine 80,88 m2, kojoj pripada i konoba u prizemlju, te da je ugovorena cijena od 5.097,49 DEM i to kao isplata odjednom u roku od 8 dana od potpisa ugovora, a ugovori su potpisani 5. srpnja 1993. godine, te je otkupna cijena i isplaćena u cijelosti. Nadalje je nesporno da je između O.D. i tuženika 10. kolovoza 1993. godine zaključen darovni ugovor prema kojem O.D. daruje predmetnu nekretninu tuženiku.

Prema odredbi čl. 34. Zakona o nasljeđivanju („Narodne novine“ br. 52/71, 47/78 i 56/00 – dalje: ZN), a koji se u ovom predmetu primjenjuje temeljem odredbe čl. 253. st. 1. Zakona o nasljeđivanju (NN br. 26/03 i 163/03 – dalje ZN/03), darom u smislu Zakona o nasljeđivanju između ostalog smatra se i svako raspolaganje imovinom bez naknade u korist drugoga. Bitno svojstvo darovanja je u davanju bez plaće i prema pravnom pravilu paragrafa 938. Općeg građanskog zakonika.

Obzirom da je prvostupanjski sud na temelju provedenih dokaza, a naročito na temelju iskaza tuženika saslušano kao stranke, iskaza svjedoka S.S., M.D. i M.P., uvidom u deviznu štednu knjižicu, te predane račune, utvrdio da je pok. ostaviteljica nudila svoj svojoj djeci, pa dakle i tužiteljima, da otkupe predmetne nekretnine, jer očito ona za to nije imala novca, te da urede zgradu koja je bila trošna, što nije sporno, ali nitko nije bio zainteresiran osim tuženika koji je i dao novac ostaviteljici za otkup predmetne nekretnine, pa je ona i zaključila ugovor o otkupu stana, što je jedina i mogla kao nositeljica stanarskog prava, a tuženik je svojim sredstvima renovirao predmetnu nekretninu, uredio najprije prvi kat u kojem je živjela ostaviteljica, a zatim i sve ostale etaže, te konobu pretvorio u stambeni prostor, a ostaviteljica je već za otprilike mjesec dana od otkupa stana zaključila darovni ugovor sa tuženikom, očito samo radi prijenosa vlasništva na njegovo ime, obzirom na financiranje otkupa nekretnine, to se iza darovnog ugovora zapravo krije naplatno raspolaganje, pa se u smislu Zakona o nasljeđivanju ovo raspolaganje niti ne može smatrati darom.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1835/09-2, od 4. II. 2010.

IV R A D N O P R A V O

UGOVOR O RADU KAO PRAVNA OSNOVA RADNOG ODNOSA

Ugovor o djelu – ugovor o radu

(Čl.13.st.2. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05)

Ugovor o djelu koji je sklopljen radi obavljanja poslova koji nisu u vezi sa obavljanjem stalne djelatnosti poslodavca za koju je registriran, i za čije obavljanje njegovim normativnima aktima nije predviđeno radno mjesto, ne može se smatrati ugovorom o radu, pa nema ni učinak zasnivanja radnog odnosa.

„Ocjenjujući izvedene dokaze u smislu čl. 8. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, br: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08 – dalje: ZPP), prvostupanjski sud utvrdio je slijedeće činjenično stanje;
 -da su stranke zaključile počevši od 12. listopada 2007. godine 16 ugovora o djelu, time da je posljednji ugovor zaključen na dan 30. siječnja 2009. godine za razdoblje od 1. veljače 2009. godine do 28. veljače 2009. godine,
 -da je u svim ugovorima o djelu ugovoreno da se tužitelj obvezuje za potrebe tuženika obaviti poslove hranjenja, čišćenja, timarenja, te utovara i istovara hrane, sve namijenjeno opsluživanju i održavanju ergele L.

Prema odredbi čl. 13. st. 2. ZR-a, ako poslodavac s radnikom sklopi ugovor za obavljanje posla, koji s obzirom na narav i vrstu rada, te ovlasti poslodavca ima obilježja posla za koji se zasniva radni odnos, smatra se da je s radnikom sklopio ugovor o radu, osim ako poslodavac ne dokaže suprotno. Po ocjeni ovog drugostupanjskog suda, zaključeni ugovori o djelu ne mogu se u smislu odredbe čl. 13. ZR-a smatrati kao ugovori za obavljanje posla, koji s obzirom na narav i vrstu rada, te ovlasti poslodavca imaju obilježja posla za koji se zasniva radni odnos, pa u tom dijelu ne može se prihvatiti pravno stajalište prvostupanjskog suda.

Da bi se neki ugovor za obavljanje posla mogao smatrati ugovorom o radu, potrebno je da su ispunjene određene pretpostavke, a to su narav i vrsta rada, te ovlasti poslodavca za zaključenje ugovora o radu.

Zaključeni ugovori o djelu nemaju obilježja ugovora o radu, jer se tim ugovorima tužitelj obvezao za tuženika obavljati jednokratne poslove i to hranjenje, čišćenje, timarenje, te utovar i istovar hrane, a navedeni ugovori o djelu zaključeni su radi održavanja ergele konja, i to u prijelaznom razdoblju do trenutka osnivanja državne ergele konja lipicanaca u L., sve to prema Odluci o organizaciji provedbe uzgojnog rada

i uvjeta držanja matičnog stada konja lipicanske pasmine, koju je donijelo Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Osnovano u žalbi, a isto tako i tijekom prvostupanjskog postupka tuženik ističe da on nije imao ovlasti u smislu čl. 13. ZR-a za zaključivanje ugovora o radu s tužiteljem radi obavljanja ovih poslova, jer u obavljanje djelatnosti tuženika ne ulazi i održavanje ergele konja lipicanaca, pa stoga nisu niti ispunjenje pretpostavke za zaključenje ugovora o radu u smislu čl. 13. ZR-a, već je tuženik mogao s tužiteljem zaključiti ugovore o djelu jer se radi o poslovima koji nisu izravno vezani za obavljanje trajne djelatnosti za koju je tuženik registriran.

S obzirom da zaključeni ugovori o djelu nemaju obilježja posla za koji se zasniva radni odnos, te kako u smislu čl. 13. st. 2. ZR-a tuženik nije imao ovlasti za zaključenje ugovora o radu s tužiteljem radi obavljanja ovih poslova, jer u svojim aktima, a vezano uz svoju djelatnost nema nikakve predviđene poslove za tužitelja, pogrešno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo kada je prihvatio tužbeni zahtjev tužitelja, pa je u tom dijelu valjalo preinačiti prvostupanjsku presudu, temeljem odredbe čl. 373. st. 1. t. 3. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-279/10-2, od 18. III. 2010.

UGOVOR O RADU NA ODREĐENO VRIJEME – SLUČAJEVI U KOJIMA JE DOPUŠTENO NJEGOVO SKLAPANJE

Ugovor o radu na određeno vrijeme zbog otvaranja nove trgovine

(Čl.15.st.1. i st.5. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05)

Potreba poslodavca za radom novih radnika zbog otvaranja nove trgovine nema karakter privremenosti, jer njeno trajanje i prestanak nije unaprijed određen nekim objektivnim razlogom, pa zbog toga to ne predstavlja slučaj u kojem je zakonom dopušteno sklapanje ugovora o radu na određeno vrijeme.

„Na pravilno utvrđeno činjenično stanje pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo kada je na temelju odredbe čl. 15. st. 5. Zakona o radu („Narodne novine“ br. 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05 – dalje ZR) ocijenio da su zaključeni ugovori o radu na određeno vrijeme, u kojima je navedeno da se zaključuju zbog privremenog povećanja opsega posla, u suprotnosti s odredbom čl. 15. st. 1. ZR.

Naime, kraj utvrđene činjenice da se rad tužiteljice, temeljem pet zaključenih ugovora o radu na određeno vrijeme, odvijao u razdoblju od 1 godine, 2 mjeseca i 30 dana, da prodavaonica u Č. i dalje posluje, da su sa svim radnicima u toj prodavaonici, i

to s njih 33, zaključeni ugovori o radu na određeno vrijeme, ne može se smatrati da su ugovori na određeno vrijeme doista zaključeni radi privremenog povećanja opsega posla. Kada se uzme u obzir i činjenica da do donošenja presude prvostupanjskog suda rad s ostalim radnicima u toj prodavaonici i dalje traje, takovom radnom odnosu ne može se dati karakter privremenosti.

Zakonom o radu utvrđeno je načelo da se radni odnosi u pravilu zasnivaju na neodređeno vrijeme, dok se ugovori o radu na određeno vrijeme mogu iznimno sklopiti za zasnivanje radnog odnosa čiji je prestanak utvrđen objektivnim razlozima koji su opravdani rokom, izvršenjem određenog posla ili nastupanjem određenog događaja. Smisao i cilj odredbe članka 15. ZR je onemogućiti pojavu slučajeva da se zaključivanjem više uzastopnih ugovora o radu na određeno vrijeme izbjegava zapošljavanje na neodređeno vrijeme, jer bi se time narušila sigurnost radnog odnosa. Imajući u vidu da je, osim s tužiteljicom, tuženik s još 32 djelatnika zaključio ugovor o radu na određeno vrijeme navodeći da je to zbog privremenog povećanja opsega posla, a zapravo radilo se o sasvim drugim razlozima za zaključenje ugovora o radu na određeno vrijeme, i to radi otvaranja nove prodavaonice i praćenja ostvarivanja prometa u toj prodavaonici o kojem je i ovisio broj zaposlenih, ovaj ugovor s tužiteljicom nema karakter iznimnosti, a niti njegov prestanak nije utvrđen objektivnim razlozima koji su opravdani rokom, pa pravilno prvostupanjski sud zaključuje da je sporni ugovor o radu na određeno vrijeme zaključen u protivnosti s odredbom čl. 15. ZR.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-193/10-2, od 25. II. 2010.

UGOVOR O RADU NA ODREĐENO VRIJEME – KAD POSTAJE UGOVOR O RADU NA NEODREĐENO VRIJEME

Nastavak rada stranca po isteku vremena na koje je zaključen ugovor o radu na određeno vrijeme

(Čl.15.st.5. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05, i čl.92. i čl.94. Zakona o strancima – „Narodne novine“ br. 109/03 i 182/04)

Kada stranac nastavi raditi kod poslodavca nakon isteka vremena na koje je zaključen ugovor o radu, i nakon isteka radne dozvole čije produljenje poslodavac nije tražio, to ne može imati za posljedicu pretvaranje ugovora o radu na određeno vrijeme u ugovor o radu na neodređeno vrijeme, jer stranac u Republici Hrvatskoj sklapa ugovor o radu na temelju i u skladu sa radnom dozvolom, koja se izdaje na određeno vrijeme koje ne može biti dulje od dvije godine.

„Tužiteljica u žalbi iznosi i žalbeni razlog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, tvrdeći da je prvostupanjski sud ostvario pogrešan pravni pristup u pravnoj ocjeni spora, a da zbog toga nije utvrdio pravilno i potpuno odlučne činjenice o kojima ovisi osnovanost tužbenog zahtjeva.

Ovi navodi žalbe nisu osnovani, jer je prvostupanjski sud pravilnom primjenom odredaba Zakona o strancima odlučio o osnovanosti tužbenog zahtjeva, obzirom da je Zakon o strancima u ovom predmetu *lex specialis* u ocjeni da li je ugovor o radu sklopljen na određeno vrijeme, sklopljen na neodređeno vrijeme u smislu čl. 15. st. 5. Zakona o radu („Narodne novine“, br: 137/04 i 68/05 – pročišćeni tekst, dalje: ZR).

Naime, tužiteljica je tužbenim zahtjevom zahtijevala da se utvrdi da joj je nezakonito prestao radni odnos kod tuženika, a iz činjeničnih navoda tužbe proizlazi da svoj tužbeni zahtjev temelji na tvrdnji da je sa tuženikom 3 godine uzastopno sklapala ugovor o radu na određeno vrijeme, time da je zadnji ugovor o radu sklopljen na vrijeme do 2. rujna 2007. godine, ali je tužiteljica nakon tog datuma nastavila raditi kod tuženika, pa joj je tuženik nezakonito otkazao radni odnos uručenjem radne knjižice i odjavom sa mirovinskog osiguranja dana 18. rujna 2007. godine.

I po ocijeni ovoga suda, za ocjenu osnovanosti tužbenog zahtjeva odlučna je činjenica da je tužiteljica radila kod tuženika kao stranac, te je za sklapanje ugovora o radu tuženik morao pribaviti radnu dozvolu sukladno Zakonu o strancima („Narodne novine“, br. 109/03 i 182/04), time da se radna dozvola izdaje na određeno vrijeme, kako to propisuje čl. 92. Zakona o strancima, i to na vrijeme za koje se sklapa ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor ali najduže na 2 godine. Iz sadržaja i smisla odredbi Zakona o strancima, posebno odredbe iz čl. 85. st. 1., čl. 86. koji propisuje utvrđivanje godišnjih kvota radnih dozvola od strane Vlade Republike Hrvatske, a kojim kvotama se utvrđuje djelatnost i zanimanja u kojima se dopušta zapošljavanje, broj radnih dozvola za svaku od djelatnosti i teritorijalna raspodjela radnih dozvola, time da se kvote utvrđuju najkasnije do 31. listopada tekuće godine za slijedeću godinu, te način izdavanja radnih dozvola na temelju utvrđene godišnje kvote, kako je to propisano čl. 87. istog Zakona, slijedi zaključak da se stranac u Republici Hrvatskoj ne može zaposliti na neodređeno vrijeme, već samo na određeno vrijeme i to na onim poslovima, odnosno kod onog poslodavca s kojim je na temelju radne dozvole sklopio ugovor o radu (čl. 94. Zakona o strancima). Slijedom navedenog, a primjenom Zakona o strancima kao *lex specialis*, ugovor o radu koji je tužiteljica sklopila sa tuženikom na određeno vrijeme, sve i da je tužiteljica nastavila rad kod tuženika, kako to tvrdi u tužbi, ne može se pretvoriti u ugovoru o radu sklopljenim na neodređeno vrijeme primjenom čl. 15. st. 4. ZR-u.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1246/10-2, od 15. VII. 2010.

ISPLATA PLAĆE

Privremeni premještaj policijskog službenika – rad bez prekida kraći od 30 dana

(Čl.90. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05, čl.29. i čl.80.st.2. i st.3. Zakona o državnim službenicima – „Narodne novine“ br. 92/05, 142/06,77/07, 107/07 i 27/08)

Nalog neposredno nadređenog službenika za obavljanje rada na poslovima koji nisu u opisu radnog mjesta na koje je policijski službenik raspoređen, i koji rad ne traje bez prekida dulje od trideset dana, ne smatra se privremenim premještajem, pa u tom slučaju policijskom službeniku ne pripada ni pravo na plaću radnog mjesta na kojem je rad po tom nalogu obavljen, i koja je za njega povoljnija.

„Među strankama nije sporno da je tužitelj državni službenik zaposlen kod tuženice na poslovima radnog mjesta policijskog službenika u PP G. od 3. studenog 2003. godine. Prvostupanjski sud je utvrdio da je tužitelj u spornom razdoblju od 1. travnja 2004. godine pa do 28. veljače 2007. godine dio radnog vremena radio kao policijski službenik, a dio radnog vremena kao vođa ophodnje, s time da je poslove radnog mjesta vođe ophodnje radio na temelju neposrednog naloga, a rješenje o premještaju nije doneseno, što se više niti ne osporava.

Odredbom čl.79. Zakona o policiji ("Narodne novine" br. 129/00 i 41/08) propisano je da se na položaj, prava, obveze i odgovornosti policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova primjenjuju propisi o državnim službenicima, ako ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega nije drukčije određeno. Policijski službenik se može, a zbog potrebe službe, premjestiti na drugo radno mjesto u okviru njegove stručne spreme u istoj ili drugoj ustrojstvenoj jedinici Ministarstva, u istom ili drugom mjestu rada (čl. 102. st. 1. Zakona o policiji).

Prema Zakonu o državnim službenicima ("Narodne novine" br. 92/05, 142/06, 77/07,107/07 i 27/08), i to čl. 26., državni službenik je dužan povjerene poslove obavljati u skladu sa zakonom, drugim propisima i pravilima struke te izvršavati naloge čelnika tijela i nadređenoga državnog službenika koji se odnose na državnu službu, te bez posebnog naloga obavljati zadatke radnog mjesta na koje je raspoređen. Prema odredbi čl. 80. st. 1. istog zakona službenik se premješta po potrebi službe u pravilu na neodređeno vrijeme (trajni premještaj), a prema st. 2. citiranog članka službenika se može po potrebi službe privremeno premjestiti najduže šest mjeseci, odnosno do povratka odsutnog službenika kojeg premještenu službenik zamjenjuje. Kod premještaja iz stavka 2. citiranog čl. 80. službenik ima pravo na plaću koja je za njega povoljnija. Od državnog se službenika može zatražiti da u iznimnim ili hitnim slučajevima, a najdulje 30 dana

neprekidno, sukladno svojim stručnim sposobnostima i vještinama, obavlja poslove koji nisu u opisu poslova radnog mjesta na koje je raspoređen (čl. 29. citiranog Zakona o državnim službenicima).

Dakle, citiranim odredbama čl. 80. st. 2. i 3. citiranog Zakona o državnim službenicima pravo na višu (povoljniju) plaću priznato je samo za slučaj premještaja, a ne i za slučaj povremenog izvršavanja poslova koji nisu u opisu poslova radnog mjesta na koje je raspoređen, a u smislu čl. 29. navedenog zakona.

Prvostupanjski sud je utvrdio da je tužitelj u periodu od kad se primjenjuje Zakon o državnim službenicima, dakle od 1. siječnja 2006. pa do 28. veljače 2007. godine dio radnog vremena obavljao poslove policijskog službenika, a dio radnog vremena poslove vođe ophodnje i to poslove vođe ophodnje po neposrednom nalogu nadređenog službenika, odnosno po dnevnom rasporedu. Dakle, tužitelj nije premješten na način da obavlja samo poslove vođe ophodnje u tom spornom periodu, već je po potrebi službe i dnevnom rasporedu nekada obavljao poslove policijskog službenika, a nekada poslove vođe ophodnje, no sud nije utvrdio da li je tužitelj u ovom spornom periodu od 1. siječnja 2006. do 28. veljače 2007. godine poslove vođe ophodnje, kao poslove višeg stupnja složenosti obavljao neprekidno 30 dana, jer ukoliko je te poslove obavljao samo povremeno po potrebi službe u trajanju kraćem od 30 dana, tada mu ne bi pripadalo pravo na plaću određenu za poslove višeg stupnja složenosti.

U ponovnom postupku prvostupanjski će sud na temelju provedenih dokaza, kao i dokaza koje će stranke eventualno predložiti, utvrditi da li je tužitelj u spornom periodu kontinuirano više od 30 dana obavljao poslove vođe ophodnje koji nisu u opisu poslova radnoga mjesta na koje je raspoređen, da bi mogao ocijeniti da li se radi o premještaju u smislu čl. 80. st. 2. Zakona o državnim službenicima, ili o povremenom izvršavanju poslova koji nisu u opisu poslova radnog mjesta na koje je raspoređen, a sukladno čl. 29. citiranog Zakona, pa će ovisno o tom utvrđenju odlučiti da li tužitelju pripada pravo na povoljniju plaću, odnosno donijeti odluku o dijelu tužbenog zahtjeva tužitelja u kojem je presuda ukinuta, kao i o svim troškovima postupka.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1950/08-3, od 23. IX. 2010.

NAKNADA PLAĆE

Naknada plaće u slučaju nedopuštenog otkaza – pravo na stimulatívni dio plaće

(Čl.93.st.3. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05)

U naknadu plaće za vrijeme kada radnik nije radio zbog nedopuštenog otkaza treba priznati i stimulativni dio plaće, ako je radnik pravo na stimulaciju redovito ostvarivao do donošenja odluke o otkazu, i ako se po redovnom tijeku stvari s obzirom na njegov rad do otkaza (kvalitetu i kvantitetu rada i druge okolnosti od kojih ovisi pravo na stimulaciju) može pretpostaviti da bi to pravo ostvario i u razdoblju u kojem bez svoje krivnje nije radio.

„Tužitelj zahtijeva isplatu naknade plaće u bruto iznosu od 231.307,38 kn u periodu od 1. veljače 2004. godine do 31. listopada 2007. godine. Kako tužitelj u tom vremenu doista nije radio zbog nezakonite odluke tuženika o izvanrednom otkazu to mu sukladno čl. 93. st. 3. Zakona o radu ("Narodne novine", br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05 – u daljnjem tekstu: ZOR) pripada pravo na naknadu plaće.

Prema Pravilniku o radu tuženika i to čl. 55. radnik ima pravo na plaću za izvršeni rad kod poslodavca koja se sastoji od osnovne plaće radnog mjesta na kojem radnik radi, dodatka na plaću za radni staž, dodatka na plaću za rad u uvjetima rada težim od uobičajenih, a koji zahtijevaju posebne psihofizičke napore radnika, uvećanja plaće po osnovi izvršavanja poslova i radnih zadataka u opsegu i kvaliteti koja je veća od prosječne, odnosno uobičajene. Uvećanje plaće za izuzetne radne rezultate propisana je čl. 61. citiranog Pravilnika koji propisuje da kad radnik radne zadatke i poslove radnog mjesta na kojem radi obavlja u opsegu i kvaliteti koja premašuje uobičajene rezultate, poslodavac će mu isplatiti povećanu plaću odnosno osnovna će se plaća uvećati za stimulativni dio, koju visinu za svakog pojedinog radnika utvrđuje poslodavac, a pri donošenju te odluke u obzir se uzimaju kvaliteta izvršenog rada, ažurnost u obavljanju radnih zadataka, stupanj samostalnosti i inventivnosti u radu, doprinos poslovnom ugledu poslodavca, odnosno prema suradnicima i strankama i ostala mjerila koja Uprava smatra bitnim.

Iz obračuna plaće tužitelju za mjesec srpanj i kolovoz, te listopad i studeni 2003. godine, dakle za period neposredno prije donošenja odluke o izvanrednom otkazu, proizlazi da je tužitelju priznata stimulacija u 100% iznosu što tuženik tijekom postupka nije osporio. Dakle, tužitelj je redovito primao stimulaciju i to stimulaciju koja je bila iznad prosjeka, a da je izuzetno dobro obavljao poslove na radnom mjestu voditelja kontrolora proizlazi i iz iskaza saslušanih svjedoka. Pravilan je stoga zaključak prvostupanjskom suda da u naknadu plaće za sporno razdoblje ulazi i stimulacija, pa neosnovano tuženik u žalbi ističe da tužitelju ne pripada pravo na stimulaciju. Budući da aktima tuženika, pa niti Kolektivnim ugovorima nisu određeni kriteriji za obračun visine stimulacije, već istu poslodavac isplaćuje po svojoj procijeni za zalaganje radnika, to je pravilno prvostupanjski sud prihvatio nalaz i mišljenje knjigovodstvenog vještaka Đ.S.B. koja je naknadu plaće koja bi tužitelju pripadala u spornom periodu obračunala i to kako osnovnu plaću, tako i prosječnu stimulaciju u usporedbi sa djelatnikom tužitelja M. T. kao voditelja službe kontrolora.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1255/10-2, od 11. XI. 2010.**PLAĆE – NAKNADA PLAĆE****Kada je propušteno tražiti vraćanje na rad**

(čl.90.st.3. Zakona o radu ("Narodne novine" br: 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst, i 68/05 – dalje:ZR).

Radnik koji je iz bilo kojeg razloga, u sporu vođenom protiv poslodavca zbog nedopuštenosti otkaza ugovora o radu, pored zahtjeva da se utvrdi nedopuštenost otkaza, propustio postaviti i zahtjev za vraćanje na rad, ima pravo na naknadu plaće zbog nedopuštenog otkaza, ali samo do momenta do kojeg je takav zahtjev bio u mogućnosti postaviti, a to je moment zaključenja glavne rasprave u navedenom pravomoćno okončanom radnom sporu.

„Među strankama nije sporno da je presudom Općinskog suda u O. broj P-442/03-6 od 9. rujna 2003. godine poništena odluka tuženika o otkazu ugovora o radu broj 02-289/03 od 18. travnja 2003. godine, koja presuda je potvrđena presudom Županijskog suda u R. broj Gž-110/04-2 od 11. svibnja 2005. godine, a presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Revr-839/05-2 od 25. travnja 2006. godine odbijena je revizija tuženika kao neosnovana.

Radnik ima pravo na naknadu plaće za vrijeme prekida rada do kojega je došlo krivnjom poslodavca ili uslijed drugih okolnosti za koje radnik nije odgovoran, a kako je to propisano odredbom čl. 93. st. 3. Zakona o radu ("Narodne novine" br: 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst, i 68/05 – dalje:ZR).

Kako je prema usmenom ugovoru zaključenom između tužitelja i tuženika ugovoreno da u slučaju opoziva tužitelja sa mjesta direktora odnosno predsjednika uprave prije njegovog isteka mandata, tužitelju ne prestaje radni odnos već mu je tuženik dužan obvezno ponuditi izmjenu ugovora za poslove savjetnika uprave, a tuženik je tužitelju otkazao ugovor o radu, koji otkaz je poništen, to tužitelj ima pravo na naknadu plaće, sukladno naprijed citiranoj zakonskoj odredbi.

Odredbom čl. 122. st. 1. ZR-a propisano je da ako sud utvrdi da otkaz poslodavac nije dopušten i da radni odnos nije prestao naredit će vraćanje radnika na posao. Tužitelj

je u predmetu broj P-442/03, u kojem je tražio poništenje odluke tuženika o otkazu ugovora o radu, bio dužan zahtijevati i povrat na rad i to upravo na mjesto savjetnika uprave, kako je bilo ugovoreno, a što on u tom predmetu nije zahtijevao, pa ga je sud bio dužan pozvati da ispravi tužbeni zahtjev, te se je takav zahtjev mogao postaviti sve do završetka glavne rasprave u tom predmetu, tj. do 9. rujna 2003. godine. Stoga tužitelju pripada naknada plaće upravo od opoziva sa mjesta predsjednika uprave do 9. rujna 2003. godine, pa je pogrešan zaključak prvostupanjskog suda da bi mu to pravo pripadalo do 2. kolovoza 2005. godine kada je istekao rok od osam dana za dobrovoljno izvršenje odluke kojom je poništena odluka o otkazu i rok od 30 dana za vraćanje na rad. To bi bilo pravilno da je tužitelj zahtijevao povrat na posao, pa bi u navedenom roku mogao u ovršnom predmetu zahtijevati izvršenje takve odluke i vraćanje na rad, u kojem slučaju bi mogao i zahtijevati i isplatu buduće plaće, a sukladno čl. 237., čl.238. i čl.240. Ovršnog zakona ("Narodne novine", br: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – dalje: OZ).“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1861/09-3, od 7. X. 2010.

REDOVITI OTKAZ – RAZLOZI ZA OTKAZ – OTKAZ UVJETOVAN SKRIVLJENIM PONAŠANJEM

Oštećenja vozila poslodavca pri uporabi za privatne potrebe

(Čl.113.st.1.t.3. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05)

Oštećenje službenog vozila poslodavca pri privatnoj uporabi koju je poslodavac odobrio, ne predstavlja opravdani razlog za otkaz ugovora o radu, jer se ne radi o kršenju obveza pri obavljanju rada za poslodavca, odnosno o povredi neke obveze iz radnog odnosa, što je pretpostavka za otkaz uvjetovan skrivljenim ponašanjem radnika.

„Sud prvog stupnja prihvaća tužbeni zahtjev jer, na temelju uvida u odluku o otkazu, utvrđuje da je tuženik tužitelju otkazao ugovor o radu zbog povrede radne obveze učinjene dana 16. listopada 2008. godine, počinjene prouzrokoivanjem štete na službenom vozilu prilikom njegove upotrebe u privatne svrhe, a navedeno, po ocjeni suda prvog stupnja, ne predstavlja opravdani razlog za redovan otkaz ugovora o radu u smislu odredbe čl.113.st.1.t.3. Zakona o radu („Narodne novine“, broj 137/04-pročišćeni tekst, i 68/05 – u daljnjem tekstu: ZOR).

Ovaj drugostupanjski sud prihvaća sva utvrđenja i zaključke suda prvog stupnja glede povrede koju je tužitelj, prema odluci o otkazu ugovora o radu, učinio dana 16.

listopada 2008. godine, pa se stoga ne prihvaćaju protivne žalbene tvrdnje tuženika. Naime, mogućnost redovitog otkaza regulirana je odredbom čl.113.st.1.t.3. ZOR-a, i prema istoj poslodavac može redovito otkazati radniku ugovor o radu ako radnik krši obveze iz radnog odnosa (otkaz uvjetovan skrivljenim ponašanjem radnika).

Iz dokaza provedenih po prvostupanjskom sudu, proizlazi da je do oštećenja službenog vozila tuženika, kojim se je inače tužitelj koristio u obavljanju rada za tuženika, doista došlo dana 16. listopada 2008. godine, i to kada ga je tužitelj upotrijebio za svoje privatne potrebe, a kao što se to i navodi u odluci o otkazu ugovora o radu. Također, sud prvog stupnja je utvrdio da je navedena uporaba službenog vozila za privatne potrebe izvršena uz znanje i uz izričitu dozvolu tuženika, i da je tuženik odlučio tužitelju otkazati ugovor o radu tek nakon što je on odbio platiti štetu koja je pričinjena na vozilu prilikom navedene uporabe istog.

Prema tome, imajući u vidu navedena utvrđenja suda prvog stupnja, jasno proizlazi da do oštećenja vozila tuženika 16. listopada 2008. godine nije došlo kada je tužitelj obavljao rad za tuženika, pa se navedeno doista ne može smatrati kršenjem obveze iz radnog odnosa, a što je pretpostavka za redovito otkazivanje ugovora o radu u smislu naprijed navedene odredbe čl.113.st.1.t.3. ZOR-a. Slijedom toga, žalbena razmatranja tuženika u kojima se ukazuje na nepravilno i nesavjesno postupanje tužitelja kao vozača potpuno su pravno irelevantna, jer predmetna parnica se ne vodi radi naknade štete, pa je stoga bez ikakvog značaja i ukazivanje na odredbu čl.105. ZOR-a koja regulira odštetnu odgovornost radnika za štetu poslodavcu koju prouzroči na radu ili u svezi s radom.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-165/10-2, od 11. III. 2010.

PRESTANAK UGOVORA O RADU – IZVANREDNI OTKAZ – RAZLOZI ZA OTKAZ

Odbijanje letenja pilota civilnog zrakoplova kroz ratom zahvaćeno područje

(Čl.114.st.1. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05)

Poslodavac nije ovlašten zahtijevati od radnika izvršenje rada u nesigurnim uvjetima, u kojima rizici po život i zdravlje prelaze one uobičajene s obzirom na prirodu poslova njegovog radnog mjesta, pa stoga ni odbijanje letenja pilota civilnog zrakoplova u zemlju (Afganistan), čiji zračni prostor je izložen neposrednim vojnim djelovanjima u ratu sukobljenih strana, i čije uzletno-sletne piste ne udovoljavaju minimumu propisanih sigurnosnih uvjeta, ne predstavlja povredu obveza iz radnog odnosa ni opravdan razlog za otkaz ugovora o radu.

„Nije sporno da je tuženik svojom odlukom od 6. studenog 2007. godine izvanredno otkazao tužitelju ugovor o radu, i to zbog učinjene teške povrede obveza iz radnog odnosa – odbijanja obavljanja rada u skladu sa ugovorom o radu i nalogom tuženika kao poslodavca, odnosno zbog toga što je odbio letjeti za Afganistan iz privremene baze tuženika u UAE.

Sud prvog stupnja na temelju izvedenih dokaza utvrđuje da je tužitelj odbio letenje kroz zračni prostor Afganistana u kojem, s jedne strane zbog ratnih djelovanja, a s druge strane i zbog vrlo loše tehničke opremljenosti kontrole letenja, kao i opremljenosti i zaštite samih zračnih luka, nisu postojali zadovoljavajući sigurnosni uvjeti, i da se tužitelj kao civilni pilot nije bio dužan izlagati takvim povećanim rizicima letenja, to tim više što obvezu letenja u takvim uvjetima nije preuzeo sklopljenim ugovorom o radu. Slijedom toga sud prvog stupnja izvodi zaključak da tužiteljevo odbijanje izvršenja rad - letenja u Afganistan ne predstavlja povredu obveze iz radnog odnosa, i da tuženik nije imao opravdan razlog za otkaz ugovora o radu u smislu odredbe čl.114.st.1. Zakona o radu (NN broj 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05 – u daljnjem tekstu: ZOR).

Navedena činjenična utvrđenja i zaključke suda prvog stupnja, kao pravilne u cijelosti prihvaća i ovaj sud drugog stupnja.

U osporavanju pravilnosti utvrđenja suda prvog stupnja o opravdanosti odbijanja letenja za Afganistan, i na njima utemeljene odluke o nedopuštenosti izvanrednog otkaza, tuženik se neosnovano poziva na primjenu odredbe čl.2. ugovora o radu zaključenog 1. siječnja 2007. godine. To stoga što se ta odredba ni ne može primijeniti na konkretnu situaciju, jer ona regulira obvezu radnika da, pored poslova radnog mjesta (kapetana zrakoplova MD 80) zbog kojih je sklopio ugovor o radu, privremeno po nalogu poslodavca obavlja i poslove drugog radnog mjesta sukladno svojim znanjima i sposobnostima. U konkretnom slučaju tužitelj nije odbio obavljati poslove drugog radnog mjesta, već je odbio obaviti konkretan rad na poslovima onog radnog mjesta za koje je ugovor o radu zaključen, tj. odbio je pilotirati zrakoplovom u uvjetima u kojima mu tuženik kao poslodavac nije osigurao sigurne uvjete za obavljanje tog rada. Pri ovome, tuženiku valja ukazati i na odredbu čl.7.st.3. ZOR-a, kojom je propisano da je poslodavac dužan osigurati radniku uvjete za siguran rad, u skladu sa posebnim zakonom i drugim propisima. Radnik je u skladu sa odredbom st.1. istog članka dužan po nalogu poslodavca obaviti osobno rad radi kojeg je ugovor o radu zaključen, no s obzirom na citiranu odredbu st.3. istog članka, poslodavac nije ovlašten od radnika zahtijevati obavljanje tog rada u takvim uvjetima koji predstavljaju neposredno ugrožavanje života i zdravlja radnika. Točne su žalbene tvrdnje da tužitelj kao pilot zrakoplova ne može birati destinacije u koje će letjeti odnosno u koje neće letjeti, no u skladu sa već naprijed navedenim, tuženik kao poslodavac nije ovlašten od tužitelja zahtijevati da leti u one destinacije u kojima su sigurnosni uvjeti letenja ispod propisanih i uobičajenih standarda,

kao i u one destinacije u kojima je sigurnost letenja ugrožena zbog ratnih djelovanja u zračnom prostoru, a kojim rizicima se civilni pilot zasigurno nije dužan izlagati.

Imajući u vidu one dokaze koje je sud prvog stupnja izveo po prijedlogu stranaka, i imajući u vidu činjenice koje proizlaze iz tih izvedenih dokaza, i prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda tuženik nije dokazao postojanje opravdanog razloga za otkaz, jer nije pružio sudu ni jedan dokaz iz kojeg bi proizlazilo da za odbijanje izvršenja rada tužitelj nije imao opravdanih razloga. Slijedom toga, pravilno je sud prvog stupnja primijenio materijalno pravo kada je utvrdio da je izvanredni otkaz ugovora o radu nedopušten.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1670/10-2, od 16. XII. 2010.

ODNOS RADNIČKOG VIJEĆA I POSLODAVCA – OBVEZA SAVJETOVANJA PRIJE DONOŠENJA ODLUKE

Premještaj u skladu s ugovorom o radu na drugo mjesto rada

(Čl.152. u svezi čl.155.st.3.. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05)

Kada u skladu sa zaključenim ugovorom o radu, radi obavljanja istovrsnih poslova i za istu plaću, premješta radnika u drugo mjesto izvršavanja rada, poslodavac prije donošenja takve odluke nije dužan provesti postupak savjetovanja sa radničkim vijećem (sindikatom), jer se njom ne mijenja ugovor o radu, a ni položaj i prava koja radniku pripadaju temeljem tog ugovora.

„Iz činjeničnog utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da je tuženik donio odluku o rasporedu tužiteljice na radno mjesto dipl. knjižničara u N. knjižnicu – Ogranak G. dana 20. kolovoza 2007. godine. Nadalje, utvrđeno je da je tužiteljica prije donošenja navedene odluke radila u prostorijama N. knjižnice“ u G.. Prije donošenja pobijane odluke o rasporedu na radno mjesto u N. knjižnicu – Podružnica G., tuženik se nije savjetovao sa radničkim vijećem, odnosno sindikalnim povjerenikom.

Na temelju takovog utvrđenja prvostupanjski sud zaključuje da tuženik nije niti bio dužan savjetovati se sa radničkim vijećem, odnosno sindikalnim povjerenikom u smislu čl. 155. st. 3. Zakona o radu („Narodne novine“, br: 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05 - dalje: ZR) iz razloga što se ne radi o odluci važnoj za položaj radnika, obzirom da je tužiteljica pobijanom odlukom raspoređena na radno mjesto diplomirane knjižničarke u N. knjižnicu – Ogranak G. u skladu sa sklopljenim ugovorom o radu, koji je sklopljen za

obavljanje poslova diplomiranog knjižničara, a ugovoreno je mjesto rada u D.. Navedenom odlukom tužiteljica je raspoređena na poslove diplomiranog knjižničara, te i obavlja poslove tog radnog mjesta, a koji su navedeni u čl. 25. i 26. Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu i načinu rada D. knjižnica D., a kako rad obavlja u Ogranku knjižnice u G., obavlja ga dakle u mjestu D.. Stoga sud zaključuje da tužiteljica nije premještena na novo radno mjesto, niti na druge poslove, pa da pobijanom odlukom nije izmijenjen zaključeni ugovor o radu, pa da za njezino donošenje nije bila potrebna suglasnost sindikalnog povjerenika.

Takav zaključak prvostupanjskog suda prihvaća i ovaj sud drugog stupnja, jer i prema ocijeni ovoga suda drugog stupnja, pobijanom odlukom tužiteljica nije premještena na drugo radno mjesto u smislu Zakona o radu, pa zbog toga tuženik kao poslodavac nije bio u obvezi savjetovati se o namjeravanoj odluci sa radničkim vijećem, odnosno sindikatom u smislu citirane odredbe Zakona o radu, već se samo radilo o rasporedu tužiteljice na radno mjesto sukladno Ugovoru o radu, te Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu i načinu rada D. knjižnica D. Tužiteljici tom odlukom nisu povrijeđena prava iz radnog odnosa jer, kao što je tužiteljica navela u svom iskazu, ona nije materijalno oštećena, jer i dalje uz plaću prima i naknadu za smjenski rad, mada više ne radi u smjenama, u Narodnoj knjižnici u G. ne radi gotovo ništa, prostor u kojem radi je suh, prozračan i u jednom dijelu ima klimu, a na što je imala primjedbe dok je radila na ranijem radnom mjestu, dakle, niti ne tvrdi da bi joj zbog rasporeda na radno mjesto diplomiranog knjižničara u Narodnoj knjižnici G. bilo povrijeđeno neko pravo iz radnog odnosa.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1574/09-2, od 22. IV. 2010.

DJELOVANJE RADNIČKOG VIJEĆA – ODNOS SA SINDIKATOM

Pasivna legitimacija u sudskom postupku – kada kod poslodavca nije utemeljeno radničko vijeće

(Čl.155.st.3. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05)

Kada kod poslodavca nije utemeljeno radničko vijeće, u sudskom postupku koji poslodavac pokreće radi nadomještanja uskraćene mu suglasnosti za donošenje neke odluke važne za položaj radnika, pasivno je legitimiran sindikalni povjerenik a ne sindikat čiji je on član, i koji djeluje kod poslodavca.

„Tuženik je u odgovoru na tužbu (list 10 spisa) istakao prigovor promašene pasivne legitimacije tvrdeći da sindikalna podružnica nema pravnu osobnost pa da ne bi

mogla biti stranka u postupku, ali isto tako je taj prigovor iznesen i iz razloga što bi u konkretnom predmetu bilo pasivno legitimirano radničko vijeće, a u slučaju nepostojanja radničkog vijeća sindikalni povjerenik, a ne tuženi sindikat kao pravni subjekt.

Prvostupanjski sud je pravilno ocijenio osnovanost prigovora tuženika u odnosu na činjenicu koju je istakao tuženik, a to je da sindikat nije taj koji daje suglasnost na otkaz u slučaju kada kod poslodavca ne postoji radničko vijeće, i da tuženi S. s. E. H., Podružnica S. H. E. P. nije pasivno legitimiran, jer on nije niti ovlašten davati suglasnost u slučaju kada kod poslodavca nije utemeljeno Radničko vijeće, jer čl. 155. st. 3. Zakona o radu ("Narodne novine", br: 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05 - dalje:ZR) propisuje da ako kod poslodavca nije utemeljeno Radničko vijeće, sindikalni povjerenik ima sva prava i obveze Radničkog vijeća propisane tim Zakonom.

Prema tome, pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da je sindikalni povjerenik taj koji daje suglasnost za otkaz u slučaju kada kod poslodavca nije utemeljeno radničko vijeće, pa je prema tome sindikalni povjerenik pasivno legitimiran u ovom predmetu, a ne sindikat kako ga je označio tužitelj u tužbi.

Zbog navedenog prvostupanjski sud je pravilno primijenio materijalno pravo kada je odbio tužbeni zahtjev u odnosu na tuženika S. s. E. H., Podružnica S. H. E. P., ali ne kako to smatra tužitelj u žalbi iz razloga što tako označen tuženik ne bi mogao u postupku sudjelovati kao stranka, već zbog nedostatka materijalno pravne legitimacije.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1704/10-2, od 18. XI. 2010.

DJELOVANJE UDRUGA – SINDIKALNI PREDSTAVNIK I POVJERENIK

Izabrani sindikalni povjerenik sindikata izvan grane djelatnosti poslodavca

(Čl.189. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05)

Radnici slobodno odlučuju o svojem sindikalnom organiziranju kod poslodavca, tj. o tome u koji će se sindikat učlaniti, o osnivanju novog sindikata ili podružnice već postojećeg te o izboru sindikalnog povjerenika, pa slijedom toga poslodavac ne može, s uspjehom i bez štetnih posljedica za pravnu valjanost svoje odluke o otkazu, otkloniti provedbu postupka prethodnog savjetovanja sa sindikalnim povjerenikom o čijem izboru je obaviješten, i to samo zbog toga što se radi o povjereniku sindikata koji nije osnovan za njegovu granu djelatnosti.

„Prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da je kod tuženika formirana sindikalna podružnica S. t. u. H., D. A. d.o.o. i da je na skupštini sindikalne podružnice za sindikalnu povjerenicu izabrana J.L. i to dana 24. rujna 2009. godine. Nije sporno da je S. t. u. H., Područni ured D. svojim dopisom od 24. rujna 2009. godine obavijestio tuženika o formiranju te sindikalne podružnice i o tome da je za sindikalnu povjerenicu izabrana J. L., kao i o osobama kojima treba od plaće odbijati sindikalnu članarinu, pa je dakle sindikat ispunio svoju obvezu iz čl. 189. st. 7. Zakona o radu ("Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05 – u daljnjem tekstu: ZOR), radi čega je tuženik bio u obvezi sukladno čl. 152. u svezi sa čl. 155. st. 3. ZOR-a prije donošenja odluke o izvanrednom otkazu ugovora o radu tužiteljici savjetovati se sa sindikalnom povjerenicom.

Neosnovani su žalbeni navodi tuženika da se nije mogla osnovati sindikalna podružnica S. t. u. H. kod tuženika, jer da je tuženikova djelatnost promet, a ne turizam i usluge, te da tužiteljica, a niti ostale osobe koje su se učlanile u sindikalnu podružnicu, a koje su po zanimanju stjuardese po svom zaposlenju ne pripadaju grani tog sindikata. Naime, radnici imaju pravo bez bilo kakve razlike po svojem slobodnom izboru utemeljiti sindikat te se u njega učlaniti uz uvjete koji mogu biti propisani samo statutom ili pravilima tog sindikata. Dakle, radi se o pravu radnika na osnivanje i učlanjenje u sindikat slobodno, neovisno o klasifikaciji zanimanja i djelatnosti, a to su njihova ljudska prava i temeljne slobode na sindikalno organiziranje i udruživanje koja im pripadaju na temelju međunarodnih konvencija, Ustava Republike Hrvatske i Zakona o radu.

Prema odredbi čl. 5. Statuta S. t. u. H. u taj sindikat se mogu učlaniti punoljetne i poslovno sposobne osobe svih struka u djelatnosti turizma, ugostiteljstva i usluga, sukladno nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, ali se mogu učlaniti i osobe drugih grana, odnosno uslužnih djelatnosti i struka, i pristup članstvu tom sindikatu je dobrovoljan i ostvaruje se putem pristupnice. Prema tome, uopće nije bitno za osnivanje sindikata ili sindikalnih podružnica ili učlanjenje u iste da li po Odluci o nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti tuženik pripada ili ne u turizam i usluge.

Pored toga, prema odredbi čl. 189. st. 1. ZOR-a sindikati samostalno odlučuju o načinu njihova zastupanja kod poslodavca. Sindikat ima pravo odlučivati samostalno tko će zastupati interese članova sindikata, a samo članovi tog sindikata imaju pravo prigovarati u okviru organizacije sindikata da neko imenovanje ili izbor sindikalnog povjerenika nije bio u skladu s odredbama Statuta tog sindikata. Poslodavac nema pravo prigovarati u tom pravcu, pa tako nije ovlašten niti sud na prigovor poslodavca to ocjenjivati u parnici radi utvrđenja otkaza nedopuštenim. Odlučna činjenica je samo to da li je doista izabran sindikalni povjerenik od strane sindikata ili ne.

Kako je već naprijed rečeno, prvostupanjski sud je utvrdio da je sindikalna podružnica osnovana, da je izabrana na skupštini sindikalna povjerenica, a što je u skladu sa statutom S. t. u. H., pa je dakle tuženik bio u obvezi prije donošenja odluke o izvanrednom otkazu ugovora o radu tužiteljici savjetovati se sa sindikalnom

povjerenicom, a kako to nije učinio, to je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da je odluka o izvanrednom otkazu ugovora o radu tužiteljici ništetna. S obzirom na to, pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo kada je usvojio tužbeni zahtjev tužiteljice i utvrdio nedopuštenom tuženikovu odluku o izvanrednom otkazu ugovora o radu tužiteljici od 29. rujna 2009. godine.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1762/10-2, od 16. XII. 2010.

ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU RADNIKU – ŠTETA NA RADU I U SVEZI S RADOM Ozljeda na treningu malonogometne ekipe poslodavca

(Čl.109.st.1. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05 i čl.15. Zakona o zaštiti na radu – „Narodne novine“ br. 59/96, 94/96, 114/03 i 100/04)

Ozljeđivanje radnice na organiziranom treningu ženskog malonogometnog kluba, osnovanog radi predstavljanja poslodavca na strukovnim sportskim susretima, ne smatra se ozljedom na radu, jer nije nastala u svezi sa procesom rada poslodavca, odnosno pri obavljanju poslova radnog mjesta ozlijeđene radnice.

„Nesporno je među strankama da je tužiteljica 7. svibnja 2007. godine oko 18,30 sati na nogometnom igralištu Ž. nogometnog kluba S. u B., prilikom održavanja treninga ženskog nogometnog kluba U. š. Podružnica B. pala te zadobila ozljedu lijeve noge, da je na dan štetnog događaja tužiteljica bila u radnom odnosu kod poslodavca H. š. d.o.o. Z., U. š. Podružnica B. na radnom mjestu pomoćnika komercijaliste.

Provedenim dokazima utvrđeno je da su H. š. 30. ožujka 2007. godine donijele Odluku (list br. 45-47 spisa) o održavanju Dana hrvatskog šumarstva u D. u razdoblju od 14. do 16. lipnja 2007. godine, u svrhu provedbe ove Odluke određena su tijela, pa i Povjerenstvo za sportske susrete, koja su dužna organizirati i provesti obilježavanje Dana hrvatskog šumarstva. Na temelju naprijed citirane Odluke H. š. d.o.o. od 30. ožujka 2007. godine donesena je Odluka H. šuma d.o.o. U. š. Podružnica B. 4. svibnja 2007. godine (list br. 51) o osnivanju ženskog malonogometnog kluba, čiji član je dobrovoljno bila i tužiteljica, a sa svrhom predstavljanja ove Uprave na sportskim susretima povodom Dana hrvatskog šumarstva, odlučeno je da će se treninzi održavati svakog ponedjeljka i utorka od 17,30 do 19,00 sati na nogometnom igralištu Ž. Nogometnog kluba S. iz B., počevši od 7. svibnja 2007. godine.

Iz provedenih dokaza dakle proizlazi da se je tužiteljica ozlijedila prilikom treniranja nogometa, za potrebe sudjelovanja na sportskom susretu organiziranom po poslodavcu za Dane hrvatskog šumarstva.

Odredbom čl. 15. Zakona o zaštiti na radu („Narodne novine“ broj: 56/96, 94/96, 114/03 i 100/04) propisano je da poslodavac odgovara zaposleniku i za štetu uzrokovanu ozljedom na radu ili u vezi s radom po načelu objektivne odgovornosti (uzročnosti).

Tužiteljica je kao zaposlenica H. š. d.o.o. radila na radnom mjestu komercijaliste i nije ozlijeđena na svom radnom mjestu i ne radi se o povredi na radu jer povreda tužiteljici nije nastala u procesu rada niti u vezi s procesom rada već prilikom treniranja nogometa – pa za štetu nastalu takvom ozljedom ne odgovara tužena, kod koje se poslodavac tužiteljice osigurao od odgovornosti svojim radnicima za ozljede na radu i ozljede nastale u vezi s radom.

Radi navedenog sukladno odredbi čl. 373. toč. 3. ZPP-a uvažena je žalba tužene i preinačena je prvostupanjska presuda u dosuđujućem dijelu (točka I izreke) i tužiteljica je odbijena s tužbenim zahtjevom.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1478/09-2, od 11. III. 2010.

**ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU
RADNIKU – ŠTETA ZBOG POVREDE PRAVA IZ RADNOG ODNOSA
Isplata plaće kao naknada štete zbog neiskorištenog godišnjeg odmora**

(Čl.109. st.2. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05)

Zbog uskrate prava na korištenje godišnjeg odmora radniku ne pripada pravo od poslodavca potraživati isplatu plaće, već ima pravo potraživati naknadu stvarno pretrpljene štete koja je posljedica nemogućnosti korištenja godišnjeg odmora, a koja se manifestira, ili u umanjenju neke njegove imovine, ili u sprječavanju njezina povećanja, ili u trpljenju određenih bolova.

„Odredbom čl. 109. st. 2. Zakona o radu ("Narodne novine", br: 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst, i 68/05 dalje: ZOR) propisano je da se pravo na naknadu štete iz stavka 1. tog članka odnosi i na štetu koju je poslodavac uzrokovao radniku povredom njegovih prava iz radnog odnosa.

Među strankama nije sporno da tužitelj u 2002. i 2003. godini nije iskoristio cijeli godišnji odmor. Ukoliko tužitelj nije iskoristio godišnji odmor krivnjom tuženika, imao

bi pravo na naknadu štete za neiskorišteni godišnji odmor, ali mu ne pripada zbog toga pravo na isplatu plaće. Tužitelj naime je uredno primio plaću za cijelo vrijeme što je radio, pa i u tim spornim godinama 2002. i 2003. godini, kako to tužitelj sam ističe, te mu dakle ne pripada ponovno plaća zbog neiskorištenog godišnjeg odmora, već bi imao pravo na naknadu štete koju je zbog neiskorištenog godišnjeg odmora trpio.

Šteta je sukladno čl. 155. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 – dalje: ZOO), umanjenje nečije imovine (obična šteta) i sprečavanje njezina povećanja (izmakla korist), a i nanošenje drugom fizičkog ili psihičkog bola ili straha (nematerijalna šteta).

Pogrešno je stajalište prvostupanjskog suda da tužitelju za neiskorišteni godišnji odmor pripada plaća. Prema čl. 53. ZOR-a radnik za vrijeme godišnjeg odmora ima pravo na naknadu plaće u visini određenoj kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, a najmanje u visini njegove prosječne mjesečne plaće u prethodna tri mjeseca (uračunavajući tu i odgovarajuću novčanu vrijednost plaće u naravi). Prvostupanjski sud navodi da tužitelju za vrijeme godišnjeg odmora prema Kolektivnom ugovoru pripada pravo na naknadu plaće u iznosu kao da je radio, no tužitelj nije bio na godišnjem odmoru u vremenu za koji zahtjeva naknadu štete, pa mu dakle ne pripada plaća za neiskorišteni godišnji odmor, nego naknada štete ako ju je imao.

Tužitelj međutim uopće ne navodi niti u tužbi, niti tijekom postupka, a niti u svom iskazu saslušanom kao stranka, kakvu je on to štetu trpio i od čega se ona sastoji. Naime, tužitelj samo u tužbi tvrdi da je pretrpio štetu, a saslušan kao stranka navodi samo da nije iskoristio svoje pravo na godišnji odmor iz jednostavnog razloga jer je bilo previše posla. Obzirom da tužitelj nema pravo na naknadu plaće za neiskorišteni godišnji odmor, već pravo na naknadu štete u slučaju ako je doista krivnjom tuženika došlo do toga da nije iskoristio godišnji odmor, a kako tužitelj upravo zahtjeva naknadu plaće, a ne precizira niti dokazuje kakvu je štetu trpio i u čemu se ona sastoji, to je valjalo uvažiti žalbu tuženika u tom dijelu, preinačiti prvostupanjsku presudu i odbiti tužbeni zahtjev za iznos od 89.836,80 kn bruto zajedno sa dosuđenim kamatama, a sukladno čl. 373. toč. 3. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-320/10-2, od 14. X. 2010.

**ODGOVORNOST RADNIKA ZA ŠTETU UZROKOVANU
POSLODAVCU – PRETPOSTAVKE ODGOVORNOSTI
Umor radnika kao posljedica loše organizacije procesa rada**

(Čl.105. st.1. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05)

Nema skrivljenog postupanja (krajnje nepažnje) radnika kada je do štetnog događaja došlo zbog umora radnika, smanjenja njegove pažnje i pada koncentracije, ako je sve to direktna posljedica neadekvatne ili loše organizacije procesa rada poslodavca, pa u tom slučaju ne postoje ni pretpostavke odštetne odgovornosti radnika poslodavcu.

„Iz činjeničnog utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da je do štete došlo dana 11. ožujka 2008. godine na način da je prilikom pretakanja ljepljive iz autocisterne u rezervoar došlo do isticanja ljepljive u odvod prema taložniku. Na poslovima zaprimanja ljepljive radio je tuženik i to u dnevnoj smjeni koja je trajala od 06,00 do 18,00 sati, a osim tih poslova istoga dana tuženik je radio i na poslovima remonta pogona. Tuženik je u odgovoru na tužbu i tijekom postupka tvrdio da se zbog radnih uvjeta nalazio u kroničnom stanju umora koje je dovelo do smanjenog radnog učinka, a za što on nije odgovoran.

Na temelju evidencije radnog vremena utvrđeno je da je tuženik najmanje tri mjeseca uzastopce prije štetnog događaja radio produženi smjenski rad, uključujući rad noću na način da je 12 sati radio, 24 sata bio na odmoru, ponovno 12 sati radio a 24 sata bio na odmoru, iako se rad u turnusu odvija na način da radnik radi 12 sati, 24 sata je slobodan, nakon toga radi 12 sati i slobodan je 48 sati. Vještak medicine rada također je analizirao način rada tuženika tijekom siječnja, veljače i ožujka 2008. godine, te utvrdio upravo da je tuženik radio produženi smjenski i noćni rad, a što je dovelo do poremećaja normalnog ritma tjelesnih funkcija, a što opet rezultira brojnim smetnjama u funkcioniranju organizma koji dovode do učestalijih grešaka i incidenata na poslu, poremećaja rada i ozljeda na radu. Nadalje je vještak utvrdio da je radno mjesto na kojem je radio tuženik, radno mjesto s posebnim uvjetima rada, što znači da je procijenjeno da na tom radnom mjestu postoje opasnosti po zdravlje i to zbog rukovanja i upravljanja strojevima i uređajima, zbog čega je i potrebno redovito kontrolirati zdravlje radnika na tom radnom mjestu kod specijaliste medicine rada, a to znači da obavljanje poslova tog radnog mjesta zahtijeva koncentraciju i pažnju.

Stoga, kada se uzme u obzir da je tuženik, prije štetnog događaja, kroz vrijeme od tri mjeseca radio produženi smjenski i noćni rad, da je prije štetnog događaja u vremenu od 5. ožujka do 14. ožujka 2008. godine radio tzv. ubrzanim tempom, što znači 12-24-12-24, a štetni događaj se dogodio 11. ožujka 2008. godine, kraj citiranog nalaza i mišljenja vještaka, i po ocijeni ovoga suda pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da do štetnog događaja nije došlo krivnjom tuženika. Uzrok štetnog događaja je način organizacije rada, odnosno činjenica da je tuženik, ne samo što je radio kroz produženi smjenski i noćni rad, obavljao dva posla na dan štetnog događaja, tj. obavljao je poslove remonta pogona i preuzimanja ljepljive i to iz pet autocisterni. Obzirom da su do stanja kroničnog umora doveli faktori koje je vještak objasnio u svom ranijem nalazu i mišljenju, a to su faktori koji se ne mogu pripisati u krivnju tuženika već načinu organizacije rada kod tužitelja, dakle produženi smjenski i noćni rad, kao i obavljanje ne

samo poslova radnog mjesta rukovatelja na ljepilu, već i remonta pogona, i po ocijeni ovoga suda ne postoji odgovornost tuženika za štetu koja je nastala tužitelju. Stoga je prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je odbio tužbeni zahtjev kao neosnovan, budući da se radi o šteti koju je poslodavcu prouzročio radnik, odgovornost tuženika postojala bi samo ako bi štetu prouzrokovao namjerno ili zbog krajnje nepažnje, kako to propisuje odredba iz čl. 105. st. 1. Zakona o radu ("Narodne novine", br: 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst, i 68/05).“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-464/10-2, od 21. X. 2010.

V GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO

PARNIČNI POSTUPAK

OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU – NAČELO DISPOZICIJE

Priznanje prethodno osporenog tužbenog zahtjeva

(Čl.3. st.1. i st.3. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08)

Tuženik tijekom cijelog postupak može priznati tužbeni zahtjev, no kada on to, glede zahtjeva kojem se je prethodno protivio, učini odmah narednog dana nakon primitka mišljenja liječničkog vještaka, i prije nego što je isti dostavljen na očitovanje tužitelju, a iz tog mišljenja očito proizlazi pravo tužitelja na znatno veći iznos naknade štete od onog zatraženog tužbenim zahtjevom i na koji se priznanje odnosi, radi se o nedopuštenom raspolaganju tuženika koje sud neće uvažiti, jer je učinjeno sa očiglednom namjerom da se tužitelja osujeti u mogućnosti povećanja tužbenog zahtjeva u skladu sa mišljenjem vještaka.

„Tuženik je podneskom od 13. srpnja 2006. godine (list 100) u cijelosti priznao tužbeni zahtjev tužitelja postavljen u tužbi u iznosu od 74.000,00 kn, i to drugi dan nakon primitka nalaza i mišljenja medicinskog vještaka prof. dr. J.Š. Tuženik je primio nalaz i mišljenje 12. srpnja 2006. godine. Dana 9. kolovoza 2006. godine tužitelj je primio nalaz i mišljenje vještaka kao i podnesak kojim je tuženik priznao tužbeni zahtjev, te je na prvom slijedećem ročištu za glavnu raspravu održanom 8. rujna 2006. godine povisio tužbeni zahtjev na iznos od 122.000,00 kn u skladu sa rezultatima medicinskog vještačenja. Na ročištu održanom 6. listopada 2006. godine (list 105) tuženik nije pristao

na povišenje tužbenog zahtjeva, a prvostupanjski sud je rješenjem od 6. listopada 2006. godine (list 107) dopustio preinaku tužbe.

Prema odredbi čl. 331. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08 – u daljnjem tekstu: ZPP) ako tuženik do zaključenja glavne rasprave prizna tužbeni zahtjev, sud će bez daljnjeg raspravljanja donijeti presudu kojom prihvaća tužbeni zahtjev (presudu na temelju priznanja). Sud neće donijeti presudu na temelju priznanja i kad je udovoljeno potrebnim uvjetima, ako nađe da je riječ o zahtjevu kojim stranke ne mogu raspolagati (čl. 3. st. 3. ZPP-a).

Prema čl. 3. ZPP-a stranke mogu slobodno raspolagati zahtjevima koje su stavile u tijeku postupka, mogu se odreći svog zahtjeva, priznati zahtjev protivnika i nagoditi. Sud neće uvažiti raspolaganja stranaka koja su u suprotnosti s prisilnim propisima i pravilima javnog morala.

Tuženik je tokom cijelog trajanja postupka osporavao i osnovu i visinu tužbenog zahtjeva, da bi jedan dan nakon primitka nalaza i mišljenja medicinskog vještaka, kojim su utvrđene povrede koje je tužitelj zadobio u štetnom događaju, trajanje i intenzitet fizičkih bolova i straha koje je pretrpio, kao i razdoblje u kojemu je tužitelju trebala tuđa pomoć i njega, uslijedilo priznanje tužbenog zahtjeva postavljenog u tužbi. Takvo korištenje procesnim ovlaštenjima pravilno je prvostupanjski sud ocijenio nesuglasnim sa čl. 3. st. 3. ZPP-a, te je u situaciji, u kojoj su rezultati medicinskog vještačenja imajući u vidu "Orijentacijske kriterije" VSRH, pružali osnovu za zaključak da tužitelju pripada pravo na viši iznos naknade od onog u prvotno postavljenom tužbenom zahtjevu, trebao priznanje tužbenog zahtjeva po tuženiku neposredno nakon saznanja za rezultate vještačenja u cijelosti ocijeniti nedopuštenim, jer je učinjeno isključivo sa svrhom onemogućavanja tužitelja da povisi tužbeni zahtjev sukladno nalazu i mišljenju liječničkog vještaka, a ne donositi djelomičnu presudu na temelju priznanja.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1918/10-2, od 6. XII. 2010.

OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU – OSTALA NAČELA
Izricanje novčane kazne zbog zlouporabe procesnih ovlaštenja

(Čl.10. u svezi čl.75.st.5. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08)

Zahtjev punomoćnika stranke za izuzeće suca koji je, s obzirom na okolnosti konkretnog slučaja, postavljen isključivo s namjerom ometanja i sprečavanja suda u poduzimanju parnične radnje – održavanju ročišta radi saslušanja stranaka,

predstavlja zluporabu procesnih ovlaštenja zbog koje je sud ovlašten izreći novčanu kaznu.

„Nakon izvršenog uvida u spis, i po ocjeni ovoga suda sudac prvostupanjskog suda je pravilnom primjenom odredbe iz čl. 75. st. 5. ZPP-a utvrdio da je zahtjev za njegovo izuzeće podnesen samo zato da bi se omelo sud u nastavku izvođenja dokaza saslušanjem tuženika kao stranke, a koji zahtjev je podnesen od strane punomoćnika tuženika. To iz razloga što nakon što je sud započeo sa saslušanjem tuženika kao stranke, punomoćnik tuženika je tražio izuzeće suca B.H., a što je obrazložio činjenicom da sudac nije dozvolio postavljanje pitanja koja je punomoćnik tuženika uputio tužitelju, iako je tužitelj prethodno već bio saslušan. To očigledno ukazuje na ometanje rada suda i sprječavanje suda u poduzimanju radnje izvođenjem dokaza saslušanjem tuženika kao stranke, a nakon što je tužitelj dao svoj iskaz.

Ne mogu se kao osnovanim prihvatiti navodi žalbe da bi eventualno razlozi za primjenu citirane zakonske odredbe postojali da je zahtjev za izuzeće bio stavljen uopćeno, ako se o njemu već odlučivalo ili ako nije obrazložen, jer iz zakonske odredbe koju je prvostupanjski sud primijenio pri donošenju pobijane odluke to ne proizlazi, već je upravo pravilnim tumačenjem navedene zakonske odredbe prvostupanjski sud novčano kaznio punomoćnika tuženika.

Potpuno je neodlučno za ocjenu pravilnosti i zakonitosti pobijanog rješenja na koji način je sud dopustio postavljanje pitanja tužitelju, odnosno po kom redoslijedu, a nakon što je tužitelj dao svoj iskaz, već je za ocjenu pravilnosti i zakonitosti pobijanog rješenja odlučno da li je svojim ponašanjem punomoćnik tuženika ometao, odnosno spriječio sud u poduzimanju neke radnje, a podnošenje zahtjeva za izuzeće suca nakon što je tuženik započeo sa davanjem svog iskaza nedvojbeno ukazuje upravo na to da je zahtjev za izuzeće koji je podnio punomoćnik tuženika podnesen da bi se spriječio sud u poduzimanju radnje saslušanja tuženika kao stranke.

Iako prvostupanjski sud u obrazloženju rješenja nije naveo da se radi o težoj zloupotrebi prava, ovakvo postupanje punomoćnika tuženika ovaj sud drugog stupnja ocjenjuje doista kao težu zloupotrebu prava te da je primjerena izrečena novčana kazna.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-767/09-2, od 30. XII. 2009.

PARNIČNI TROŠKOVI – ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Određenost zahtjeva za naknadu troškova – plaćenih sudskih pristojbi

(Čl.164.st.1. i st.2. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08

Zahtjev za naknadu troškova s osnova sudskih pristojbi, o čijoj visini je sud već donio odluku, i koje je stranka već platila, postavljen na način da su zatraženi „prema odluci suda“, bez navođenja iznosa koji se potražuje, ne predstavlja određeno postavljen zahtjev kojem bi sud mogao udovoljiti.

„Prema odredbi iz čl. 164. st. 2. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08 – u daljnjem tekstu: ZPP), koji zakon se primjenjuje po odredbi iz čl. 19. st. 1. Ovršnog zakona („Narodne novine“, br: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08) i u ovršnom postupku, stranka je dužna u zahtjevu određeno navesti troškove za koje traži naknadu.

U vrijeme podnošenja zahtjeva već su postojale odluke suda o sudskim pristojbama čiji je ovršenik bio obvezanik (list 39, 76 i 120), i u pogledu visine tih troškova nije postojala neizvjesnost koja bi trebala biti otklonjena donošenjem neke kasnije odluke suda, što uostalom proizlazi i iz žalbenog navoda o visini sudskih pristojbi koje je ovršenik platio (858,00 kn).

U takovom slučaju u kojemu već postoje odluke suda o visini sudskih pristojbi, i stranka ih je platila prije nego što je podnijela zahtjev za naknadu troškova, dužnost je stranke da određeno navede i te troškove, ako za njih traži naknadu (čl. 164. st. 2. ZPP-a), a nije dužnost suda da o tome donosi neku posebnu odluku (kako je navedeno u ovršenikovom zahtjevu „po odluci suda“), jer je sud takove odluke već donio i ne samo da ih je ovršenik primio nego je po njima i postupio prije podnošenja zahtjeva za naknadu troškova postupka. Naknadu učinjenih izdataka za sudske pristojbe „po odluci suda“ stranka takovom formulacijom svoga zahtjeva može tražiti jedino onda kada je neizvjesno kakova će o tome biti odluka suda, odnosno ako takova odluka ne postoji u vrijeme podnošenja zahtjeva za naknadu troškova, ali ne i onda kada je sud o tome već donio odluke i kada stranka ima mogućnost i ovaj dio zahtjeva određeno postaviti, kao što je to slučaj u ovom postupku.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-384/10-2, od 13. V. 2010.

**PARNIČNI TROŠKOVI – KOJI SE TROŠKOVI NAKNAĐUJU
Trošak prijevoza vlastitim osobnim vozilom**

(Čl.155.st.1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08, i čl.8. i čl.9. Pravilnika o naknadi troškova u sudskim postupcima – „Narodne novine“ br. 46/88)

Stranka nema pravo na naknadu troškova prijevoza vlastitim osobnim automobilom ako iz zahtjeva za naknadu tog troška ne proizlaze razlozi zbog kojih nije koristila prijevoz sredstvima javnog prometa, odnosno razlozi zbog kojih je bilo neophodno da koristi svoje osobno vozilo.

„Pazeći po službenoj dužnosti na pogrešnu primjenu materijalnog prava, ovaj drugostupanjski sud je utvrdio da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo, i to odredbe Pravilnika o naknadi troškova u sudskim postupcima („Narodne novine“, broj 46/88 – dalje Pravilnik). Odredbom čl. 6. st. 1. tog Pravilnika određeno je da putni troškovi obuhvaćaju naknadu za prijevoz sredstvima javnog prometa, a čl.7. Pravilnika je određeno da naknada za prijevoz pripada za putovanje izvršeno najkraćim putem i najekonomičnijim prometnim sredstvom. Tek u slučaju da postoje relacije na kojima ne prometuju sredstva javnog prometa, ili ne prometuju u pogodno vrijeme, ili je iz drugih razloga bilo neophodno da se ne koristi sredstvo javnog prometa, temeljem odredbe čl.8. Pravilnika stranci bi se mogli priznati troškovi u vidu kilometraže i to vlastitim prijevoznim sredstvom u smislu čl. 9. Pravilnika.

Podnoseći zahtjev za trošak parničnog postupka tužitelj nije naveo činjenice iz kojih proizlazi da na relaciji Z. – P. ne prometuju sredstva javnog prijevoza, ili da je bilo neophodno da se koristi osobnim vozilom, pa kako te činjenice nisu iznesene, nije niti dokazano da je imao opravdane troškove prijevoza osobnim automobilom, pa se stoga tužitelju ne mogu priznati troškovi postupka koji se odnose na troškove prijevoza osobnim automobilom u iznosu od 300,00 kuna i trošak cestarine od 88,00 kuna. Prema tome, tužitelju pripada samo trošak parničnog postupka koji se odnosi na trošak sudske pristojbe u iznosu od 100,00 kuna, koji mu je odmjeren na temelju odredbe čl. 154. st. 1. u vezi čl. 155. ZPP.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-66/10-2, od 1. IV. 2010.

TUŽBA – POSTUPAK PRIJE PODNOŠENJA TUŽBE KAD JE STRANKA U POSTUPKU REPUBLIKA HRVATSKA

Kada tuženik nema poznato prebivalište i boravište u RH

(Čl.186.a st.6. i st.8. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08)

Svrha prethodnog obraćanja (RH kao potencijalnog tužitelja) sa zahtjevom za mirno rješenje spora je izvan sudsko uređenje (nagodbom) nekog spornog pravnog odnosa i izbjegavanje vođenja sudskog postupka, a ta svrha ne može se postići kada osoba potencijalnog tuženika nema u Republici Hrvatskoj poznato ni prijavljeno prebivalište i boravište, pa u tom slučaju postupak prethodnog obraćanja nije procesna pretpostavka za podnošenje tužbe protiv takve osobe.

„Sud prvog stupnja pobijanim rješenjem odbacuje tužbu tužitelja pozivom na odredbu čl.186.a st.6. i st.8. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08 – u daljnjem tekstu: ZPP), jer tužitelj prije podnošenja tužbe nije od nadležnog centra za socijalnu skrb zatražio da se tuženiku, čije prebivalište i boravište nije poznato, postavi skrbnik za poseban slučaj, pa nije na pravilan način proveo ni prethodni postupak radi mirnog rješenja spora.

Osnovano tužitelj u žalbi ističe da je pobijano rješenje doneseno pogrešnom primjenom odredbe čl.186.a ZPP-a. Naime, iz tužbe tužitelja proizlazi da je osoba tuženika nepoznata prebivališta i boravišta u Republici Hrvatskoj, a da navedeni tuženik nije u evidencijama MUP-a, tj. da nema ni prijavljeno prebivalište ni prijavljeno boravište u RH proizlazi i iz izvješća (list 7) Ministarstva unutarnjih poslova RH, jer je tužitelj prije podnošenja tužbe zatražio navedenu provjeru.

Odredbom čl.186.a st.1. do st.7. propisan je postupak prethodnog obraćanja nadležnom državnom odvjetništvu radi pokušaja mirnog rješenja spora u slučajevima kada se namjerava podnijeti tužba protiv Republike Hrvatske. Odredbom st.8. istog članka i zakona propisano je da se odredbe prethodnih stavaka tog članka na odgovarajući način primjenjuju i onda kada Republika Hrvatska namjerava tužiti neku osobu s prebivalištem ili sjedištem u Republici Hrvatskoj.

Dakle, odredba čl.186.a st.8. ZPP-a, pretpostavlja da osoba protiv koje se namjerava podnijeti tužba sudu ima prijavljeno prebivalište ili boravište u RH, odnosno da joj je poznata adresa na koju joj državno odvjetništvo mora uputiti zahtjev za mirno rješenje spora. Stoga obveza prethodnog obraćanja podnošenjem zahtjeva za mirno rješenje spora, u skladu sa odredbom čl.186.a st.8. ZPP-a, ne postoji onda kada osoba koju se namjerava tužiti nema prebivalište ni boravište, odnosno sjedište u RH, a prema ocjeni ovoga suda drugog stupnja, sa navedenom situacijom treba izjednačiti i situaciju iz ovog predmeta, tj. kada iz prethodno izvršene provjere kod nadležnog tijela upravne vlasti proizlazi da se radi o osobi nepoznatog prebivališta i boravišta.

Naime, svrha i smisao zbog koje je propisana obveza pokretanja prethodnog postupka u smislu odredbe čl.186.a, neovisno od toga da li je Republika Hrvatska potencijalni tuženik ili potencijalni tužitelj, da se izbjegne vođenje sudskog postupka možebitnim mirnim rješenjem spora, odnosno sklapanjem izvan sudske nagodbe. U

situaciji kada je nepoznato i prebivalište i boravište osobe koju Republika Hrvatska ima namjeru tužiti, navedenu svrhu nije moguće postići ni podnošenjem zahtjeva prethodno imenovanom skrbniku takve osobe, a sve to s obzirom na zakonom propisanu skrbnikovu zadaću da se brine o pravima štíćenika, i da u skladu sa time ta prava štiti u pokrenutim sudskim i upravnim postupcima.

S obzirom na naprijed navedeno valjalo je, temeljem odredbe čl.380.t.3. ZPP-a, uvažiti žalbu tužitelja i ukinuti pobijano prvostupanjsko rješenje i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1226/10-2, od 9. XII. 2010.

TUŽBA – PREINAKA TUŽBE - OBJEKTIVNA

Usklađivanje tužbenog zahtjeva sa nalazom i mišljenjem vještaka

(Čl.191.st.1. i st.3. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08)

Kada je očividom i vještačenjem utvrđeno da je čin smetanja (ukapanjem ukupno jedanaest betonskih stupova), zbog kojeg je podnesenom tužbom zatražena posjedovna zaštita, počinjen dijelom (ukapanjem devet stupaca) na zemljišnoj čestici navedenoj u tužbi a dijelom (ukapanjem dva stupca) na drugoj susjednoj čestici, i kada tužitelj u skladu sa tim izmijeni tužbeni zahtjev, time nije promijenjena njegova istovjetnost, niti je došlo do njegova povećanja, pa se stoga ne radi o preinaci tužbe već o dopuni njenih navoda.

„U tužbi tužitelj je zatražio posjedovnu zaštitu i u deklaratornom preambulu tužbe naveo da su tuženici počinili smetanje posjeda na način da su tužitelja smetali u posljednjem mirnom posjedu nekretnina upisanih u zk.ul. 1583 k.o. V. koje se sastoje od čkbr. 2002 – livade G. sa 258 čhv, na način da su dana 6. svibnja 2009.godine na istočnom dijelu čkbr. 2002 k.o. V., gledajući od sjevera prema jugu, postavili u dužini od 30,00 metra 11 betonskih stupaca visine iznad zemlje cca 1,50 metara s razmakom između stupaca cca 3,00 metara.

Nakon izvedenog dokaza vještačenjem po mjerničkom vještaku tužitelj je podneskom od 16. veljače 2010. godine naveo da sukladno nalazu i mišljenju vještaka i provedenom očevidu gdje je utvrđeno da su betonski stupci od 1 do 9 na kat. čestici 2002, a betonski stupci 10 i 11 na čkbr. 1997 k.o. V., pa prema tome postavlja tužbeni zahtjev kojim traži posjedovnu zaštitu zbog počinjenog smetanja, a koje je smetanje počinjeno na način da su tuženici dana 6. svibnja 2009. godine na sjeverozapadnom dijelu čkbr. 2002

k.o. V. gledajući od sjevera prema jugu postavili u dužini od oko 27,34 metra devet betonskih stupaca visine iznad zemlje oko 1,5 metara, s razmakom između stupaca 3 metra, te dva stupca broj 10 i 11 visine oko 1,5 metara, s razmakom između stupaca oko 2,45 metara na dijelu posjeda tužitelja koji čini dio jugozapadnog ruba čkbr. 1997 k.o. V.

U smislu čl. 191. st. 1. ZPP preinaka tužbe jest promjena istovjetnosti zahtjeva, povećanje postojećeg ili isticanje drugog zahtjeva uz postojeći.

S obzirom na to da je u prvotno postavljenoj tužbi i tužbenom zahtjevu tužitelj tvrdio da je počinjeno smetanje posjeda na način da je na dijelu nekretnina koje su u posljednjem mirnom posjedu tužitelja, tuženik postavio 11 betonskih stupova, što prvostupanjski sud nakon izvedenih dokaza uzima kao utvrđene činjenice, a nakon vještačenja tužitelj postavlja određeni zahtjev na način da su 10. i 11. stupac na čestici oznake 1997, time po ocjeni ovog drugostupanjskog suda tužitelj nije promijenio istovjetnost zahtjeva, već je u smislu čl. 191. st. 3. ZPP promijenio pojedine navode, tako da tužba nije preinačena.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-630/10-2, od 16. VI. 2010.

NEKONTRADIKTORNE PRESUDE – PRESUDA ZBOG OGLUHE
Nepodnošenje odgovora na tužbu kao uvjet za presudu zbog ogluhe

(Čl.331.b st.1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08)

Donošenje presude zbog ogluhe pretpostavlja potpunu pasivnost tuženika nakon primanja tužbe i poziva suda za dostavljanje pisanog odgovora na tužbu, pa ukoliko tuženik podnese sudu pisani odgovor ali po osobi (predsjedniku upravnog vijeća) koja nije njegov zastupnik, i za koju nije uz dostavljeni odgovor priložena punomoć za zastupanje, sud ne može donijeti presudu zbog ogluhe prije nego što poduzme radnje radi otklanjanja nedostataka u zastupanju tuženika.

„Presuda zbog ogluhe, sukladno čl.331.b ZPP-a, može se donijeti ako tuženik ne podnese odgovor na tužbu u određenom roku i ako uz to bude udovoljeno uvjetima propisanim čl.331.b st.1.t.1.-4.ZPP-a.

Pogrešno prvostupanjski sud smatra da je odgovor na tužbu u ovom predmetu podnijela neovlaštena osoba, tj. predsjednik upravnog vijeća tuženika K.K., dipl.jur., koji nije ovlašten za zastupanje tuženika kao zdravstvene ustanove, pa da zbog toga odgovor na tužbu nije niti podnijet.

Naime, u roku određenom po prvostupanjskom sudu tuženika Opća županijska bolnica P. podnijela je odgovor na tužbu, koji se nalazi na listu 82 spisa. Istina je da je odgovor na tužbu potpisao K.K., a koji je predsjednik upravnog vijeća tuženice.

Točno je da iz Statuta tuženice, koji je priložen spisu, proizlazi da tuženicu zastupa ravnatelj, a koji svoja ovlaštenja za zastupanje bolnice može prenijeti na druge radnike bolnice (čl.10. i 11. Statuta).

Prvostupanjski sud je bio dužan pozvati tuženicu da dostavi punomoć za zastupanje izdanu K.K., sukladno čl.98. ZPP-a, a ukoliko je prvostupanjski sud sumnjao ili imao podatke o tome da K.K. ne može biti punomoćnik, trebao je postupiti sukladno čl.90. ZPP-a, a nikako nije mogao zaključiti da tuženica nije podnijela odgovor na tužbu, samo zbog toga što odgovor nije potpisan po ravnatelju, te donijeti presudu zbog ogluhe.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-138/10-2, od 11. II. 2010.

PRAVOMOĆNOST PRESUDE – OBJEKTIVNE GRANICE PRAVOMOĆNOSTI

Zahtjev za plaćanje uzdržavanja u postotku od plaće i u novčanom iznosu

(Čl.333.st.2. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08)

Ne postoji objektivni identitet spora između pravomoćno okončane parnice, u kojoj je obveznik uzdržavanja obvezan plaćati uzdržavanje u postotku od plaće, i pokrenute parnice u kojoj se traži plaćanje uzdržavanja u novčanom iznosu, jer se radi o zakonom priznatom pravu na izmjenu pravomoćno određenog načina uzdržavanja.

„Među strankama nije sporno da je tužitelj kao suprug tuženice obvezan da doprinosi za uzdržavanje tuženice sa iznosom od 15% redovnih mjesečnih novčanih primanja, i to presudom Opštinskog suda u Š. broj P-2791/06 od 28. ožujka 2007. godine, koja presuda je priznata rješenjem Općinskog suda u D. broj R1-29/08-2 od 27. kolovoza 2008. godine.

Tužitelj zahtijeva prestanak uzdržavanja, a tuženica je podnijela protutužbeni zahtjev kojim zahtijeva da se tužitelju M.S. naloži da za njeno uzdržavanje doprinosi mjesečni iznos od 1.000,00 kn počevši od dana podnošenja protutužbe, pa sve dok za to budu postojali zakonski uvjeti zajedno sa zateznom kamata.

Prvostupanjski sud je pogrešno primijenio odredbu čl. 333. st. 2. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08 – u daljnjem tekstu: ZPP), smatrajući da je o zahtjevu tuženice već odlučeno pravomoćnom presudom Opštinskog suda u Š. broj P-2791/06, radi čega je i odbacio protužbeni zahtjev tuženice, pa osnovano tuženica ističe da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu parničnog postupka i to iz čl. 354. st. 1. ZPP-a.

Da bi se moglo govoriti o pravomoćno presuđenoj stvari mora se raditi o subjektivnom i objektivnom identitetu spora, a što ovdje nije slučaj. Iz činjeničnih navoda protutužbe može se zaključiti da se radi o zahtjevu za promjenu načina uzdržavanja određenog prijašnjom pravomoćnom odlukom, u smislu čl. 243. Obiteljskog zakona (NN broj 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 –u daljnjem tekstu: OBZ), jer je u presudi Opštinskog suda u Š. određeno uzdržavanje tuženici od strane tužitelja u postotku od plaće, a ovim protutužbenim zahtjevom zahtijeva se da se obveza uzdržavanja utvrditi u određenom novčanom iznosu. Prema sadašnjim odredbama OBZ-a uzdržavanje se određuje u novčanom iznosu, a ne više u postotku od plaće i naknade plaće.

Budući je dakle prvostupanjski sud počinio bitnu povredu parničnog postupka valjalo je uvažiti žalbu tuženice i ukinuti prvostupanjsku presudu u dijelu u kojem je odbačen njen protutužbeni zahtjev (točka II izreke) i u tom dijelu predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje sukladno čl. 369. st. 1. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1588/10-2, od 11. XI. 2010.

PRAVOMOĆNOST PRESUDE – ISPRAVLJANJE PRESUDE Pogrešno napisano ime i prezime tuženika

(Čl.342. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08)

Kada je tužitelj u tužbi pogrešno napisao ime i prezime osobe tuženika, pa ga na isti način naznači i sud u presudi, tada se ne radi o pogrešci suda pri pisanju presude, pa u tom slučaju ne postoje ni razlozi zbog kojih bi tužitelj mogao tražiti donošenje rješenja o ispravku presude.

„Odredbom čl. 186. i čl. 106. ZPP-a propisano je što mora sadržavati tužba i što moraju sadržavati podnesci.

U tužbi tužitelj je kao osobu tuženika naznačio F.M. iz G., G. br. 2, a da je ime i prezime tuženika F.M. naznačio je tužitelj i u punomoći (list broj 2 spisa), i u podnescima

dostavljenim uz tužbu (list broj 3-5 spisa) te u podnesku od 4. travnja 2006. godine (list broj 10 spisa).

Sud prvog stupnja donio je presudu zbog ogluhe broj P-57/06-6 od 19. travnja 2006. godine u kojoj je kao tuženik naznačen F.M. iz G., G. br. 2, a što je i u skladu s tužbom tuženika. Presuda zbog ogluhe postala je pravomoćna 10. svibnja 2006. godine.

Odredbom čl. 342. st. 1. ZPP-a propisano je da će pogreške u imenima i brojevima i druge očite pogreške u pisanju i računanju, nedostatke u obliku i nesuglasnost prijepisa presude s izvornikom ispraviti sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća u svako doba.

Dakle, u presudi zbog ogluhe napisano je ime i prezime tuženika F.M., pa po ocijeni ovoga suda to nije pogreška u smislu odredbe st. 1. čl. 342. ZPP-a – te je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da u citiranoj presudi zbog ogluhe nema pogreške glede imena i prezimena tuženika, radi čega je prijedlog tužitelja za ispravak presude zbog ogluhe Općinskog suda u G. br. P-57/06-6 od 19. travnja 2006. godine pravilno odbačen rješenjem prvostupanjskog suda kao nedopušten.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1484/09-2, od 7. I. 2010.

**RAZLOZI ZA ŽALBU – BITNE POVREDE PARNIČNOG POSTUPKA –
RELATIVNO BITNE POVREDE**

Odustajanje od izvođenja dokaza zbog ne uplate predujma

(Čl.354.st.1. u svezi čl.153.st.3. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08)

Zbog toga što tužitelj nije predujmio iznos sredstava potrebnih za podmirenje troškova izvođenja dokaza uvidajem, sud je ovlašten odustati od izvođenja tog dokaza, ali ne i odbiti tužbeni zahtjev a da prethodno nije proveo druge dokaze kojima je moguće utvrditi odlučne činjenice, a koje dokaze je tužitelj predložio.

„U ovom parničnom predmetu prvostupanjski sud je rješenjem od 7. rujna 2009. godine odredio izvođenje dokaza uvidajem (očevidom) na licu mjesta uz sudjelovanje vještaka mjerničke struke i radi saslušanja svjedoka, a sve radi identifikacije na terenu nekretnina tužitelja, te je stoga pozvao tužitelja na plaćanje predujma za očevid na temelju odredbe čl. 153. st. 1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08 – dalje:ZPP).

Odredbom čl. 153. st. 3. ZPP-a, određeno je da će sud odustati od izvođenja dokaza ako iznos potreban za podmirenje troškova ne bude položen u roku što ga sud odredi. U tom će slučaju sud, s obzirom na sve okolnosti, po svojem uvjerenju, ocijeniti od kakve je važnosti što stranka nije u roku položila iznos potreban za podmirenje troškova. Osnovano u žalbi tuženik navodi da je prvostupanjski sud nepravilno primijenio ovu odredbu, te da je trebao, bez obzira na neplaćanje predujma izvesti dokaze koje je tužitelj predložio, pa nakon izvođenja predloženih dokaza, odnosno sukladno utvrđenim činjenicama donijeti odluku o osnovanosti ili neosnovanosti tužbenog zahtjeva.

Prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda, pravilno je prvostupanjski sud na temelju odredbe čl. 153. st. 3. ZPP-a odustao od izvođenja dokaza vještačenjem i očevitom na licu mjesta, no to ne znači da se činjenično stanje u ovoj parnici nije moglo utvrditi i saslušanjem svjedoka predloženih od strane tužitelja. Time što je prvostupanjski sud odustao i od izvođenja dokaza saslušanjem predloženih svjedoka počinio je relativno bitnu povredu odredaba parničnog postupka, jer je nepravilno primijenio odredbu čl. 153. st. 3. ZPP-a, što je bilo od utjecaja na donošenje zakonite i pravilne odluke, jer je tek nakon saslušanja svjedoka, prvostupanjski sud mogao u smislu čl. 153. st. 3. ZPP-a, ocijeniti od kakve je važnosti što tužitelj nije u roku položio iznos potreban za podmirenje troškova očevida.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-19/10-2, od 23. III. 2010.

**POSTUPAK PO ŽALBI – POSTUPAK KOD PRVOSTUPANJSKOG SUDA
Podnošenje žalbe po punomoćniku bez dostave punomoći**

(Čl.358. i čl.351.st.1. Zakona o parničnom postupku – „Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08 i 123/08)

Propust punomoćnika da uz podnesenu žalbu priloži punomoć, i da ju po pozivu suda naknadno dostavi, ne čini podnesenu žalbu nedopuštenom već nepotpunom, pa ju sud prvog stupnja ne može odbaciti prije nego što je pozvao samu stranku da ju potpiše i na taj način otkloni navedeni nedostatak.

„Iz spisa predmeta proizlazi da je prvostupanjski sud dopisom od 13. listopada 2009. godine pozvao odvjetnika J.P. da u što kraćem roku, a svakako u roku od 8 dana dostavi urednu punomoć iz koje će biti razvidno da ga je ovršenik ovlastio za zastupanje u ovom predmetu. Nadalje, proizlazi da u tom roku odvjetnik nije dostavio punomoć, a prvostupanjski sud utvrđuje da nije dostavio niti odobrenje ovršenika za obavljanje pravne radnje od strane tog odvjetnika.

Radi navedenog prvostupanjski sud je pozivom na odredbe čl. 19. st. 1. Ovršnog zakona („Narodne novine“, br: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i

67/08 – dalje: OZ), a u vezi odredaba čl. 98. st. 4. i čl. 358. st. 1. i 3. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, br: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08 i 123/08 – dalje: ZPP) donio pobijano rješenje kojim je odbacio žalbu ovršenika datiranu sa 16. lipnja 2009. godine podnesenu protiv rješenja o ovrsi istog suda broj Ovr-761/09-16 od 1. lipnja 2009. godine kao nedopuštenu.

U skladu sa odredbama čl. 98. st.4. ZPP-a sud je dužan u tijeku cijelog postupka paziti je li osoba koja se pojavljuje kao punomoćnik ovlaštena za zastupanje. Ako sud utvrdi da osoba koja se pojavljuje kao punomoćnik nije ovlaštena za zastupanje, ukinut će parnične radnje što ih je ta osoba poduzela ako te radnje nije stranka naknadno odobrila. U smislu članka 98. st. 1. ZPP-a punomoćnik je dužan pri prvoj radnji u postupku podnijeti punomoć, dok stranka izdaje punomoć pismeno ili usmeno na zapisnik kod suda (članak 97. st.1. ZPP).

Kada odvjetnik nije dostavio zatraženu punomoć, smatra se da je žalba koju je isti podnio i potpisao u ime ovršenika nepotpuna, a ne nedopuštena, jer tada nema potpisa podnositelja žalbe, a to je ovršenik, jer odvjetnik ne podnosi žalbu u svoje ime i za svoj račun, pa je prvostupanjski sud trebao pozvati ovršenika da odobri tu poduzetu radnju od strane odvjetnika temeljem odredbe čl. 98. st.4. ZPP-a, odnosno da sam potpiše žalbu temeljem odredbe čl.351. st.1. ZPP-a. Budući prvostupanjski sud nije postupio na navedeni način pogrešno je primijenio odredbe čl. 98. st. 3. i 4. ZPP-a kao i odredbe čl. 358. st. 1. i 3. ZPP-a kada je donio pobijano rješenje.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1562/09-2, od 12. II. 2010.

POSTUPAK PO ŽALBI – DOPUNSKA DRUGOSTUPANJSKA ODLUKA Kod objektivne eventualne kumulacije

(Čl.377.a st.1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07 i 84/08)

Nakon što je odlukom drugostupanjskog suda preinačena prvostupanjska presuda i odbijen tužbeni zahtjev tužitelja, ne postoje uvjeti za donošenje dopunske drugostupanjske odluke o tužbenom zahtjevu koji je bio postavljen kao eventualni, jer o tom zahtjevu tužitelja nije pobijanom presudom odlučivao ni prvostupanjski sud.

„Tužitelj je u tužbi protiv tužene istakao dva tužbena zahtjeva, i to tužbeni zahtjev radi utvrđenja i davanja izjave volje, i kao drugi tužbeni zahtjev radi naknade štete, te je predložio da sud prihvati zahtjev za naknadu štete ako utvrdi da zahtjev radi utvrđenja i davanja izjave volje nije osnovan.

Općinski sud u O. je donio presudu broj P-605/08-18 od 7. svibnja 2009. godine. Protiv te presude žalbu je podnijela tužena, a koja žalba je uvažena, te je presudom ovoga suda broj Gž-394/10-3 od 15. travnja 2010. godine preinačena presuda Općinskog suda u O. broj P-605/08-18 od 7. svibnja 2009. godine, na način da je odbijen tužitelj s tužbenim zahtjevom, a odlučeno je da svaka stranka snosi svoje troškove.

Odredbom čl.377.a st.1. Zakona o parničnom postupku (NN broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07 i 84/88 – u daljnjem tekstu:ZPP), propisano je da ako je drugostupanjski sud propustio odlučiti glede svih dijelova presude, koji se pobijaju žalbom, ili ako je propustio donijeti sve odluke koje je odbacujući, odnosno odbijajući ili prihvaćajući žalbu trebao donijeti, ili ako je propustio odlučiti u pogledu jedne ili više žalbi, žalitelj može u roku od 15 dana od dostave drugostupanjske odluke predložiti drugostupanjskom sudu da svoju odluku dopuni.

Županijski sud u B. povodom žalbe tužene preinačio je naprijed citiranu presudu suda prvog stupnja i odbio je tužbeni zahtjev tužitelja, no kao što ni prvostupanjski sud kad prihvati prvi od eventualno istaknutih zahtjeva o ostalim zahtjevima ne odlučuje, tako ni drugostupanjski sud kada preinači prvostupanjsku presudu i odbije prvi od tako istaknutih zahtjeva nije ovlašten odlučiti o ostalim zahtjevima. Budući je prvostupanjska presuda povodom žalbe tužene preinačena na način da je tužitelj odbijen s prvim od eventualno postavljenih zahtjeva, to sud prvog stupnja, a s obzirom da je presudom ovog suda broj Gž-394/10-3 od 15. travnja 2010. godine odbijen tužbeni zahtjev tužitelja radi utvrđenja i davanja izjave volje, u nastavku postupka odlučuje o istaknutom tužbenom zahtjevu tužitelja za naknadu štete. Radi navedenog sukladno odredbi čl.377.a ZPP-a, prijedlog tužitelja za donošenje drugostupanjske presude u spisu Gž-394/10 odbijen je kao neosnovan.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-394/10-5, od 6. IX. 2010.

**REVIZIJA PROTIV RJEŠENJA – RJEŠENJE KOJIM JE POSTUPAK
ZAVRŠEN**

Rješenje o obvezi plaćanja sudske pristojbe

(Čl.400.st.1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08)

Nije dopuštena revizija protiv drugostupanjskog rješenja kojim je odbijena žalba izjavljena protiv prvostupanjskog rješenja o odbačaju prigovora na nalog za plaćanje sudske pristojbe, jer je navedeno rješenje doneseno u incidentalnom postupku o zasebnoj obvezi stranke reguliranoj odredbama Zakona o sudskim

pristojbama, pa odluka o toj obvezi ne predstavlja odluku kojom završava postupak u parnici koja se vodi među parničnim strankama.

„Rješenjem ovog drugostupanjskog suda od 30. travnja 2009. godine br. Gž-448/09 bila je odbijena kao neosnovana žalba tužitelja izjavljena protiv rješenja Općinskog suda u D. od 19. ožujka 2008. godine br. P-950/07, kojim je bio odbačen prigovor tužitelja protiv naloga za plaćanje sudske pristojbe kao nepravodoban.

Prema odredbi iz čl. 400. st. 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, br: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08 i 123/08 – dalje: ZPP) protiv drugostupanjskog rješenja revizija je dopuštena kada su istovremeno ispunjene dvije pretpostavke, i to da se radi o rješenju kojim je postupak pravomoćno završen, te da se radi o predmetu u kojem bi revizija bila dopuštena i protiv drugostupanjske presude.

Postupak u vezi s plaćanje sudske pristojbe je incidentalni postupak o samostalnoj imovinskopravnoj obvezi reguliranoj odredbama Zakona o sudskim pristojbama („Narodne novine“, br: 26/03 – pročišćeni tekst), te se odlukama donesenim o toj obvezi ne završava postupak u parnici koja teče između parničnih stranaka. Iz izloženog proizlazi da revizija nije dopuštena (čl. 389. st. 4. ZPP-a) pa ju je prvostupanjski sud pravilno odbacio, jer drugostupanjsko rješenje nije rješenje kojim je postupak pravomoćno završen.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-113/10-2, od 4. III. 2010.

OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA

PREDMET OVRHE I OSIGURANJA – PREDLAGANJE NOVOG SREDSTVA I PREDMETA OVRHE

Prijedlog za promjenu sredstva nakon obustave ovrhe

(Čl.5.st.3. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Nakon što je ovršni postupak pravomoćno obustavljen ovrhovoditelj više u tom postupku ne može tražiti promjenu sredstva i predmeta ovrhe, već se njegov prijedlog može smatrati kao novi prijedlog za ovrhu ukoliko sadrži sve ono što mora sadržavati ovršni prijedlog da bi sud mogao donijeti rješenje o ovrsi.

„Pogrešno je primijenio materijalno pravo prvostupanjski sud kada je prihvatio prijedlog ovrhovoditelja za promjenu sredstva odnosno predmeta ovrhe.

Naime, odredbom čl.5.st.3. OZ-a određeno je da ako se pravomoćno rješenje o ovrsi određenim sredstvom ili na određenom predmetu ne može provesti, ovrhovoditelj može a radi namirenja iste tražbine predložiti novo sredstvo i predmet ovrhe. U tom slučaju sud će donijeti novo rješenje o ovrsi i nastaviti ovrhu na temelju tog rješenja.

Bitna pretpostavka za nastavak ovrhe u smislu te odredbe je da ovršni postupak koji treba nastaviti nije prethodno obustavljen. Iz spisa br. Ovr-998/09, čiji nastavak ovrhe predlaže ovrhovoditelj, proizlazi da je u toj ovršnoj stvari pravomoćno obustavljen postupak ovrhe na pokretninama ovršenice. Kako je taj ovršni postupak obustavljen ovrhovoditelj ne može više temeljem odredbe čl.5. OZ-a osnovano predlagati promjenu sredstva ili predmeta ovrhe, jer je to mogao tražiti sve do obustave tog postupka.

Podneseni ovršni prijedlog u spisu br. Ov-1730/09 nije mogao biti prihvaćen niti kao novi prijedlog za ovrhu, jer ovrhovoditelj predlaže ovrhu na temelju pravomoćnog rješenja o ovrsi Općinskog suda u D. broj Ovr-998/09, no to rješenje o ovrsi ne predstavlja ovršnu ispravu i na temelju takvog rješenja ne može se odrediti ovrha, jer to nije odluka koja sadrži nalog za ispunjenje činidbe.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-69/10-2, od 16. II. 2010.

PREDMET OVRHE I OSIGURANJA – PREDLAGANJE NOVOG SREDSTVA I PREDMETA OVRHE

Prijedlog za promjenu predmeta zbog pogrešne naznake računa ovršenika

(Čl.5.st.2. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

To što se ovrha ne može provesti zbog toga što je, u skladu sa ovršnim prijedlogom ovrhovoditelja, određena na računu ovršenika koji ne postoji, ne predstavlja razlog za promjenu predmeta ovrhe donošenjem rješenja o ovrsi na drugom (postojećem) računu ovršenika.

„Pobijano rješenje je doneseno nakon što je sud u istom predmetu, a radi prisilnog ostvarenja iste novčane tražbine, i temeljem iste ovršne isprave, protiv istog ovršenika već odredio ovrhu rješenjem o ovrsi broj Ovr-317/09-2 od 27. veljače 2009. godine, i koje rješenje još nije postalo pravomoćno, a sve to nakon što je banka, kod koje se nalazi račun ovršenika, izvijestila ovršni sud da je ovrhovoditelj u prijedlogu rješenja o ovrsi pogrešno naznačio nepostojeći broj računa ovršenika.

S pravom ovršenik u žalbi ističe da nije bilo osnova za donošenje pobijanog rješenja, odnosno da je sud njegovim donošenjem pogrešno primijenio odredbu čl.5.st.2. OZ-a.

Naime, odredbom čl.5.st.2. OZ-a je propisano da, ako se pravomoćno rješenje o ovrsi određenim sredstvom ili na određenom predmetu ne može provesti, ovrhovoditelj može radi namirenja iste tražbine predložiti novo sredstvo ili predmet ovrhe, a u tom slučaju sud će donijeti novo rješenje o ovrsi, i nastaviti ovrhu na temelju tog rješenja.

Dakle, da bi sud mogao u smislu naprijed navedene odredbe donijeti rješenje o promjeni predmeta ili sredstva ovrhe, potrebno je da je rješenje kojim je ovrha već određena stekla svojstvo pravomoćnosti, i da se ovrha na konkretnom predmetu ne može provesti, a u konkretnom slučaju navedene pretpostavke nisu bile ispunjene. To prije svega što rješenje o ovrsi broj Ovr-317/09-2 od 27. veljače 2009. godine još nije ni postalo pravomoćno, što predstavlja osnovnu pretpostavku za donošenje novog rješenja o ovrsi. Pored toga, po ocjeni ovog drugostupanjskog suda, u konkretnom slučaju nije postojala ni druga pretpostavka iz naprijed navedene odredbe, jer je navedenim (nepravomoćnim) rješenjem o ovrsi određena ovrha na nepostojećem računu, tj. na predmetu ovrhe koji ni ne postoji, a ne na postojećem računu ovršenika na kojem se zbog određenih razloga ovrha ne bi mogla provesti. Pogrešna naznaka u ovršnom prijedlogu računa ovršenika kao predmeta ovrhe, ne čini razlog za donošenje novog rješenja primjenom odredbe čl.5.st.2. OZ-a, već čini ovrhu određenu donesenim rješenjem o ovrsi nemogućom, što bi bio razlog za njenu obustavu primjenom odredbe čl.67. OZ-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1390/09-2, od 11. I. 2010.

**OVRŠNA ISPRAVA – OVRŠNA JAVNOBILJEŽNIČKA ODLUKA I
OVRŠNA JAVNOBILJEŽNIČKA ISPRAVA**

Sporazum o zasnivanju založnog prava na nekretnini solemniziran kod javnog bilježnika

(Čl.21.t.4. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08, i čl.54. Zakona o javnom bilježništvu – „Narodne novine“ br.78/93, 29/94, 16/07 i 75/09)

Sporazum o zasnivanju založnog prava na nekretnini radi osiguranja novčane tražbine potvrđen (solemniziran) po javnom bilježniku, unatoč tome što takav način osiguranja nije propisan Ovršnim zakonom, predstavlja ovršnu ispravu na temelju koje je moguće tražiti ovrhu ako udovoljava svim uvjetima propisanim čl.54. Zakona o javnom bilježništvu, odnosno ako je njim utvrđena određena novčana tražbina radi čijeg osiguranja je sklopljen, i ako sadrži izričitu izjavu založnog dužnika kojom dozvoljava da se na temelju njega, a radi prisilnog ostvarenja osigurane tražbine, zatraži ovrha na založenoj nekretnini.

„Odredbom čl. 21.toč.4. Ovršnog zakona (Narodne novine br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 – u daljnjem tekstu: OZ) određeno je da je ovršna isprava i ovršna javnobilježnička odluka i ovršna javnobilježnička isprava.

Sporazum o osiguranju novčane tražbine zasnivanjem založenog prava na nekretninama založnog dužnika M. d.d. G. sadrži određenu obvezu na činidbu o kojoj se stranke mogu nagoditi, a to je potraživanje P.banke d.d. K. na iznos od 800.000,00 kuna po ugovoru o kreditu od 24. listopada 2002. godine kao što je to navedeno u čl. 1. tog sporazuma, a taj sporazum sadrži i clausulu intabulandi što je vidljivo iz čl. 3. iz kojeg proizlazi da založni dužnik dozvoljava opterećenje svojih nekretnina upisanih u zemljišne knjige s pravom zaloga – hipotekom u korist vjerovnika sve do potpunog namirenja svih obveza po ugovoru o kreditu, te potpisom tog sporazuma dozvoljava založnom vjerovniku uknjižbu založnog prava u zemljišnim knjigama. Iz odredbe čl. 4. tog sporazuma proizlazi da dužnik ovlašćuje vjerovnika da na temelju ovog akta može neposredno tražiti izvršenje na nekretninama iz čl. 3. ovog sporazuma radi naplate osiguranog potraživanja nakon njegove dospelosti i na ovaj način stranke utvrđuju ovršnost ovog sporazuma za neposrednu ovrhu u smislu čl. 54. st. 1. i 3. Zakona o javnom bilježništvu (Narodne novine br.78/93, 29/94, 16/07 i 75/09 – u daljnjem tekstu: ZJB). Osim toga, taj sporazum sadrži i potvrdu javnog bilježnika da je ovaj javnobilježnički akt ovršan dana 9. siječnja 2010. godine.

Imajući u vidu odredbe zaključenog sporazuma te uzimajući u obzir i činjenicu da iz potvrde javnog bilježnika od 25.listopada 2002. godine proizlazi da su stranke ovog sporazuma podnijele isti javnom bilježniku na potvrdu, ovaj drugostupanjski sud ocjenjuje da ovaj sporazum o osiguranju novčane tražbine zasnivanjem založnog prava na nekretninama, predstavlja javnobilježnički akt, jer se radi o ispravi o pravnom poslu koju su stranke potvrdile (solemnizirale) kod javnog bilježnika i ta potvrđena isprava ima u smislu čl. 59. st. 1. ZJB snagu javnobilježničkog akta.

Taj sporazum o zasnivanju založnog prava udovoljava svim zahtjevima iz odredbe čl. 54. ZJB i stoga predstavlja ovršnu ispravu u smislu čl. 21. st. 1. toč. 4. OZ-a budući da sadrži određenu obvezu na činidbu i izričitu izjavu založnog dužnika da se na temelju tog akta može radi ostvarenja dužne činidbe nakon dospjele obveze neposredno provesti prisilno izvršenje, a osim toga na temelju tog javnobilježničkog akta upisano je i založno pravo u zemljišnim knjigama u smislu čl. 54. st. 2. ZJB.

S obzirom na navedeno, a budući da je na sporazumu stavljena i potvrda o njegovoj ovršnosti u smislu čl. 54. st. 7. ZJB, prema odredbama čl. 54. i čl. 59. istog zakona sporazum o osiguranju novčane tražbine zasnivanjem založnog prava na nekretninama predstavlja ovršnu ispravu na temelju koje se može neposredno provesti ovrha. Iz navedenih razloga prvostupanjski sud pogrešno je primijenio materijalno pravo odbijajući prijedlog za ovrhu ovrhovoditelja i obrazlažući pobijano rješenje time da je odredbom čl. 269. st. 1. OZ-a vidljivo da je zakonodavac izostavio mogućnost da stranke

sporazumom zasnuju založno pravo na nekretnini protivnika osiguranja, jer bez obzira na tu zakonsku odredbu, odredbama čl. 54. i čl. 59. Zakona o javnom bilježništvu određeno je što mora sadržavati javnobilježnički akt da bi bio ovršna isprava.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-782/10-2, od 28. VI. 2010.

OVRŠNA ISPRAVA – OVRŠNOST - ODLUKE

Kaznena presuda - paricijski rok za ispunjene obveze iz imovinskopravnog zahtjeva

(Čl.26.st.3. u svezi čl.46.st.1.t.1.. Ovršnog zakona – „Narodne novine“ broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08)

Rok (od dvije godine) za plaćanje imovinskog zahtjeva oštećeniku, koji je određen kaznenom presudom kao dodatni uvjet pod kojim je okrivljeniku izrečena uvjetna osuda, dio je izrečene kaznene sankcije za učinjeno kazneno djelo, a ne i paricijski rok za njegovu imovinsko pravnu obvezu prije čijeg isteka oštećenik kao ovrhovoditelj ne bi mogao tražiti prisilno ostvarenje te obveze.

„Ovršenik prije svega u žalbi tvrdi da je ovršnom ispravom, a na temelju koje je određena ovrha, prihvaćen imovinskopravni zahtjev ovrhovoditelja kao oštećenika, u iznosu za koji je određena ovrha, ali bez kamate, te je njemu naloženo da u roku od dvije godine, od dana pravomoćnosti presude, isplati oštećeniku navedeni iznos i pod tim uvjetom mu je odgođeno izvršenje izrečene kazne zatvora na vrijeme od četiri godine. Iz ovakvog sadržaja žalbe proizlazi da je žalba podnesena iz razloga iz čl. 46. st. 1. toč. 2. Ovršnog zakona („Narodne Novine“ broj: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – dalje: OZ), jer ovršenik tvrdi da isprava nije stekla svojstvo ovršnosti.

Kako je prijedlogu za ovrhu priložena i ovršna isprava, nakon uvida u ovršnu ispravu ovaj sud drugog stupnja je utvrdio da su osnovane naprijed navedene žalbene tvrdnje ovršenika, pa je ostvaren žalbeni razlog iz čl. 46. st. 1. toč. 2. OZ-a.

Naime, ovršnom ispravom je ovršeniku naloženo da u roku od dvije godine isplati ovrhovoditelju s naslova imovinskopravnog zahtjeva iznos od 122.778,02 kn, kao daljnjem uvjetu pod kojim je izrečena uvjetna osuda. Prema ocjeni ovoga suda to nije i paricijski rok u kojem je ovršenik dužan ispuniti obvezu, već je to uvjet pod kojim je izrečena kaznenopravna sankcija i to uvjetna osuda, a ovo tim više što je posebnim stavkom i to primjenom čl.132.st.2. Zakona o kaznenom postupku odlučeno o imovinskopravnom zahtjevu, tako da je okrivljeniku naloženo da Društvu „G. d.o.o.“ K. sa naslova imovinskopravnog zahtjeva plati iznos od 122.778,02 kune.

Stoga valja smatrati da ovršnom ispravom nije određen rok za dobrovoljno ispunjenje obveze, a to je isplata naprijed navedenog iznosa, pa je pravilnom primjenom odredbe iz čl.26.st.3. OZ-a taj rok trebalo odrediti rješenjem o ovrsi.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-403/10-2, od 14. V. 2010.

PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE – RJEŠENJE - SADRŽAJ
Forma i sadržaj rješenja o izricanju sudskih penala

(Čl.37.st.3. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Rješenje o izricanju sudskih penala nije rješenje o ovrsi pa se ne donosi otiskivanjem štambilja, već navedeno rješenje mora biti obrazloženo i mora imati sve ono što čini obavezni sadržaj sudskog rješenja.

„Rješenje kojim sud odlučuje o prijedlogu za izricanje sudskih penala nije rješenje o ovrsi, pa se ne može izdati otiskivanjem štambilja, a osim toga samo rješenje o ovrsi ne mora biti obrazloženo, kako to propisuje odredba iz čl. 37. st. 3. Ovršnog zakona ("Narodne novine", br: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – dalje: OZ).

Pri odlučivanju o prijedlogu za izricanje sudskih penala, sud tu odluku donosi primjenom odredaba Zakona o parničnom postupku, a koji se temeljem čl. 19. st. 1. OZ-a primjenjuje i u ovršnom postupku obzirom da Ovršni zakon ne propisuje nešto drugo za donošenje rješenja o izricanju sudskih penala. Sukladno čl. 338. a u vezi čl. 347. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08 – u daljnjem tekstu: ZPP), rješenje kojim sud odlučuje o prijedlogu za izricanje sudskih penala mora imati uvod, izreku i obrazloženje, a kako pobijano rješenje nema naprijed naveden a zakonom propisan sadržaj, prvostupanjski sud nije pravilno primijenio odredbe citiranog zakona, a što je utjecalo na donošenje pravilne i zakonite odluke, pa je slijedom navedenog počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz odredbe čl. 354. st. 1. ZPP, a koja se temeljem čl. 19. st. 1. OZ-a primjenjuje i u ovršnom postupku, a obzirom da rješenje nema obrazloženje izreka je i nerazumljiva iz naprijed navedenih razloga, pa je prvostupanjski sud počinio i bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a.

Zbog navedenih razloga uvažena je žalba ovršenice, ukinuto rješenje prvostupanjskog suda i predmet vraćen na ponovni postupak u kojem će prvostupanjski sud sukladno uputama iz ovog rješenja ponovno odlučiti o prijedlogu za izricanje sudskih penala.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1330/10-2, od 21. XII. 2010.

PRAVNI LIJEKOVI PROTIV RJEŠENJA O OVRSI NA TEMELJU OVRŠNE ISPRAVE – ŽALBA - OVRŠENIKOVA

Utjecaj ponovnog otkaza ugovora o radu na ovrhu radi vraćanja na rad

(Čl.46.st.1.t.3 Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Otkazivanjem ugovora o radu novom odlukom poslodavca (ovršenika) ovršna isprava (pravomoćna presuda), na temelju koje je rješenjem o ovrsi određena ovrha radi vraćanja na rad radnika (ovrhovoditelja), gubi svoju djelotvornost i pravne učinke, pa više nema osnova za provedbu ovrhe na temelju takve isprave

„Kao poseban žalbeni razlog ovršenik ističe da je ovrhovoditeljica okončala radni odnos temeljem Programa zbrinjavanja viška radnika koji je proveden sukladno zakonskoj proceduri, te da na isti niti ovrhovoditeljica, a niti Zavod za zapošljavanje nisu imali prigovora. Očitujući se na ove žalbene navode ovrhovoditeljica je navela da je na

Odluku o redovitom otkazu ugovora o radu zbog poslovno uvjetovanih razloga od 26. listopada 2009. godine primila 29. listopada 2009. godine, te da je odmah na istu podnijela poslodavcu Zahtjev za zaštitu prava u kojem osporava otkaz ugovora o radu, koji se temelji na datumu donošenja Programa zbrinjavanja viška radnika.

Uvidom u presliku Odluke o redovitom otkazu ugovora o radu zbog poslovno uvjetovanih razloga od 26. listopada 2009. godine utvrđeno je da se tom Odlukom radnici V.K. otkazuje iz organizacijskih razloga Ugovor o radu dodatak br. 2. od 30. svibnja 2004. godine, dodatak br. 3. od 20. lipnja 2005. godine i dodatak br. 4. od 1. kolovoza 2006. godine za poslove radnog mjesta stručnog referenta.

Prema odredbi čl. 46. st. 1. t. 3. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08) protiv rješenja o ovrsi ovršenik može izjaviti žalbu ako je ovršna isprava ukinuta, poništena, preinačena ili na drugi način stavljena izvan snage, odnosno ako je na drugi način izgubila svoju djelotvornost ili je utvrđeno da je bez učinka.

S obzirom da je ovršenik nakon donošenja ovršne isprave i to presude Općinskog suda u D., Stalna služba u P. broj P-235709-20 od 19. siječnja 2009. godine donio Odluku o redovitom otkazu ugovora o radu zbog poslovno uvjetovanih razloga od 26. listopada 2009. godine – to je ovršna isprava na temelju koje je određena ovrha izgubila svoju djelotvornost. Radi navedenog, u skladu sa odredbom čl. 380. t. 3. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, br: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05,

2/07, 84/08, 96/08 i 123/08 – u daljnjem tekstu ZPP), u vezi sa čl. 19. st. 1. OZ-a, u dijelu kojim je određena ovrha za vraćanje ovrhovoditeljice na posao uvažena je žalba ovršenika, i u tom dijelu je preinačeno rješenje o ovrsi te je odbijen prijedlog za ovrhu.

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-455/10-2, od 16. IV. 2010.

**PRAVNI LIJEKOVI PROTIV RJEŠENJA O OVRSI NA TEMELJU
OVRŠNE ISPRAVE – ŽALBA - OVRŠENIKOVA
Zastara ovršne tražbine – razlog za žalbu**

(Čl.46.st.1.t.11. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Ovršni sud nije ovlašten po službenoj dužnosti ni odbaciti ni odbiti prijedlog za ovrhu zbog nastupa zastare tražbine o kojoj je odlučeno ovršnom ispravom, jer se radi o materijalno pravnom prigovoru, koji je moguće uvažiti samo ako bude iznesen kao žalbeni razlog u žalbi ovršenika protiv rješenja o ovrsi.

„Prvostupanjski sud odbacuje prijedlog za privremenu pljenidbu iz razloga što je sudska odluka na temelju koje je prijedlog i podnesen donesena 3. studenog 1997. godine, a postala pravomoćna i ovršna 29. prosinca 1997. godine, pa kako je od pravomoćnosti sudske odluke proteklo više od 10 godina utvrđuje da je nastupila zastara potraživanja temeljem čl. 379. st. 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, br: 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01– dalje: ZOO) a koji rok je prekluzivan i na koji sud pazi po službenoj dužnosti.

Ovakvo stajalište prvostupanjskog suda je pogrešno. Prije svega ne radi se o prekluzivnom roku, a na zastaru sud ne pazi po službenoj dužnosti već po prigovoru stranaka. Osim toga u ovršnom predmetu zbog zastare se može podnijeti žalba protiv rješenja o ovrsi sukladno čl. 46. st. 1. toč. 11. Ovršnog zakona („Narodne novine“, br: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – dalje: OZ) a na koji žalbeni razlog se također ne pazi po službenoj dužnosti.

S obzirom na to valjalo je uvažiti žalbu ovrhovoditelja, ukinuti prvostupanjsko pobijano rješenje i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovan postupak sukladno čl. 380. toč. 3. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, br: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08 i 123/08) u vezi sa čl. 19. st. 1. OZ-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1032/10-2, od 9. VIII. 2010.

**ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE – OBUSTAVA OVRHE
Izostanak ovrhovoditelja sa uredovanja za oduzimanje pokretnine**

(Čl.67.st.2. u svezi čl.220.st.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Ovrhu radi ostvarenja nenovčane tražbine na predaju određene pokretne stvari (traktora) koja se nalazi kod ovršenika, nije moguće provesti u odsutnosti ovrhovoditelja sa uredovanja zakazanog radi oduzimanja pokretnine od ovršenika, pa njegov izostanak sa tog uredovanja čini provedbu ovrhe nemogućom, i predstavlja razlog za njenu obustavu.

„Zaključkom od 30. prosinca 2009 .godine određena je za dan 15. siječnja 2010. godine u 10 sati u P. u ulici S.R. br. 48 provedba rješenja o ovrsi radi predaje predmetnog traktora, a isto tako i pljenidba i procjena pokretnina ovršenika, te predaja popisanih pokretnina ovrhovoditelju, a radi namirenja novčane tražbine ovrhovoditelja – troškova ovršenog postupka. Na zakazano uredovanje ovrhovoditelj nije pristupio iako je bio uredno pozvan. Sudski ovršitelj je kod ovršenika zatekao traktor koji je bio predmet predaje, a kako to proizlazi iz zapisnika o popisu i procjeni.

Odredbom čl. 220.st.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08), propisano je da se ovrha radi predaje jedne ili više određenih stvari, koje se nalaze kod ovršenika, provodi tako što sudski ovršitelj oduzima te stvari od ovršenika i predaje ih uz potvrdu ovrhovoditelju. Dakle, prva ovršna radnja na vanjskom uredovanju na licu mjesta, radi predaje određenih stvari koje se nalaze kod ovršenika, je ta kojom sudski ovršitelj oduzima stvar od ovršenika i predaje ju uz potvrdu ovrhovoditelju.

Budući da ovrhovoditelj, iako je bio uredno pozvan na uredovanje za dan 15. siječnja 2010. godine radi oduzimanja od ovršenika traktora, na isto nije pristupio, pa se ovrha u tom dijelu nije mogla provesti, i pravilno je prvostupanjski Sud u skladu sa odredbom čl. 67. st. 2. OZ ovrhu radi predaje traktora obustavio. Žalbeni navodi ovrhovoditelja da je uredovanje zakazano za dan 15. siječnja 2010. godine prvo vanjsko uredovanje, da je predložio da se isto održi u njegovoj odsutnosti, da je istoga dana određena i ovrha radi namirenja novčane tražbine na pokretninama ovršenika njihovom zapljenom, procjenom i predajom ovrhovoditelju, da bi imao troškove ako se traktor ne bi našao kod ovršenika – neodlučni su, jer je ovrhovoditelj, a radi provedbe ovrhe radi predaje i isporuke pokretnine dužan odazvati se uredovanju jer se bez dolaska ovrhovoditelja ovrha ne može provesti – a posljedica njegovog nedolaska je nemogućnost provedbe ovrhe i obustava ovrhe.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-274/10-2, od 16. III. 2010.

**OVPHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAZBINE – OVPHA NA
POKRETNINAMA – IZUZIMANJE OD OVPHI
Osobni automobil ovršenika invalida**

(Čl.128.st.1.t.8 Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Osobni automobil kojeg je određenim preinakama ovršenik prilagodio svojim potrebama kao invalida, ne predstavlja pomagalo nužno za obavljanje životnih funkcija, pa se ne radi o predmetu koji bi bio izuzet od ovrhe.

„Neosnovano u žalbi ovršenik ističe da je predmetni automobil izuzet od ovrhe, zbog toga što se radi o automobilu koji je prilagođen potrebama ovršenika kao 100 %-tnom invalidu, te da se radi o invalidskom pomagalu koje bi zbog toga bilo izuzeto od ovrhe.

Odredbom čl. 128. st. 1. toč. 8. Ovršnog zakona (Narodne novine br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 – u daljnjem tekstu: OZ), određeno je da ne mogu biti predmet ovrhe pomagala koja su invalidu ili drugoj osobi s tjelesnim nedostacima nužna za obavljanje životnih funkcija.

Osobni automobil koji je prilagođen potrebama ovršenika kao invalida, niti jednim zakonskim propisom ne smatra se kao invalidsko pomagalo, već invalid na uvoz automobila ili njegovu kupnju ostvaruje određene porezne povlastice ili određene povlastice vezane za oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i oslobađanje od plaćanja cestarine. Stoga prema ocjeni ovoga drugostupanjskog suda, ne radi se o automobilu kao invalidskom pomagalu, i na tu ocjenu ne utječe činjenica da su na tom automobilu ugrađena invalidska sjedala, automatski mjenjač, te ugrađena ravna platforma na vratima vozača, jer se sve ove dogradnje mogu izvesti i na druge automobile koje ovršenik može steći. U pogledu žalbenih navoda da je predmetno osobno vozilo ovršeniku nužno za obavljanje životnih funkcija i to za prijevoz djece u školu, odlaske liječniku, u trgovinu i slično, valja odgovoriti da zadovoljavanje takvih životnih funkcija ovršenik može ostvariti i prijevozom od strane drugih osoba.

Kako je ocjenjeno da predmetni automobil ne predstavlja invalidsko pomagalo, kao takav nije niti izuzet od ovrhe u smislu čl. 128. st. 1. toč. 8. OZ-a, pa je stoga valjalo žalbu ovršenika odbiti kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsko rješenje na temelju odredbe čl. 380. toč. 2. ZPP-a, u vezi sa čl. 19. st. 1. OZ-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-496/10-2, od 21. V. 2010.

**OVHRHA NA PLAĆI I DRUGIM STALNIM NOVČANIM PRIMANJIMA –
ODGOVORNOST POSLODAVCA****Obvezivanje na isplatu poslodavca ovršenika – način postupanja ovršnog suda**

(Čl.177.st.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Rješenje ovršnog suda, kojim se poslodavcu ovršenika nalaže da ovrhovoditelju plati sve ono što je propustio obustaviti od ovršenikove plaće temeljem dostavljenog mu rješenja o ovrsi, ima pravni značaj ovršne isprave, pa ovršni sud prije njegova donošenja mora poslodavcu ovršenika omogućiti očitovanje o ovrhovoditeljevom konkretno postavljenom zahtjevu za isplatu.

„Donoseći pobijano rješenje prvostupanjski sud prihvaća prijedlog ovrhovoditelja da se u smislu odredbe čl. 177. st. 1. Ovršnog zakona ("Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 – u daljnjem tekstu: OZ) naloži poslodavcu da ovrhovoditeljima isplati sve obroke što ih je propustio obustaviti i isplatiti prema rješenju o ovrsi.

Tijekom postupka sud je dopisima od 26. veljače. 2010. godine, 23. ožujka 2010. godine i 12. travnja 2010. godine, pozvao ovršenikovog dužnika da se izjasni o razlozima ne postupanja, odnosno da dostavi podatke o visini plaće ovršenika u 2009. godini, a ovršenikov dužnik se nije očitovao o razlozima ne postupanja po rješenju o ovrsi. Unatoč tome što niti ovrhovoditelj, a niti sud nisu dobili potrebne podatke o tome kolika je bila plaća ovršenika, te koji iznos je propustio poslodavac isplatiti na ime tražbine ovrhovoditelja, sud prihvaća prijedlog ovrhovoditelja da se radi o plaći ovršenika od 6.000,00 kn, te određuje da je poslodavac dužan za svaki neisplaćeni mjesec isplatiti 3.000,00 kn.

Prema sadržaju odredbe čl. 177. st. 1. OZ-a, ne radi se o prijedlogu za ovrhu, već je takav prijedlog sukladan kondemnatornoj tužbi, a rješenje kojim ovršni sud, primjenom odredbe čl. 177. st. 1. OZ-a, nalaže ovršenikovom poslodavcu isplatu iznosa koji je on propustio obustaviti od plaće ovršenika temeljem dostavljenog mu rješenja o ovrsi, ima pravni značaj ovršne isprave, na temelju koje se u istom ili drugom ovršnom postupku može tražiti određivanje ovrhe i njena provedba. S obzirom na pravni značaj takvog rješenja, isto se donosi uz odgovarajuću primjenu odredbi Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07 i 84/08 – dalje: ZPP), pa je potrebno da takav zahtjev prije donošenja odluke o njemu ovršni sud dostavi ovršenikovom poslodavcu, kako bi se isti mogao očitovati o tom zahtjevu.

Stoga je odlučeno kao u izreci ovog rješenja primjenom odredbe čl. 380. st. 1. toč. 3. ZPP-a, u vezi čl. 19. st. 1. OZ-a. U nastavku postupka prvostupanjski sud dostavit će prijedlog ovrhovoditelja na očitovanje ovršenikovom poslodavcu, a potom odlučiti o osnovanosti prijedloga ovrhovoditelja primjenjujući odredbu čl. 177. st. 1. OZ-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1306/10-2, od 26. XI. 2010.

**OVHRHA NA TRAZBINI PO RAČUNU KOD PRAVNE OSOBE KOJA
OBAVLJA POSLOVE PLATNOG PROMETA – PROVEDBA OVRHE
Spor banke i ovrhovoditelja o pravilnosti obračuna kamate**

(Čl.180.a st.5. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Kada ovrhovoditelj tvrdi da njegova ovršna tražbina nije u cijelosti namirena zbog toga što ovršenikov dužnik – banka kod koje se vodi račun ovršenika – nije pravilno izvršila obračun kamate na glavnice, ne radi se o slučaju ne postupanja banke po rješenju o ovrsi, već o sporu banke i ovrhovoditelja o tome da li je on u cijelosti namiren, pa se stoga ne može u ovršnom postupku ni nalagati banci da ovrhovoditelju plati nenamireni dio njegove ovršne tražbine, već takav zahtjev ovrhovoditelj protiv banke može postaviti u posebnoj parnici.

„Naime, između stranaka nije sporno da je rješenjem o ovrsi istoga suda broj Ovrpl-2594/09 od 24. kolovoza 2009. godine određena ovrha na temelju pravomoćne i ovršne presude istoga suda broj: P-2900/96 od 28. studenoga 2008. godine, kojim rješenjem je određena ovrha protiv Grada Z. pljenidbom novčanih sredstava na računu ovršenika kod Z.b. d.d. Z., te da je ovršenikov dužnik – Z.b. d.d. Z. dana 21. listopada 2009. godine ovrhovoditeljima izvršila isplatu i to I. ovrhovoditelju iznosa od 680,13 kuna na ime glavnice i 2.353.772,07 kuna na ime kamata, II. ovrhovoditeljica N.Š. isplaćena je glavnica od 365,59 kuna i kamata u iznosu od 1.247.386,45 kuna, III. ovrhovoditeljici L. Š. isplaćena je glavnica u iznosu od 120,19 kuna i kamata u iznosu od 415.781,24 kune, a punomoćniku ovrhovoditelja odvjetniku D.J. iznos od 11.668,00 kuna na ime sudskih troškova, te kamatu na taj trošak u iznosu od 1.376,68 kuna.

Ovrhovoditelji nisu prigovarali načinu isplate, međutim, osporavali su način obračuna kamata dužnikova dužnika, tvrdeći da je ukupan dug po navedenoj presudi iznosio 7.306.695,38 kuna I. ovrhovoditelju, a ostalim ovrhovoditeljima da je ovršenik dugovao na dan prijenosa iznos od 5.165.223,77 kuna

Pogrešno je prvostupanjski sud, primjenom odredbe iz čl. 182. i 177. Ovršnog zakona ("Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05) **107**

i 67/08 – u daljnjem tekstu: OZ), naložio Z.b. d.d. Z. kao ovršenikovu dužniku da ovrhovoditelju isplati iznose navedene u izreci pobijanog rješenja, jer se u konkretnom slučaju ne radi o ne postupanju po rješenju o ovrsi u smislu čl. 182. OZ-a, već je sporno da li je banka u cijelosti postupila po rješenju o ovrsi koje joj je dostavljeno na provedbu, odnosno da li je ovrhovoditelj u cijelosti namiren. Sporovi koji između stranaka, odnosno između stranke i banke nastaju o tim pitanjima rješavaju se u parničnom postupku, kako to propisuje čl. 180.a. st. 5. OZ-a, a ne u ovršnom postupku.

Kako nije bilo mjesta primjeni odredbe iz čl. 182., a u vezi čl. 177. OZ-a, jer ovršenikov dužnik Z. b. d.d. Z. nije propustila postupiti po rješenju o ovrsi koje joj je dostavljeno radi zaplijene i prijenosa sredstava, valjalo je uvažiti žalbu ovršenikova dužnika, ukinuti pobijano rješenje, a prijedlog ovrhovoditelja odbiti kao neosnovan primjenom čl. 380. t. 3. ZPP-a, a u vezi čl. 19. st. 1. OZ-a. “

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-954/10-2, od 6. XII. 2010.

OVRAHA NA TRAZBINI PO RAČUNU KOD PRAVNE OSOBE KOJA OBAVLJA POSLOVE PLATNOG PROMETA – ZAPLJENA RAČUNA NA TEMELJU BJANKO ZADUŽNICE

Forma i sadržaj bjanko zadužnice

(Čl.183. st.1. i st.4. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08, čl.2., čl.3., čl.4. i čl.6. Pravilnika o obliku i sadržaju bjanko zadužnice - "Narodne novine" br. 136/05)

Privatna isprava (ugovor o zakupu) o sklopljenom pravnom poslu ne može voljom ugovornih stanaka izraženom u toj ispravi steći svojstvo i pravnu snagu bjanko zadužnice, jer da bi imala pravnu snagu rješenja o ovrsi i pravnu snagu ovršne isprave bjanko zadužnica mora biti izdana na posebno propisanom obrascu, i mora imati propisani sadržaj.

„Osnovano u žalbi ovrhovoditelj ističe da nisu ispunjeni uvjeti temeljem kojih bi se smatralo da ugovor o zakupu poslovnog prostora od 23. veljače 2007. godine ima snagu bjanko zadužnice.

Odredbom čl. 183.a Ovršnog zakona ("Narodne novine", br: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – dalje: OZ) određeno je da dužnik može ispravom na kojoj je javno ovjеровljen njegov potpis dati suglasnost da se radi naplate tražbine čiji će iznos biti naknadno upisan u ispravi, zaplijene svi njegovi računi kod banaka, te da se novčana sredstva s tih računa u skladu s njegovom izjavom sadržanom u toj ispravi, izravno sa računa isplate vjerovniku koji je određen u ispravi ili koji će naknadno biti u nju upisan (bjanko zadužnica). Takva isprava izdaje se u jednom primjerku. Stavkom 4.

te odredbe određeno je da oblik i sadržaj isprave, s naznakom najviših iznosa koji se mogu upisati u pojedine vrste te isprave, propisat će ministar pravosuđa.

Na temelju te odredbe ministar pravosuđa donio je Pravilnik o obliku i sadržaju bjanko zadužnice ("Narodne novine", broj 136/05) i tim je Pravilnikom propisan oblik i sadržaj bjanko zadužnice koju sukladno čl. 183. st. 1. OZ-a izdaje dužnik, s naznakom najviših iznosa koji se mogu upisati u pojedine vrste te isprave. Prema čl. 2. tog Pravilnika dužnik može izdati bjanko zadužnicu na obrascu iz ovog Pravilnika s naznakom najvišeg iznosa, a čl. 3. i 4. propisan je izgled i sadržaj obrasca. Iz ovog Pravilnika vidljivo je da bjanko zadužnica predstavlja vrijednosni papir koji je prema čl. 1135. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO) isprava i kojom je njezin izdavalac obvezuje ispuniti obvezu upisanu u toj ispravi njezinom zakonitom imatelju, a ta se izjava prema Pravilniku o obliku i sadržaju bjanko zadužnice daje na obrascu koji je njen sastavni dio.

Iz tih razloga stranke ovršnog postupka ne mogu u privatnoj ispravi ugovarati da ona ima pravnu snagu vrijednosnog papira, odnosno tzv. bjanko zadužnice, jer su bitni sadržaj i način izdavanja bjanko zadužnice kao vrijednosnog papira propisani navedenim Pravilnikom i izgledom i sadržajem obrasca. Osim toga, odredba čl. 26. Ugovora o zakupu na koju se u pobijanom rješenju poziva prvostupanjski sud niti ne sadrži sve bitne dijelove bjanko zadužnice propisane č. 2, 4. i 6. Pravilnika.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1006/10-2, od 10. IX. 2010.

OSIGURANJE PRETHODNIM MJERAMA – PRETPOSTAVKE ZA ODREĐIVANJE PRETHODNE MJERE

Dospjelost tražbine kao zapreka za osiguranje na temelju javnobilježničkog akta

(Čl.284.st.1.t.3. i čl.285.st.1.t.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Dospjelost novčane tražbine predstavlja zapreku za osiguranje prethodnom mjerom ako se to osiguranje zahtjeva na temelju javnobilježničke isprave, a ne i ako se zahtjev za osiguranje temelji na javnobilježničkoj odluci – rješenju o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave protiv kojeg je ovršenik izjavio prigovor.

„Osiguranje novčane tražbine prethodnim mjerama regulirano je odredbama čl.283. do čl.291. Ovršnog zakona (Narodne novine br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 – u daljnjem tekstu: OZ), i predlagatelj osiguranja

u žalbi s pravom ukazuje da je sud prvog stupnja, prilikom donošenja pobijanog rješenja, pogrešno primijenio navedene odredbe, a osobito odredbu čl.284. i čl.285. OZ-a.

U konkretnom slučaju osnova za određivanje predložene prethodne mjere je javnobilježnička odluka, odnosno platni nalog sadržan u rješenju o ovrsi javnog bilježnika, što znači da se radi o osnovi iz odredbe čl.284.st.1.t.3. OZ-a, kojom je propisano da se prethodna mjera određuje radi osiguranja novčane tražbine na temelju javnobilježničke odluke ili javnobilježničke isprave, ako tražbina koja je u njoj utvrđena još uvijek nije dospjela.

Međutim, pogrešan je zaključak suda prvog stupnja da je pretpostavka za određivanje prethodne mjere na temelju javnobilježničke odluke – rješenja o ovrsi donesenog na temelju vjerodostojne isprave, da tražbina čije osiguranje se traži nije dospjela, odnosno da dospelost tražbine čini takav prijedlog neosnovanim. Pravilnom primjenom, i pravilnim tumačenjem odredbe čl.284.st.1.t.3. OZ-a u povezanosti sa odredbom čl.285.st.1.t.1. i čl.28.st.2. i st.3. OZ-a, proizlazi zaključak da je dospelost tražbine zapreka za određivanje osiguranja kada se ono traži na temelju javnobilježničke isprave kojom je ta tražbina utvrđena, a ne i onda kada se ono traži na temelju javnobilježničke odluke, kao što je to slučaj u konkretnom predmetu. Naime, da bi sud mogao odrediti osiguranje prethodnom mjerom po jednoj od osnova navedenih u odredbi čl.284.st.1. OZ-a, potrebno je da bude ispunjena daljnja pretpostavka, a koja se u smislu odredbe st.2. istog članka i zakona sastoji u tome da je predlagatelj osiguranja učinio vjerojatnom opasnost da bi se bez toga osiguranja onemogućilo ili znatno otežalo ostvarenje tražbine. U određenim zakonom predviđenim situacijama predlagatelj osiguranja ne mora dokazivati postojanje navedene pretpostavke, jer se ona presumira, a to su situacije propisane u odredbi čl.285.st.1. OZ-a. Navedenom odredbom je u točki 1. izričito propisano da će se smatrati da opasnost u smislu odredbe čl.284. postoji ako je određivanje prethodne mjere predloženo na temelju platnog naloga odnosno rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave koji su izdani na temelju javne ili javno ovjerovljene isprave, mjenice i čeka, protiv kojih je pravodobno podnesen prigovor, dakle, upravo kao što je to slučaj u ovome predmetu.

Nadalje, odredbom čl.28.st.2. OZ-a je propisano da je vjerodostojna isprava podobna za ovrhu ako su u njoj naznačeni vjerovnik i dužnik te predmet, vrsta, opseg i vrijeme ispunjenja novčane obveze, a odredbom st.3. istog članka je propisano da kad se iz vjerodostojne isprave ne vidi je li i kad je tražbina dospjela, ovrha će se odrediti ako ovrhovoditelj u prijedlogu za ovrhu navede datum dospelosti tražbine. Dakle, u smislu navedene odredbe, da bi se mogla odrediti ovrha na temelju vjerodostojne isprave, a koju ovrhu određuju javni bilježnici, tražbina ovrhovoditelja mora biti dospjela, i njena dospelost mora proizlaziti iz vjerodostojne isprave, odnosno mora biti naznačena u prijedlogu za ovrhu.

Prema tome, upravo povezanom primjenom naprijed navedenih i citiranih odredbi OZ-a, ali imajući u vidu i suštinu i smisao odredbi o osiguranju prethodnim mjerama, proizlazi zaključak da dospelost tražbine predstavlja zapreku za osiguranje prethodnom mjerom samo ukoliko se isto traži na temelju javnobilježničke isprave (jer bi se u tom slučaju mogla tražiti provedba ovrhe), no ne i u slučaju kada se traži na temelju javnobilježničke odluke – rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave protiv kojeg je izjavljen prigovor, u kojem slučaju je dospelost tražbine zakonom propisana pretpostavka za donošenje navedene javnobilježničke odluke. Drugačije tumačenje odredbe čl.284.st.1.t.3. OZ-a, a i ono na kojem je sud prvog stupnja i utemeljio svoju pobijanu odluku, u direktnom je proturječju sa odredbom čl.28st.2.i st.3. i čl.285.st.1.t.1. OZ-a, i stoga ga se ne može ni prihvatiti kao pravilno.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1017/10-2, od 29. VII. 2010.

**PRIVREMENE MJERE RADI OSIGURANJA NENOVČANE TRAŽBINE
– VRSTE PRIVREMENIH MJERA
Osiguranje oduzimanjem putne isprave**

(Čl.299. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08, i čl.41. i čl.42. Zakona o putnim ispravama hrvatskih državljana – „Narodne novine“ br.77/99, 133/02, 48/05 i 74/09)

U sudskom postupku osiguranja nenovčane tražbine određivanjem privremene mjere sud nije ovlašten naložiti oduzimanje putne isprave, jer o oduzimanju putne isprave, u slučajevima propisanim posebnim zakonom, odlučuje upravno tijelo u upravnom postupku.

„Rješenjem Općinskog suda u D. broj R1-67/10-6 od 2. lipnja 2010. godine određena je privremena mjera oduzimanja putovnice T. maloljetnoj F. iz D., M.br. 39 (točka I izreke), njena provedba je naložena Policijskoj upravi B., Policijskoj postaji D. (točka II izreke), i određeno je da privremena mjera stupa na snagu odmah i da će trajati do pravomoćnog okončanja postupka u predmetu broj R1-67/10 (točka III izreke).

Osnovano protustranka u svojoj žalbi ukazuje da u konkretnom slučaju nije bilo osnova za određivanje privremene mjere oduzimanja putne isprave maloljetnom djetetu stranaka.

Naime, i pod pretpostavkom da su ispunjeni uvjeti propisani odredbom čl.298.st.1. Ovršnog zakona (Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 – u daljnjem tekstu: OZ) za osiguranje nenovčane tražbine nekom privremenom mjerom u smislu odredbe čl.299.OZ-a, prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda nema zakonskog temelja da sud u predmetnom postupku odlučuje

o oduzimanju putne isprave. To stoga što o pitanju izdavanja putnih isprava kao i o pitanju njihova oduzimanja odlučuje upravno tijelo, u posebno propisanom upravnom postupku, a sve to u skladu sa odredbama Zakona o putnim ispravama hrvatskih državljana (NN broj 77/99,133/02,48/05 i 74/09 – u daljnjem tekstu: Zakon o putnim ispravama). Isto tako, navedenim specijalnim propisom su propisani razlozi (čl.41.) zbog kojih će nadležno upravno tijelo odbiti izdavanje putne isprave, što istovremeno predstavlja (čl.42.) i razlog zbog kojih će nadležno upravno tijelo oduzeti već izdanu putnu ispravu, a o svemu navedenom sud prvog stupnja prilikom donošenja pobijanog rješenja nije vodio računa.

U smislu navedenih odredbi Zakona o putnim ispravama, razlozi za oduzimanje putne isprave postoje onda kada neka osoba nastoji izbjeći nazočnosti u kaznenom postupku, ili u postupku izvršenje presude kojom mu je izrečena kazna zatvora u trajanju dužem od tri mjeseca ili mjera sigurnosti obvezatnog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, ili kada nastoji izbjeći izvršenje dospjele imovinsko-pravne obveze iz bračnog odnosa ili odnosa roditelja i djece, poreznu obvezu ili drugu zakonom utvrđenu imovinsko-pravnu obvezu za koju postoji izvršni naslov. U navedenim slučajevima o oduzimanju putne isprave nadležno tijelo odlučuje na zahtjev nadležnog suda. Pored navedenoga, u smislu odredbi Zakona o putnim ispravama, razlog za oduzimanje putne isprave postoji i onda ako neka osoba nastoji izbjeći vojnu obvezu ili ako za to postoje drugi razlozi predviđeni propisima o vojnoj obvezi, a u ovom slučaju nadležno upravno tijelo odlučuje o oduzimanju putne isprave na zahtjev nadležnog vojnog tijela.

Prema tome, imajući u vidu odredbe Zakona o putnim ispravama, redovni sud nije nadležan odlučivati o oduzimanju putne isprave, kao o privremenoj mjeri u postupku osiguranja neke tražbine, već bi u slučajevima propisanim navedenim posebnim zakonom, na prijedlog osobe koja ima neku već utvrđenu tražbinu, sud bio ovlašten tek tražiti od upravnog tijela donošenje odluke o oduzimanju putne isprave.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1261/10-2, od 6. VIII. 2010.

IZVANPARNIČNI POSTUPAK

UREĐENJE MEĐE – NAČIN UREĐENJA – PREMA PRAVIČNOJ OCJENI

Kriteriji za uređenje međe po pravičnoj ocjeni

(Čl. 103.st.3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00,114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 38/09).

Uređenje međe po pravičnoj ocjeni ne može se temeljiti na stanju međašnih linija prema katastarskoj mapi, jer je to zaseban način uređenja međe za koji je potreban pristanak stranaka, već sud treba uzeti u obzir pravac pokazanih međašnih linija po strankama, prijepornu površinu, površinu nekretnina stranaka te druge okolnosti koje u konkretnom slučaju utječu na pravičnu podjelu prijepora.

„Osnovano protustranka u žalbi navodi da prvostupanjski sud nije pravilnom primjenom čl.103.st.3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00,114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 38/09 – u daljnjem tekstu:ZVDSP) uredio među prema pravičnoj ocjeni.

Naime prvostupanjski sud je pravilno pokušao među obnoviti, odnosno urediti prema katastarskom nacrtu primjenom čl.103.st.2. ZVDSP, međutim stranke na to nisu pristale, pa je nakon toga izveden dokaz saslušanjem svjedoka predloženih po strankama radi utvrđenja posljednjeg mirnog posjeda spornog dijela prema pokazivanju stranaka, time da je prvostupanjski sud ocijenio iskaze saslušanih svjedoka, ali je utvrdio da su iskazi kontradiktorni i konstatirao da nije bilo moguće urediti među ni prema posljednjem mirnom posjedu. Nakon toga, među je uredio prema pravičnoj ocjeni, smatrajući da je pravično da se međa uredi prema katastarskom nacrtu.

Prvostupanjski sud ostvario je pogrešan pravni pristup kada je među uredio prema pravičnoj ocjeni, a za koju je ocijenio da je pravično da se uredi prema katastarskom nacrtu, a to iz razloga što u slučaju kada uređuje među po pravičnoj ocjeni,onda treba voditi računa o pravcu međašne linije kako su je pokazale stranke u postupku, prijepornu površinu, a vodeći računa o površinama nekretnina stranaka i eventualno drugim okolnostima podijeliti prema pravičnoj ocjeni.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-258/10-2, od 2. VI. 2010.